

Še trdo delo za mlado državo

S socialdemokratskega večera v Trebnjem — Gosta dr. Janko Prunk in mag. Matjaž Sinkovec — Od naših politikov Milan Kučan v tujini najbolj ugleden

TREBNJE — Poglavitni slogan Socialdemokratske stranke Slovenije — Nam gre za Slovenijo — je bil tudi v ospredju ponedeljkovega socialdemokratskega večera v Trebnjem, kjer sta gosta — zgodovinar dr. Janko Prunk in predsednik komisije za mednarodne odnose pri slovenskem parlamentu mag. Matjaž Sinkovec — govorila o nastajanju slovenske države od ideje do stvarnosti. Zelo zanimivi so bili zlasti njuni neposredni odgovori na številna vprašanja sicer maloštevilnih obiskovalcev.

V politiki nasploh velja, v mednarodni pa je to verjetno še to najbolj razvidno. Gre za vsaka stran gleda na svoje interese in koristi. Po mnenju Sinkovca je Slovenija verjetno edina država na svetu, ki izpolnjuje vse pogoje za priznanje samostojnosti. Slovenska država bo morala prevetrili vseh okrog 1500 bilateralnih in okrog 1100 multilateralnih sporazumov, kjer je bila ena od strani nekdanja Jugoslavija. In še o priljubljenosti politikov! Od slovenskih politikov je v svetu verjetno najbolj upoštevan Milan Kučan, o slovenskem metropolitu dr. Alojziju Šuštarju pa velja, da je velik človek.

nja, prometnih povezav, socialnega zavarovanja itd.

Drug velik problem je nasledstvo (sukcesija) Jugoslavije. Arbitražna

• Glede odnosov s Hrvaško je bilo rečeno, da so Hrvati doslej dostikrat kaj podpisali s »figo v žepu«. Po besedah dr. Prunka bodo Srbi netilno novo vojno vse dotlej, dokler bodo govorili, da morajo biti vsi Srbi v eni državi. In še o priljubljenosti politikov! Od slovenskih politikov je v svetu verjetno najbolj upoštevan Milan Kučan, o slovenskem metropolitu dr. Alojziju Šuštarju pa velja, da je velik človek.

komisija ES je doslej za Slovenijo ugodno zastavila delo. Slovenija naj bi bila deležna okrog 25 odst. jugos-

LETOS PETKRAT VEČJI DAVKI

LJUBLJANA — Z novim letom so se davki kmetov ter njihovih pripevk za zdravstveno zavarovanje povečali za več kot petkrat. Republiška vlada je namreč sprejela tako imenovani valorizacijski količnik za katastrski dohodek, ki znaša natanko 5,13. Državna blagajna bo tako namesto doseganih 1,65 milijarde tolarjev dobila 8,5 milijarde, v obrazložitvi pa vlada navaja, da bo z davčnimi olajšavami pri investicijah v kmetijstvo delno ublažila tako zelo povečana davčna bremena. Del valorizacije gre seveda tudi na račun inflacije, dodati pa je še treba, da valorizacija ne bo vplivala na višino obveznosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

• Južni Slovani se ljubijo, če so daleč drug od drugega, kot sosedje pa se sovražijo. (Suvar)

• Tovarne naj zapirajo tisti, ki so že kakšno postavili in vedo, kako je to težko. (Ocvirk)

lovske lastnine, podobno, glede na ustvarjen družbeni proizvod, pa naj bi delili tudi skupne jugoslovanske dolge.

Na vprašanje, ali bodo ZDA še dolgo vztrajale pri nepriznavanju Slovenije, smo slišali odgovor, da si tako velika država pač lahko privoščiti, da ima tako slabo politiko marsikje po svetu. Po svoje k takšnim odnosom prispevajo tudi nekateri visoki uradniki Bele hiše (govori se o povzračah L. Eagleburgerja s srbsko industrijo), v ZDA je dokaj močan srbski lobi, slovenskega pa tako rekoč ni.

P. PREC

Direktor napačno...

(Nadaljevanje s 1. strani)

spor pred sodiščem.

Pred sodiščem pa je že sprožil spor za razveljavitev prepovedi vstopa v podjetje Vesni Breljih in Francu Mihiču kot sindikalnima funkcionarjema. Hkrati je predsedniku podjetja Božidarju Zajcu, ki je prepovedi izdal, posredoval sklep o začasnem zadržanju omejene prepovedi. Zadržanje prepovedi vstopa velja takoj pa vse do pravnomočne odločbe sodišča.

V obrazložitvi tega sklepa pravobranilec navaja, da je prepoved vstopa v podjetje v nasprotju z nekaterimi členi zakona o delovnih razmerjih, po katerih bi organizacije morala sindikalnemu poverjeniku zagotoviti pogoje za hitro in učinkovito opravljanje sindikalne dejavnosti. Če pa jim je prepovedan ali omejen vstop v podjetje, pa je s tem onemogočeno ali vsaj moteno delovanje sindikata in izvajanje njegove z zakonom določene vloge. Pravobranilec nadalje navaja, da je sicer res, da zakon nalaga tudi sindikalnemu poverjeniku, da mora opravljati sindikalno dejavnost na način, ki ne bo zmanjševal učinkovitosti poslovanja organizacije, da pa ta njegova dolžnost ne daje hkrati direktorju pooblastila, da prepove vstop sindikalnima funkcionarjema v podjetje pod predpostavko, da bosta s svojo prisotnostjo povzročila motnje delovnega procesa. V dogovoru, ki ga skleneta direktor podjetja in sindikat glede načina delovanja sindikata, bi bilo lahko tudi določeno, da direktor lahko prepove vstop v podjetje sindikalnemu funkcionarju, če ta dokazano moti delovni proces, vendar pa takšnega dogovora v Opremi ni, ker dogovor sploh še ni bil sklenjen.

V zvezi s tem je pravobranilec svetu podjetja Oprema predlagal, naj od direktorja podjetja zahteva čimprejšnjo sklenitev dogovora glede pogojev delovanja sindikata v podjetju. Ker pa je za sklenitev dogovora potrebno, da sindikat navede svoje zahteve oziroma poda direktorju svoj osnutek dogovora, kar je sindikat Neodvisnost v podjetju Oprema menda storil šele konec preteklega tedna, je razumljivo, da do sklenitve dogovora ni prišlo prej.

Več o tem še v današnji Prilogi. M. LESKOVŠEK-SVETE

Meritve zraka v Novem mestu

Povprečne dnevne količine žveplovega dvokisa

NOVO MESTO — V Novem mestu smo s 1. 1. 1992 pričeli s stalnimi meritvami onesnaženosti zraka na 5 lokacijah: center, Žabja vas, Ločna, Drska in Bršljin. Trajale bodo do konca kurilne sezone 91/92. Rezultati meritev bodo sproti objavljeni v Dolenjskem listu in kabelski TV.

To je ena izmed nalog sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora občine Novo mesto za kontinuiran nadzor onesnaževanja okolja. Novo mesto spada po onesnaženosti zraka v III. območje, kar pomeni, da koncentracije posameznih škodljivih sno-

Obvestilo Zavoda za socialno medicino in higieno Novo mesto o onesnaženosti zraka v Novem mestu

Izmerjene povprečne 24 urne koncentracije SO₂ v ug/m³ (v mikrogramih na kubni meter zraka)

Datum meritev	MERILNA MESTA				
	Center	Žabja vas	Ločna	Drska	Bršljin
13. 1. 92	93	44	25	28	45
14. 1. 92	114	48	57	26	26
15. 1. 92	117	39	71	34	42
16. 1. 92	122	41	55	44	62
17. 1. 92	75	31	28	24	32
18. 1. 92	77	32	44	28	27
19. 1. 92	112	49	46	29	25

Mejna povprečna 24 urna koncentracija SO₂: 125 ug/m³
Kritična povprečna 24 urna koncentracija SO₂: 375 ug/m³
Mejna koncentracija je tista, ki je po Odloku (U.L.RS 30/90) še dovoljena. Pri kritični koncentraciji so potrebni izredni ukrepi.

OB OTVORITVI ŠTAJERSKE BANKE — Predsednik črnomaljskega izvršnega sveta Anton Hrovat je ob tej priložnosti dejal, da so novi banki pripravljene prepustiti vse prostore v črnomaljski »beli hiši«, kjer ima sedaj ekspozituro, če bo seveda dobro poslovala. (Foto: M. B.-J.)

Odprta majhna banka za majhne podjetnike

Prva ekspozitura Štajerske banke obrti

ČRNOMELJ — Pretekli teden so v Črnomlju odprli prvo ekspozituro Štajerske banke obrti in podjetništva iz Celja. Po besedah direktorja Haraldja Karnerja so se za Belo krajino odločili predvsem zato, ker je tu veliko malih podjetnikov, številni med njimi pa so kupili delnice Štajerske banke. Ti so že spoznali prednosti banke, ki nima hipotek in slabih kreditov, zato pa zelo zagnano ekipo zaposlenih, ki lahko zadovoljijo stranke. Seveda direktor ni zanikal tudi slabosti, kot sta majhnost in nepoznanost banke. To pomanjkljivost pa poskušajo odpraviti z boljšimi pogoji za plasiranje denarja in prav tu tiči poglavitni razlog, da je banka uspela v tako kratkem času, saj je ideja o majhni banki za malo podjetništvo nastala šele pred petnajstimi meseci. Sicer pa v Štajerski banki verjamejo, da bo belokranjski trg zanje zanimiv.

Predsednik črnomaljskega izvršnega sveta Anton Horvat pa je ob odprtju banke izrazil zadovoljstvo, da jim je to uspelo, saj je v začetku kazalo, da gre le za skupino zanesenjakov, ki bi želeli v Beli krajini banko, ki bi zapolnjevala vrzel na področju malega gospodarstva. Obljubil je, da bodo Belokranjci dokazali, da takšno ekspozituro zelo potrebujejo. Sicer pa si želijo, da bi bila v Črnomlju enota banke, a so v začetku zadovoljni tudi z ekspozituro, vendar ne za dolgo. V Črnomlju se namreč po njegovih besedah odpira precej možnosti za razvoj podjetništva, zlasti iz izpraznitve vojašnice. Sicer pa novi banki ni vliv val nikakršnih lažnih upov, ampak je že ob otvoritvi priznal, da bodo poskušali v Belo krajino dobiti še kakšno banko, kar naj bi bilo predvsem v zadovoljstvo krajanov. M.B.-J.

• Na ameriške ekonomske nasvete se ne kaže preveč zanašati. Njihovi ekonomisti prilete, dele nauke, nas uče, kar sami vedo, pri tem pa ne razlikujejo med Slovenijo in Mongolijo. (Mencinger)

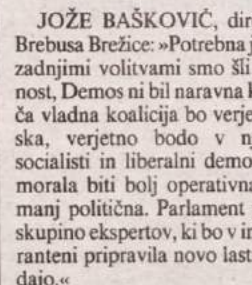
Naša anketa

Volitve že z novo vlado?

Sloveniji se še ne obetata med in mleko, samostojnost in mednarodno priznanje je le olajšanje poti za vse, kar je treba postoriti za boljši jutrišnjem. Da bi bil boljši že jutri, ni upanja. Premier Lojze Peterle se kljub najboljši volji ne more spomniti ene same večje napake, ki bi bila storjena, toda vprašanje, kako rešiti krizo njegove vlade, obremenjene z javnimi prepričanostmi, z lažmi, z nakupi dragih avtomobilov po raznih ministrstvih, čudnimi posli in podobnim, se je javno zastavljalo že pred razpadom Demosove koalicije, potem pa še bolj. V nedavni Stikovi telefonski anketi Dela je vlada za svoje delo sicer dobila povprečno oceno minus tri. Na lestvici tistih, ki naj bi bili krivi za težave, s katerimi se ta hip spopada Slovenija, pa je vlada pristala na tretjem mestu, za posledicami starega režima in za krivdo, porazdeljeno med vse. Skoraj polovica vprašanih bi sedanja vladno krizo razpletla z zamenjavo nekaterih ministrov, tretjina vprašanih bi do volitev potrpela s sedanjo vlado. Za takojšnjo zamenjavo vlade se je odločila manj kot desetina vprašanih. Če bi do zamenjave vlade prišlo, je veliki večini pomembna njena učinkovitost, ne pa politična usmeritev. Če bi odločalo ljudstvo, bi moral biti novi mandatar dr. Janez Drnovšek, ki ga je podprlo skoraj 84 odst. vprašanih. Vsi drugi z donedavna zelo popularnim notranjim ministrom Igorjem Bavčarjem vred so daleč daleč zadaj. Kaj se bo v resnici zgodilo s to vlado, kakšna bo nova in kdaj bodo volitve, bomo pa videli.

ZDENKO PICELJ, zgodovinar, kustos v Dolenjskem muzeju v Novem mestu: »Ta čas verjamem, da bi bil za našega premiera najbolj primeren dr. Drnovšek, v vladni koaliciji pa naj bi bili vsi znani demokrati. Nova vlada naj se predvsem loči od politike in naj prične z delom na slovenskem gospodarstvu. Gospodarstvu se ne sme poznati, četudi bi se vlada menjala vsak mesec. Če ne bo medstrankarskega nagajanja, bi lahko strokovna apolitična vlada dosegla, da bi se slovenska kriza končala v nekaj letih.«

JOŽE BAŠKOVIČ, direktor Integrala Brebusa Brežice: »Potrebna je nova vlada. Z zadnjimi volitvami smo šli v desno skrajnost, Demos ni bil naravna koalicija. Bodoča vladna koalicija bo verjetno levosredinska, verjetno bodo v njej demokrati, socialisti in liberalni demokrati. Vlada bi morala biti bolj operativna, strokovna in manj politična. Parlament pa naj imenuje skupino ekspertov, ki bo v informacijski karanteni pripravila novo lastninsko zakonodajo.«

DARE JUŽNA, dipl. ekonomist iz Dragomlje vasi pri Metliki: »Bolje, da sedanja vlada ostane in pohitijo z volitvami, kot pa, da bi imenovali začasno vlado. Sicer pa tudi ne gre, da bi z volitvami preveč hiteli in potem čez nekaj mesecev ugotovili, da smo ga polomili. Sedanja vlada pa naj samo ne čaka novih volitev, ampak naj v tem času naredi kaj koristnega, sicer se lahko zgodi, da bo padla, preden bodo nove volitve nared.«

LUDVIK ZAJC, upokojenec iz Sodražice: »Menim, da je bolje, da gremo v postopek za nove volitve, kot da sedaj menjamo vlado. Nova vlada pa naj bi bila bolj gospodarska in ne politična. Pomembna bi morala biti predvsem strokovnost članov vlade, ne pa njihova strankarska pripadnost. Nisem preveč za to, da bi bile preobsežne koalicije, stranke bi morale biti bolj neodvisne. Najbolje bi bilo, da bi zmagala najboljša in najmočnejša, ki bi nas vodila na obeh straneh.«

ALEŠ SVETE, strojni tehnik iz Kočevja: »Vlada bi morala najprej poskrbeti za gospodarstvo in to tudi pričakujem od nove vlade. Za sedanjo pa menim, da bi morala že preje pasti. Novo vlado naj sestavljajo izključno strokovnjaki, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost. Strankarsko tako obsežne vladne koalicije, kot je bila do sedaj, ne bi smelo več biti. Razpad Demosa je dovolj zgorel dokaz za to.«

FRANC ČUBER, upokojenec iz Sevnice: »Meni se ne zdi prav, da se slovenski politiki v javnosti tako prerekajo, še posebej to velja za Rupla in Peterleta. Marsikaj si očitata, to pranje umazanega perila pa že močno diši po predvolilni kampanji. Sam nisem v nobeni stranki, zato si niti ne belim glave okoli predvolilnih koalicij. K Sivim panterjem me ni nihče povabil, ker sem bil v SZDL, pa čutim pripadnost socialistom.«

ADOLF MOŠKON, direktor Kulturnega doma Krško: »Lahko bi se vprašali, katera vlada bi v sedanjih razmerah delovala bolje. Menim, da je ta funkcionalna dobro. Želimo pa si enotne, učinkovite vlade, ki bi zdaj, ko je Slovenija priznana, delovala v smeri razvoja in boljšega življenja. Sedanja vlada je po mojem dolžna nadaljevati z četim delom. Nagibam se k strategiji zmernosti, k bolj umenu odločanju v vladi.«

JASNA ŠERUGA-MUREN, vodja kulturnega programa v črnomaljskem Zavodu za izobraževanje in kulturo: »Če bodo nove volitve kmalu, naj vlada ostane do volitev. Če pa bodo šele proti koncu leta, bi bilo bolje, da bi imenovali začasno vlado, ki bi se lotila predvsem reševanja gospodarstva. Do volitev bi ta vlada prestajala preizkusno dobo in če bi se izkazala, bi lahko ostala tudi po volitvah, sicer pa bi izvolili novo.«

BOŽO PERKO, delavec pri vodenju projektov v komercialnem sektorju Trima Trebnje: »O možnih predvolilnih kombinacijah oz. koalicijah sploh še ne razmišljam. Moti pa me, da tak počez napadajo vlado in njenega predsednika, kot da bi bila kriva za vse tegobe gospodarstva in nasploh. Menim, da v času, ki je ostal do letošnjih volitev, naj bodo spomladi, poleti ali jeseni, niti ta niti nobena druga vlada ne bi mogla narediti veliko.«

PEŠ PO TRASI BODOČE CESTE

KOČEVJE, OSILNICA — Pred kratkim smo poročali o sestanku v Osilnici, ki so mu prisostvovali tudi predstavniki najvišjih organov Republike Slovenije. Na njem je bil govor tudi o gradnji ceste samo po slovenski strani Kolpe in Čabranke, da bo območje KS Osilnica dostopno, ne da bi bilo treba prek državne meje. Železo je treba kovati, dokler je vroče in tako so si že minulo soboto ogledali vso traso bodoče »slovenske« ceste predsednika občinske skupščine Kočevje in občinskega izvršnega sveta Miha Petrovič in Alojz Petek, predstavnik Cestnega podjetja Novo mesto Josip Abramovič, predsednik koordinacijskega odbora za razvoj zgornje Kolpe doline Stanko Nikolič, občinski referent za promet Igor Novak in še nekateri. V devetih urah so prehodili blizu 30 km, ker so iskali najugodnejšo traso bodoče ceste, ki bo tudi sprejemljiva za to neoskrunjeno okolje. Pri tem so odkrili nekatere še ugodnejše enačice, kot so bile predlagane doslej, kar bo gradnjo še pocenilo. Menili so tudi, da je treba gradnjo začeti letos in ne šele prihodnje leto, kot menijo nekateri predstavniki republike. J. P.

Liubliansko pismo

Cesarju, — kar je cesarjevega

Februar bo mesec davkoplačevalcev

LJUBLJANA — Republiška uprava za družbene prihodke je že objavila javni poziv k vložitvi napovedi za odmero davkov na naše zaslužke v letu 1991. V prodaji je tudi že obrazec davčne napovedi, ki jo bo treba do 31. marca letos oddati davčnemu organu v občini svoje-ga stalnega bivališča.

Večina davčnih zavarovancev zdaj že ve, da je dohodnina ime davka, ki ga mora davčni zavarovavec plačati na šestevsek svojih celotnih prejemkov, dohodkov in dobičkov. Na sleherni dohodek, ki ga prejemo med letom, pa že plačujemo davke — akontacije dohodnine. Katere akontacije dohodnine so možne med letom?

Nekaj primerov.
Med letom smo plačevali davek od bruto plače, ki jo je v našem imenu nakazal delodajalec. Če je davkoplačevalec prejemal pokojnino, je vse v zvezi z davkom uredil SPIZ. Lestvica za ta davek je progresivna.

Ob vsakem plačilu po pogodbi o delu je plačnik honorarja plačal — spet v imenu davkoplačevalca — 20-odstotni davek od bruto prejemka. Če smo prejeli honorar za avtorsko delo, je izplačevalec plačal — spet za nas — 15-odstotni davek od 60 odstotkov ali 9-odstotni davek od našega bruto avtorskega honorarja.

Če smo med letom z dobičkom prodali premoženje, smo morali prijaviti ta dobiček na davčni upravi občine in plačati 15-odstotni da-

vek od dobička. Tega davka pa ni treba plačati, če smo imeli nepremično premoženje v lasti več kot 10 in premično več kot 2 leti. Dohodke od oddaje premoženja v najem je bilo prav tako treba prijaviti in davčna uprava nam bo izračunala 15-odstotni davek.

Če je davkoplačevalec lastnik zemljišča ali gozda, plačuje davek od katastrskega dohodka. Če pa je zasebnik, plačuje med letom davek od dohodkov iz dejavnosti, izračuna si dobiček in plača davek od tega dobička, ki je prav tako akontacija njegove dohodnine. Preprosto povedano: obdavčeni so vsi skupni bruto prejemki posameznika iz različnih virov, na letni osnovi.

Po uradnih podatkih naj bi dohodnino ali davek na dohodek plačevalo kar dve tretjini prebivalcev Slovenije; oprostitev bodo izjema. Plačevanje tega davka bodo oproščeni predvsem tisti prebivalci, ki živijo od socialnovarstvene pomoči in pokojnin — toda le takrat, kadar so te najmanjše od 1,1 povprečnega osebnega dohodka — in seveda vsi vzdrževani družinski člani.

In olajšave? Kar nekaj jih je, preveč za naštevaje, zato omenimo tu le glavno: za vzdrževane družinske člane. Za prvega otroka in vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana se osnova zmanjša za znesek, ki pomeni 8 odstotkov povprečnega osebnega dohodka. Za vsakega naslednjega otroka ali vzdrževanega družinskega člana pa se olajšava poveča še za 2 odstotka. Za otroke, ki nadaljujejo obvezno šolanje v kraju zunaj stalnega bivališča, se olajšava poveča še za 4 odstotke povprečnega slovenskega osebnega dohodka. Za otroka, motenega v telesnem ali duševnem razvoju, je olajšava 20-odstotna, za otroka, ki je trajno nezmožen za delo, pa znaša 50 odstotkov povprečnega letnega dohodka. Olajšave pa se zmanjšajo za vsoto, ki jo sestavljajo kakršnikoli lastni dohodki vzdrževanega družinskega člana (sem spadajo štipendije, preživnine, prejemki prek družinskega servisa, honorarji).

V. BLATNIK

Kmetijstvo

Če bi vlada proučila posledice likvidacije družbenega kmetijstva, se verjetno ne bi odločila za vračanje zemljišč v naravi, ampak bi poskušala krivice popraviti z nadomestili v delnicah ali kako drugače. (Tavčar)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Ta tržni ponedeljek ob dvanajsti uri ni bilo več jajc na trgu, okoli devete ure pa so se cene gibale med 12 in 15 tolarji. Toliko v odgovor anonimni Trebanjki v rubriki »Halo, tukaj je bralec Dolenjca« (DL 16. jan.). Podobno kot z jajci se dogaja z orehovimi jedrci. Cene za kilogram so 600 do 960 tolarjev. Zato se je potrebno sprehoditi po trgovinah, kioskih in tržnicah in kupiti, kar je cenejše in boljše. Tudi jabolka sort delišes, gloster, jonagold in druge so različne cene in različne kvalitete. Od prodajalca iz Brežic jih je mogoče kupiti po 40 do 45 tolarjev kilogram, za zabojo pa so posebni popusti. Ta ponedeljek se je kar precej ljudi ustavljalo pri prodajalcu zdravnice holandske korenine. Ta menda zdravi revmo, išias, vnetje sklepov in še kaj drugega. Se nekaj zanimivih cen zadnjega ponedeljka: lešniki 500 tolarjev, solata 200, mandarine 79, domače žganje 200, sirček 100, lonček smetane 80, vrečka krh- ljev 100, česen 300, fižol 100, šopek teloha 40, domači sir iz Ozlja 150, predstavnik trgovine Karo iz Krškega pa je na eni od stojnic ponujal kilogram kave Evropa po 350 tolarjev. Pokukali smo tudi v kioski Sadržja in zelenjave in izpisali nekaj cen: banane 119, pomaranče 65 do 99, mandarine 167, limone 93, jabolka 53, solata 210, cvetača 250, kivi 177 tolarjev itd.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni sejem so rejci in preprodajalci pripeljali 340 do tri mesece starih in 38 starijših prašičev. Prvih so prodali 225 po 200 do 250 tolarjev, drugih pa 23 po 100 do 130 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Nova priložnost — polži

Zaradi majhnosti domačega trga in omejene kupne moči slovenskega kmeta ne bodo rešile ne zaščitne cene ne visoke carine za uvoženo hrano, rešijo ga lahko le posebni programi, s katerimi bi se uveljavil v mednarodni konkurenci, na evropskem trgu. Njega dni je v tem smislu propagiral po Beli krajini rejo kunccev še ne povsem pozabljeni politik Popit, zdaj pa propagira po Gorenjski pa tudi drugod rejo polžev podjetnik Božidar Velkoverh iz Komende. Kot poroča Gorenjski glas, v njegovem podjetju Vegralda, ki se išče kooperante, nenehno zvonijo telefoni. Na desetine kmetov se je že prijavilo, da bodo ob svojem siceršnjem kmetovanju postali še gojitelji polžev. Če prinašajo denar — zakaj pa ne? Pred enim letom ali dvema smo na tej strani opozarjali, kaj se bo zgodilo, ko bo tudi Slovenija zaščitila polže kot izumirajočo živalsko vrsto in preprečila nabiranje ter prodajanje v tujino. Mnoge občine so že sprejele tovrstne ukrepe in sledile razvitim evropskim državam, kjer je pretirana uporaba mineralnih gnojil in pesticidov že močno zdesetkala to živalsko vrsto. Seveda se sladokusci niso odrekli svojim gurmanskim strastem in potrebno je bilo nekaj narediti. Pojavile so se prve farme za gojenje polžev, celo prvi

• Za farmsko rejo pride v poštev veliki vinogradniški ali vrtni polž s hišico (*Helix pomatia*), ki ga agronomska stroka zaradi njegove puznosti prišteva med škodljivce, zlasti v vrtnarstvu. V farmski reji, predvsem italijanski, ki temelji na ograjenem gojišču na prostem, pride ta njegova lastnost prav, saj s slastjo žre skorajda vse od kralja, od zelja, detelje, spinacije ali radiča pa do krompirja ali topinamburja, le dovolj vlage in apnenčaste zemlje mora imeti na voljo. Če se kdo za rejo zanima, mu bo več o tem povedal organizator pogodbene reje Božidar Velkoverh, ki trdi, da gojenje polžev ni pretirano zahtevno opravilo in da bi ga zmogel povprečen slovenski kmet. Po njegovem je v Sloveniji prostora za 600 rejcev, ki bi imeli skupno 150 ha polžjih farm.

znanstveni inštituti, med njimi sloviti polžarski inštitut v Cherascu v Italiji, ki so proučevanje polžev povzdignili na znanstveno raven. Polže je tudi po njihovi zaslugi mogoče gojiti uspešno in gospodarsko donosno. Trenutno stane na evropskem trgu kilogram polžev štiri nemške marke, ta cena pa po zadrževanju g. Velkoverha že po drugem letu obratovanja farme prinaša dobiček. Seveda je treba rejo polžev voditi strokovno pravilno.

Inž. M. L.

Železo kvari okus in barvo vina

Sevniški vinogradnik Ivan Žičkar izdeluje vijake z nerjavečimi ploščicami za vratca sodov — O kletarjenju nikoli dosti znanja in izkušenj

SEVNICA — Upokojeni avtoprevoznik Ivan Žičkar iz Sevnice spada med uspešnejše vinogradnike največje podružnice Društva vinogradnikov Dolenjske za Sevnico in Boštanj. Tega ne govorimo na pamet, saj je dobil Žičkar na ocenjevanjih vin že nekaj lepih priznanj za svojo kapljico. Deset arov vinograda v Žabjeku ima skrbno obdelanih. V njegovem vinogradu se prevladujejo rdeče sorte, modra frankinja in žametna črnina, sledi kraljevina, laškega rizlinga pa je za približno petino.

»Zadnjega pridelka je bilo manj, ker ga je precej pobrala pozeba, toda kakovost je bila tokrat vendarle nadpovprečna. Medtem ko je bilo v prejšnjem letniku med našimi vinogradniki nasploh veliko boleznih — peronospora, ki je nekateri niso mogli zatreti, čeprav so v enem tednu tudi po trikrat škropili.«

Ivan se 1991 je naučil skrivnosti vino-

gradništva že doma na Prešni Loki. Na Konjski glavi je imel njegov oče (umrl je že leta 1942, ko je imel Ivan komaj 12 let) hektar vinograda. Bil je sposoben vinogradnik, saj še v stari Jugoslaviji ni imel težav s prodajo velikih količin vina. Belo je imelo tudi okrog 12,5 maligana. Končno so morali Ivanovi starši umno kmetovati, če so hoteli preživeti 10 otrok. Trije

Ivanovi bratje so padli med 2. svetovno vojno.

Ivan se ni zlahka prebiral v življenju, zlasti tedaj ne, ko je vozil za Gozdno gospodarstvo les z Gorjančev in Bohorja. Žičkar si je služil kruh še pri sevniških gasilcih in reševalni službi, delovno dobo pa sklenil kot zasebni avtoprevoznik. Ker je pokoj-

ZA KAKOVOST — Ivan Žičkar je izdelal posebno napravo (na posnetku) s pomočjo katere lahko na vijake različnih dimenzij lepo zavari nerjaveče ploščice, ki je nameščena na notranji strani vratca sode. Take vijake je prvkrat ponudil vinogradnikom na letošnjem novoletnem sejmu v Sevnici.

nina mizerna, se je Ivan spomnil, da bi lahko iztržil kakšen tolar s svojim znanjem strojnega ključavničarstva, ki je pravzaprav njegov osnovni poklic.

»V vinogradništvu ni nikoli znanja preveč. Marsikakšen vinogradnik, na primer, še ne zna prav rezati trte, pozablja, da je treba trto zmeraj držati pri tleh. Se kako res pa je tudi, da je kletarjenje pol uspeha. O tem se nas je kar 51 vinogradnikov naše podružnice lahko prepričalo tudi na nedavnem 42-urnem tečaju o kletarjenju, ki so ga vodili priznani slovenski strokovnjaki, med njimi tudi mag. Julij Nemančič. Govor je bil tudi o tem, kako vino lahko spremeni barvo in okus zaradi železne ploščice na koncu vijaka, ki je znotraj vratca sode. Le redki so sodi brez vratca, ki omogočajo normalno čiščenje, tudi s ščetko.

Sam sem problem rešil že pred dvema letoma s tem, da sem zamenjal vijake na vratcih. Na koncu vijakov sem zavaril ploščice iz nerjavečega jekla,« pripoveduje Žičkar.

P. P.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemančič

Kako rez trte vpliva na pridelek

Trta na škarjah rodi

V lanskem letu so različni neugodni vplivi pustili posledice. Te so na posameznih legah zaradi vpliva pozebe (spomladanske in zimске) zelo različne. Zaradi bolj ali manj uspešnega zatiranja boleznih in škodljivcev pa so bistvene razlike med posameznimi vinogradi. Tudi neustrezno gnojenje bistveno vpliva na višino škode. Vsekakor pa je ponekod največjo škodo naredila huda toča.

Ker moramo pri rezi vedno upoštevati potrebo po rodnem in vzgojnem lesu tudi za več let naprej, bomo morali biti v poškodovanih vinogradih zelo preudarni. Predvsem moramo zagotoviti ustrezen enoletni les za pomlajevanje trsa ter za vzgojne reznike. Te rozge morajo biti na potrebni višini z ozirom na vzgojno obliko; paziti moramo, da so popolnoma zdrave, klene in ustrezne debeline (ne predebele).

Potem izbiramo rozgo za rodni les. Pri izbiri ni odločilen položaj rozge, ampak njena kakovost. Predpostavljamo lahko, da je kakovostna tista rozga, ki ima debelino svinčnika, je zdrava in ne daljša od dveh metrov, če ni vrščikana. Rozga, ki jo puščamo za šparon, naj raste na dvehletnem lesu. Vendar zadržuje že zgolj majhna osnova, tako da v tem oziru ustreza poganjek, ki je odgnal iz prvega očesa. Možnost je, da je rodna rozga iz starega lesa, zlasti če ima neopazno osnovo dvehletnega lesa.

Posebno pozorni moramo biti, če smo prisiljeni puščati debelejšo rozgo za šparone. Na nizkih legah so na takih mladikah nekatera očesa pozebla. Pozeba je možna zlasti, če je vinograd preveč in enostransko gnojen z dušikom ter če od travatve do prve slane ni poteklo vsaj štiri-najst dni.

Če želimo vzpostaviti pravilno razmerje med rodnostjo in bujnostjo, moramo imeti predvsem popolnoma zdrava očesa in rozge. To je pogoj, da dosežemo željeno število poganjkov na en trs. Seveda različne sorte režemo na različno število očes, odvisno od količine pridelane grozdja na eno oko. Da dosežemo željeni pridelek 12.00 kg/ha, moramo na 1 kv. metru pridelati 1.20 kg grozdja. Odstopanja v pridelku na en trs ne smejo biti večja od 10%, navzdol ali navzgor. Če bi pri sortah, ki imajo velike rozge, rezali na majhno število očes, bi s tem povečali bujnost, ki pa ima več slabih strani. Zato moramo na 1 kv. meter pustiti vsaj 8 očes. Če bo nastavek preobilan bo treba redčiti grozdje. V naših razmerah je najbolj ustrezna eno- in dvošparonska vzgo-

• Vse vinogradnike prosimo, naj se dogovorijo v okviru društev ali s svetovalno službo, o katerih temah si želijo predavati. Predavanja bodo v februarju in marcu. Varstvo vinske trte pride na vrsto pozneje. Tisti, ki lahko organizirajo predavanje v dopoldanskem času, bodo prej prišli na vrsto.

ja. Poudariti je potrebno, da pri sortah s povprečno velikostjo grozdov režemo toliko daljšo šparone, kolikor večja je bujnost, in obratno.

Rezač mora sam na osnovi izgleda trsa oceniti njegovo bujnost in se odločiti za obremenitev. Nikakor ni smotno predhodno delno odstranjevanje rozge, ker potem ocena ni možna. Pomočnik pri rezi dela za rezačem, ne pred njim.

Zelo zgodnja in zelo pozna rez povečujeta rodnost in zmanjšujeta bujnost, zato moramo s tem skladno odbrati čas rezi. Ker obstaja možnost okužbe trsa skozi večje rane, je priporočljivo razkuževati rane s 4-odstotno bordojsko brozgo. Če sumimo, da so prisotne bakterijske bolezni, je priporočljivo razkuževati škarje s 70-odst. alkoholom. Inž. JOŽE MALJEVIČ

dvema kmetoma, da jima prispevajo 30 odst. potrebnega denarja za nabavo mreže za zaščito mladega sadovnjaka, so bili drugi celo pripravljivi pomagati pri namestitvi ograje. Tako so zaščitili, predvsem pred srnjadjo, skupno 2000 sadik! Predvsem zaradi divjega prašiča so v letu 1990 dežurali cel mesec med Logom in Dolenjskimi Laknicami. Na stalnem krmišču so divjadi položili okrog 5 ton koruze. Sicer pa so se mokronoški lovci zvečine zelo izkazali pri izgradnji lepega lovskega doma na Prelogah. Ob otvoritvi leta 1989 so ugotovili, da so za dom opravili kar 6400 udarniških ur. Nekaj malega je pomagala le tukajšnja krajevna skupnost.

Sicer pa se je v preteklem letu v LD Mokronog najboljši — za 107 primerkov (od tega števila je bilo 28 poginov) — zmanjšal stalež srnjadi, za katero so lovci priskrbeli 160 solnic. Je to dober znak, da lovcem ne gre le za streljanje divjadi, ampak tudi za vzgojo oz. skrb, da ne bi prepegosto iskala hrane na njivah? P. P.

O VZREJI PLEMENSKIH SVINJ

METLIKA — Tukajšnja kmetijska svetovalna služba je pripravila program zimskega izobraževanja kmetov. Eno prvih predavanj bo v sredo, 29. januarja, ob 10. uri v vinski kleti v Metliki. O vzreji plemenskih svinj bo predavala inž. Zdenka Pribožič iz novomeškega kmetijskega zavoda. Vabljeni vsi, ki jih ta tema zanima!

REGRESI ZA NAKUP PLEMENSKIH SVINJ

METLIKA — Zaradi trenutnih slabih razmer v prašičereji so se v tukajšnji kmetijski zadrugi s sodelovanju s kmetijsko svetovalno službo odločili za regresiranje pri nakupu plemenskih svinj in merjasca. Pri nakupu do 5 plemenskih svinj KZ izda kmetu naročilnico, s katero nabavi živali. Kmet plača klavno ceno, razlika pa se regresira iz občinskega sklada za pospeševanje kmetijstva. Pri nakupu petih ali več plemenskih svinj pa kmet s pomočjo svetovalne službe nabavi svinje, ki jih odplača po pogodbi z oddanimi ojdki, pomnoženo s faktorjem 1,45. Pri KZ je za nakup moč vzeti tudi posojilo z obrestno mero R+8 odst. Enaki pogoji veljajo pri nakupu plemenskega merjasca. Vse informacije je moč dobiti v kmetijski svetovalni službi na tel. 58-585 ali v kmetijski zadrugi Metlika, tel. 58-261.

POTEM PA VSE TIHO JE BILO — Pred letom dni so v strokovnih krogih precej govorili o prizadevanjih za izboljševanje kakovosti mleka, ki je zdaj — vsaj kar zadeva mikroorganizme — daleč od evropske. Kot posebno spodbuda naj bi služila tudi zaščitna znamka slovenskih mlečnih izdelkov, maskota bikica, ki ga je narisal začetnik slovenske risanke Miki Muster. Bikec, kje si zdaj?

Mleko ni zdržalo Evrope

Povratak na stari način določanja cene, ki namesto tržnega znova uveljavlja stroškovno načelo

Od iluzij ni mogoče živeti in kar se je zgodilo, smo lahko pričakovali. Z decembrom lanskega leta vpeljana evropska cena mleka (natančneje: 70 odstotkov evropske intervencijske cene), izračunana po tečaju ekuja, ni dolgo držala. Na pritisk SKZ — LS, predvsem pa predsednika te stranke Ivana Omara, je republiški odbor za mleko spet uveljavil ob stoječem deviznem tečaju za kmeta ugodnejši nekdanji sistem, to je določanje cene mleka ne po tržnem, temveč po stroškovnem načelu. Po njem so odločilne modelne kalkulacije stroškov, ki jih izračuna Kmetijski inštitut Slovenije (v osebni agronomke Tine Grubelnik, vsaj včasih je bilo tako). Pri izračunu stroškov upošteva za naše razmere boljše kmetije z 12 kravami molznicami, ki odda v mlekarno vsaj 10.000 litrov mleka na leto.

Stem povratkom na stari sistem je bila pokopana utvara, da je (pre)majhna slovenska kmetija sposobna evropske konkurence, ki je že sama po sebi močnejša, saj so kmetijski obrati večji od naših, povrh vsega pa jih krepijo še izdatne državne subvencije, ki si jih bogati lahko privoščijo. Izkazalo se je tisto, na kar so slovenski agrarni ekonomisti opozarjali, namreč, da slovenske kmetije po evropskih cenah enostavno ne zmorejo pridelovati svoje hrane. Za to ni krivo zgolj razdrobljeno kmetijstvo, temveč gospodarstvo v celoti, ki ne more kmetijstva oskrbeti z reprodukcijskim materialom po konkurenčnih evropskih cenah. Začaran krog!

Po sklepu republiškega odbora za mleko in na osnovi kalkulacij Inštituta bo januarjska odkupna cena mleka 16,90 tolarja za liter, to pa je toliko, kot so znašali stroški pridobivanja mleka v decembru. Ta znesek bo raz-

vrednotila še januarjska in delno tudi februarjska inflacija, saj bo mleko plačano šele sredi februarja. Določene so tudi drobnoprodajne cene, ki znašajo za mleko v PVC vrečkah 30,40 tolarja, v tetra brik embalaži pa 35,50 tolarja za liter. Alpsko mleko je seveda mnogo dražje. Ta občutna podražitev bo izzvala tudi zvišanje drugih cen, predvsem mesa, s katerim je od novega leta sem po sklepu vlade mleko v tesni cenovni povezavi.

M. LEGAN

gospodinjiski kotiček

Živila naj bodo zdravila

Že 500 let pr.n.š. je Hipokrat zapisal: »Vaša zdravila naj bodo živila, vaša živila naj bodo zdravila!« Po iznajdbi ognja v paleolitiku je pričel človek meso peči na razgretem kamnu ali, nabodeno na palico, nad ognjem. Začel je pridobivati meso in udomačil prve živali.

V času pesnika Homerja je bila hrana pretežno iz žit, rib, povrtnin in sadja, le bogatejši so uživali različne vrste mesa. Hrano so dopolnjevali z raznimi pijačami iz mleka in meda, pili so pivo, vino in čaj iz različnih vrst trav. V starem Rimu so kuhali sadje s česnom, čebulo, peteršiljem in porom. Namesto kruha so uživali le kuhano moko. Prvi ostanki peči in kruha pa so bili najdeni v ruševinah starih Pompejev. Vzgjajali so že ostrige, polže, izdelovali so klobase in pripravljali solate iz kislice in regrata.

Zaradi številnih vojn in pogubnih bolezni ter elementarnih nesreč je tudi kulinarika marsikje popol-

noma zamrla. V srednjem veku je bilo tudi mračnjastvo na področju razvoja prehrane. Le na francoskem dvoru so podprli napredek v prehranjevanju in zdravilstvu. Uporabljali so že metodo konzerviranja mesa s dimom, pripravljali so juhe iz gob in vrtnice zelenjave ter pastete iz gosjih jeter. V srednjem veku dobi Francija z Bližnjega vzhoda ajdo, sladkor, poper, žafran in slive. V zapiskih se omenja tudi riž in limone. V 15. stol. so pričeli destilirati grozdje in pripravili so prve likerje. V času Ludvika XIV. so začeli uvajati kavo, kakav in za posledice pripravljali vročo čokolado. Pojavil se je paradiznik, ki pa še dolgo ni pričel delovati. Enako nezaupanje je bilo do krompirja. Močno pa se je v tem času razvila omizna kultura z uporabo prtov in jedilnega pribora. Leta 1756 so v Parizu odprli prvo restavracijo. Znano jim je bilo tudi že konzerviranje v pločevinkah. (Nadaljevanje prihodnjic) HELENA MRZLIKAR

Krvice pred občinsko komisijo

Odkod največ vlog

NOVO MESTO — Komisija za vloge in pritožbe pri novomeški občinski skupščini je lani obravnavala 27 vlog, s katerimi se občani očitno niso znali ali mogli obrniti nikamor več. Nekaj jih je dobila v reševanje kar iz rok predsednika skupščine, na katerega se ljudje verjetno obračajo, ker pričakujejo, da bo na ta način njihovi zahtevi hitreje ali ustrežneje ugodeno.

Kot običajno se je največ pritožb nanašalo na stanovanjsko-komunalne in gradbene zadeve, katerih reševanje je v veliki meri povezano z delom upravnih organov. Pred komisijo za vloge in pritožbe se je znašlo reševanje stanovanjskih problemov socialno šibkih občanov pa pridobivanje gradbene dokumentacije, kjer so letele pripombe na delo Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje. Tovrstnim pritožbam bi se lahko zoperstavili le s hitrejšim in boljšim urejanjem prostora občine.

Na občinsko komisijo za vloge in pritožbe je bilo tudi lani naslovljenih več vlog, ki so bile posledica medosredskih sporov. Ker ni pristojna za njihovo reševanje, je komisija napotila stranke na pristojne organe, sodišče, javno tožilstvo, inšpekcijo. Primeri, za katere postopki še niso bili uradno zaključeni ali pa jih ljudje še niti sprožili niso, je komisija odstopala pristojnim organom.

V komisiji ugotavljajo, da so doslej organi, na katere so se nanašali njemu sklepi in priporočila, v večini primerov te sklepe upoštevali.

POSEBNA OBČINSKA POŠTA

NOVO MESTO — Ker se občinska uprava srečuje z odvečnimi delavci in ker je kazalo, da bi bilo raznašanje občinske pošte po Novem mestu z lastnimi raznašalci cenejše od poštne dostave, se je novomeški izvršni svet odločil za dva meseca poskusno vpeljati takšno dostavo občinske pošte. S 4. novembra lani sta dva delavca sekretariata za občo upravo, ki sta bila kot prejšnja doma na čakalju, začela raznašati občinsko pošto naslovnikom na območju Novega mesta. V novembru in decembru so občinski upravni organi odposlali skoraj 31 tisoč poštinih pošilk, občinska »poštarja« pa sta na območju Novega mesta vročila nekaj več kot 10 tisoč pošilk. Ne le, da je pošta pri naslovniku še isti dan, povratnice pa prav tako istega dne nazaj pri pošiljatelju, v kolikor pošto pošiljajo na ta način, ampak je občinska pošta za 39 odst. cenejša od poštne pošte. Zaradi tega bodo upravni organi tudi v bodoče ohranili tak način vročanja pošilk na območju Novega mesta.

Gradbenik pred stečajem

Za uvedbo stečajnega postopka manjka sodišču sklep občinske skupščine — Javni razpis

NOVO MESTO — Novomeška vlada se je že v začetku lanskega oktobra zaradi slabega poslovanja in izgube odločila predlagati stečaj za podjetje Gradbenik iz Žužemberka. Hkrati se je odločila na osnovi javnega razpisa pridobiti najugodnejšega ponudnika za ohranitev zdravega dela podjetja, predvsem za izkoriščanje peskokopa Klek. Sklep o stečaju mora pred samim postopkom potrditi tudi občinska skupščina, zato zadeva z zamudo prihaja na njene klopi konec januarja.

Gradbenik je od ustanovitve v letu 1981, ko je dajal kruh kar 80 delavcem, do leta 1990 posloval brez večjih problemov in z dobičkom. V letu 1990 in v prvih mesecih lanskega se je vse naglo obrnilo navzdol. Do sredine lanskega leta je takrat le še 33 zaposlenih prigrisodarilo za 2,4 milijona tolarjev izgube, minus pod črto za celo lansko leto pa naj bi bili enak vrednosti trajnega kapitala podjetja. Med vzroke za tako stanje gre šteti pereoč kadrovsko problematiko, zaradi česar so bili slabo vodeni posamezni progra-

DARILO GABRSKI POSTAJI — Mirko Jelenič je za novo postajo Rdečega križa v Gabrju dolgoletni predsednik krajevne organizacije RK Gabrje, Anici Korasa, izročil aparat za merjenje pritiska. (Foto: A. B.)

De Heller na otvoritvi v Gabrju

Nova postaja RK

GABRJE — V ponedeljek, 20. januarja, je bila v prostorih nekdanje šole v Gabrju lepa slovesnost ob začetku delovanja postaje Rdečega križa v tem kraju pod Gorjanci. Slovesnosti sta se udeležila tudi sekretar predstava RK Slovenije Mirko Jelenič in Jacques de Heller, novi vodja misije mednarodnega komiteja Rdečega križa v Sloveniji.

Krajevna organizacija Rdečega križa uspešno deluje v Gabrju že več kot 30 let, konec lanskega leta pa so odprli še postajo RK, katere ustanovitev je podprl tudi Rdeči križ Slovenije, saj ta postaja pomeni pomemben prispevek k preventivni zdravstveni dejavnosti ter zdravstvenemu in splošnemu prosvetljevanju ljudi v teh krajih. Slovenski Rdeči križ je ob tej priložnosti gabrski krajevni organizaciji izročil posteljnino in pakete s hrano za socialno najbolj ogrožene ljudi ter aparat za merjenje pritiska. V Gabrje namreč enkrat na mesec prihaja medicinska sestra, ki ji poslej ne bo več treba s seboj nositi tega aparata. V Gabrju želijo, da bi v bodoče imeli tudi občansko posvetovalnico za matere in otroke, da ljudem ne bi bilo treba za vsako stvar v Novo mesto.

Vodja misije mednarodnega komiteja Rdečega križa v Sloveniji, de Heller, je izrazil svoje zadovoljstvo, da je njegov prvi stik z organizacijo Rdečega križa zunaj Ljubljane prav otvoritev postaje v Gabrju. Ob tem je gost opozoril na velik pomen Rdečega križa tako na prostoru nekdanje Jugoslavije, kjer deluje okoli 90 predstavnikov mednarodnega RK, in to marsikje v zelo težkih razmerah, kot na vsem svetu, kjer na raznih kriznih žariščih deluje kar 53 delegacij mednarodnega Rdečega križa.

A. B.

Občina med ustanovitelji Zarje?

Po vseh pomislekih vlada zdaj vseeno predlaga skupščini sprejetje sklepa o vložitvi stanovanj in lokalov v stanovanjsko podjetje, delniško družbo

NOVO MESTO — 30. oktobra lani so predstavniki petih novomeških podjetij slovesno podpisali pogodbo o ustanovitvi novomeškega stanovanjskega podjetja Zarja. Podjetje naj bi opravljalo vse storitve v zvezi z upravljanjem s stanovanji in poslovnimi prostori v občini za njihove lastnike. Začetek dela Zarje, ki se je še kot stanovanjski občinski odsek preselila v lepo obnovljene prostore Razvojnoraziskovalnega centra, je bil predviden za 1. januar 1992. Resni pomisleki o takšni obliki organiziranosti v delu občinske vlade in neprijetna delegatska vprašanja v občinski skupščini so ga zavlekla. Zdaj pa vse kaže, da bo Zarja vsemu navkljub le začela delati in da se bo z upravljalno ponudbo »obesila« tudi na vse nove individualne lastnike stanovanj.

Avtorji projekta, s katerim je Novo mesto — kot je slišati — zbudilo veliko zanimanja v vsej Sloveniji, so se odločili stanovanjsko podjetje organizirati kot delniško družbo. To naj bi bila po njihovem najboljša oblika za kakovostno upravljanje z vloženi stanovanji ali kapitalom. Stanovanjsko podjetje kot delniška družba bi lahko tudi zbiralo dodatni kapital in nastopalo na borzah. Po načrtovanem načinu organiziranja lahko družba nastaja postopno, ustanovitelji, ki niso podpisniki ustanovitvene pogodbe, ampak jo podpisajo kasneje, pa imajo enake pravice.

Takšna razlaga ustanovitvene pogodbe je očitno zadovoljila tudi novomeško občinsko vlado, ki se je po prvotnih pomislekih dela svojih članov zdaj odločila skupščini predlagati, naj občina v Zarjo vnese vsa občinska stanovanja in poslovne prostore. Po novi zakonodaji, ko so prišla v občinske roke tudi vsa solidarnostna stanovanja ter stanovanja zavodov, katerih ustanovitelj je občina, je občina največji lastnik stanovanj. Ima jih 1.576, njihova vrednost je ocenjena na 1,5 milijarde tolarjev. Od tega je 60 stanovanj, ki bodo vrnjena lastnikom ali njihovim dedičem po zakonu o denacionalizaciji. Vrednost celotnega stanovanjskega sklada občine naj bi se po denacionalizaciji in prodaji stanovanj zmanjšala

na okrog 600 milijonov tolarjev. Lastnikom oz. njihovim dedičem bo po zakonu o denacionalizaciji vrnjenih tudi precej poslovnih prostorov in stanovanjskih hiš, do takrat pa naj bi jih stanovanjsko podjetje prevzelo v začasno upravljanje. Poslovni prostori, ki so nesporno občinska last, bodo, če bo predlog izvršnega sveta potrdila skupščina, vloženi v Zarjo kot kapitalski vložek. Prostore, ki naj bi jih

dali v upravljanje krajevnim skupnostim, naj bi Zarja upravljala po posebni pogodbi. V Zarjo naj bi občina vložila tudi osnovna sredstva in

• Če bo novomeška skupščina konec januarja potrdila predlog občinskega izvršnega sveta o vnosu občinskih stanovanj in poslovnih prostorov v stanovanjsko podjetje, bo občina postala večinski delničar Zarje. To naj bi ji prinašalo udeležbo pri dobičku, usmerjanje stanovanjske gradnje na področju socialnih in profitnih stanovanj z letnimi programi, ohranila pa naj bi tudi razpolagalno pravico s stanovanji in poslovnimi prostori, vključno s določanjem višine najemnine. Kot osnovni razlog, da občine ni bilo že med ustanovitelji stanovanjskega podjetja, pa gradivo za poslance navaja zadržke takrat veljavne ustave. Da so bili še drugi, na primer (ne)združljivost neprofitnega in profitnega dela v podjetju, ki po definiciji mora delati po tržnih, profitnih načelih, gradivo pozablja. Razloženo pa je, da bo vse stroške ustanavljanja Zarje — v to naj bi sodili tudi stroški adaptacije poslovnih prostorov in nakup opreme, plačani s sredstvi za vzdrževanje poslovnih prostorov in s sredstvi njihove amortizacije — naknadno pokrila Zarja iz svojih sredstev.

opremo Zarjinih poslovnih prostorov na Prešernovem trgu, ocenjena na 2,33 milijona tolarjev.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

SOCIAL-DEMOKRATSKI VEČER

NOVO MESTO — Novomeški odbor Socialdemokratske stranke Slovenije priredi v petek, 24. januarja, ob 18. uri v konferenčni dvorani hotela Metropol socialdemokratski večer. Na večer vabijo vse člane in simpatizerje.

SKZ — LS MIRNA PEČ VABI

MIRNA PEČ — Slovenska kmečka zveza — Ljudska stranka, podružnica Mirna Peč, vabi vse krajane Mirne Peči in ostale na redni letni občni zbor, ki bo 2. februarja ob 10. uri dopoldan v kulturnem domu Mirna Peč.

Draga živila podražila dom ostarelih

Oskrbnine v povprečju višje za 14 odst.

NOVO MESTO — Novomeški izvršni svet je na zadnji seji dal soglasje za zvišanje cen oskrbe v Domu starejših občanov za 14 odst. s 1. januarjem. Ker so so pokojnine povečale nekaj več, ta podražitev, ki ji seveda botruje naglo naraščanje materialnih stroškov, naj bi ne bila prehud udarec.

Dom starejših občanov Novo mesto je leto 1991 po ocenah zaključil z milijonom tolarjev izgube, saj podražitev kljub zmanjšanemu obračunu amortizacije niso sledile močno naraščajočim cenam hrane in energije. Pokrili naj bi jo sami z rezervnim skladom. Kakšnega posebnega dobička tudi v bodoče ne načrtujejo, s podražitvijo, kot rečeno, le lovijo za rep velike skoke cen živil in energije, ki je pri njih velik strošek. Nekaj pa bodo prihranili pri delavcih, saj upokojitev niso nadomestili, odpuštili pa so delavce za določen čas. Podražitev je v domu tokrat različna, večja je za delno pokretne in pokretne oskrbovance, saj so bile razlike prevelike.

Dnevna oskrba stane zdaj v domu za nepokretne v enoposteljni sobi 491, v dvoposteljni sobi 460, v večposteljni sobi pa 436 tolarjev. Oskrba za delno pokretne stane 470, 440 ali 410 tolarjev, za pokretne pa 340, 310 ali 285 tolarjev, odvisno pač, ali je soba eno- ali večpostelja.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 25. januarja, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: Market na Cesti herojev
- Šentjernejski: Samopostrežba Mercator
- Dolenjske Toplice: prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Market Dolenjka
- Straža: Samopostrežba KZ
- Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11. ure: Samopostrežba, Gl. trg 23
- Črnomelj: prodajalna Pod lipo

PREDSTAVITEV NAJPOMEMBNEJŠE NARAVNE DEDIŠČINE

NOVO MESTO — V petek, 24. januarja, ob 18. uri bo v Študijski knjižnici v Novem mestu predstavitev drugega dela Inventarja najpomembnejše naravne dediščine Slovenije. V tej obsejni publikaciji je obdelano območje Gorenjske, ljubljanske okolice, Notranjske, Dolenjske in Bele krajine. To pomembno strokovno publikacijo bo predstavil Peter Skoberne iz republiškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Prikazal bo tudi diapozitive najpomembnejših objektov naravne dediščine, seveda bo poudarek na Dolenjski in Beli krajini.

POMOČ BOLNIŠKI LEKARNI — Na pobudo Lojzeta Vrtačiča iz Franca Livka iz Mokronoga (oba na delu v Nemčiji) je njuno društvo Lipa iz Neussa pri Düsseldorfu zbralo tisoče mark za nujno potrebna zdravila, ki jih trenutno manjka v Sloveniji. Del pošiljke je ostal mariborski bolnišnici, ostalo pa so prevzeli v lekarni novomeške bolnišnice. »Odkar ne deluje več jugoslovanski trg, smo ostali brez mnogih zdravil. Ta pomoč nam bo še kako prav prišla, zato se družimo Lipa in rojakoma v imenu vseh bolnikov iskreno zahvaljujem,« je ob sprejemu pošiljke povedal predstojnik kirurškega oddelka novomeške bolnišnice dr. Lavo Morela. (Foto: J. Pavlin)

mi in podjetje v celoti. Slaba kakovost storitev in nekonkurenčna ponudba, za kar gre del krivde pripisati tudi nediscipliniranosti delavcev, veliki odsotnosti z dela in alkoholizmu pa iztrošenosti opreme, sta vodili k usihanju» naročil. Na poziv občinske vlade so v Gradbeniku priskrbeli sanacijski program, ki pa podjetju ni obetal drugačne prihodnosti, zato se je vlada odločila za stečaj kot edini način za prekinitev nadaljnjega propadanja podjetja.

Za začetek stečajnega postopka sodišče potrebuje potrditev predloga občinske vlade s strani občinske skupščine. To zaradi stanja v Gradbeniku verjetno ni sporno. Upati pa je, da se bodo uresničila vladna pričakovanja o ohranitvi toliko delovnih mest v Žužemberku, kolikor je največ možno. Povsem realna so po analizah pričakovanja vsaj za 20 zaposlenih v novi obliki dobro vodene gradbenik Gradbenika. Vsaj kar se peskokopa Klek tiče, pa naj bi krajevna skupnost nadzora nad izkoriščanjem ne izgubila povsem iz rok.

POGOVORI — Slovenski notranji minister Igor Bavčar je s sposobnostjo zagotavljanja denarja za svoj resor očitno naredil globok vtis na novomeške gospodarstvenike. Že pred nekaj tedni so ga zasebni podjetniki povabili medse na pogovor o tem, kaj mora vlada storiti za oživitve gospodarstva in razvoj podjetništva. V torek pa je bil Bavčar povabljen na otvoritev nove Cimoseve prodajalne avtov v Novem mestu in na razgovor z gospodarstveniki, tokrat o gospodarski politiki v letu 1992. Razlika med torkom in začetkom decembra 1991 je samo v tem, da je bil takrat Igor Bavčar ljubljenski javnosti in ime, najresnejše povezano z mandatarstvom za sestavo nove slovenske vlade v zameno Peterletove, zdaj pa ni več tako. A kar je res, je res: o gospodarstvu in gospodarski politiki ve povedati več od sicer kompetentnejših ministrskih kolegov iz vlade, s šefom vred.

BARVE — Ko je bil prejšnji teden v tej rubriki govor o skrivnostnem ključu, po katerem predsednik zbora krajevnih skupnosti v novomeškem parlamentu, dr. Leopold Kocutar, določa politično barvo novinarjev in časopisa, ki ga sicer ne bere, je bil izpuščen Brane Kirn, prvak novomeške SDZ—NDS in podpredsednik skupščine. Ne nomenamena, le prostora je zmanjkalo. Krivico kaže, če se le da, popraviti. No, Kirnov tovrstni ključ je razpoznavnejši od Kocutarjevega, po lastnih besedah tudi bere več. Neodvisnega ali nadstrankarskega časopisa po njegovem ni, kakšen je, je očitno razvidno iz tega, katere in čigave napake vidi, katerih pa ne. Da je profesionalni novinar (enako kot javnost) nujno pozoren na dejanja oblasti in da ni kriv, če vidi tudi neumnosti, lumparije in postopke, ki ne bi bili v smrti najbolj svinčenim časom naše komunistične preteklosti? Kje pa! Tako je le zato, ker Dolenjski list še ni olastinjen, je prepričan Kirn, in da bo drugače, ko bo. Upati ni greh!

SREČANJE — Da je novomeški župan Marjan Dvornik hud kar na vse novinarje in časnike, ne drži. Medtem ko je uredništvo Dolenjskega lista povabil na občino na praznično novoletno srečanje, da mu pove, kako ni zadovoljen z njim, je bilo s Slovincem čisto drugače. Bil je prijateljsko srečanje v manj uradnem gostinskem okolju, čeprav je bilo osnovni razlog županovega vabila v Ljubljano tudi nezadovoljstvo. V Slovenju je premalno prisotno Novo mesto. Vprašanje je le, ali bo županovo zadovoljstvo kaj večje, če bo Slovenec profesionalno, ne pa predvsem s pozicij njegove strankarske opredelitve, začel spremljati novomeške dogodivščine.

Ena gospa je rekla, da v Ljubljani že na veliko izdajajo nove registrske avtomobilske tablice. Novomeščani pa se bodo očitno še kar vozili s stariimi, saj o grbu, ki bi predstavljalo registrsko območje, ni ne duha ne sluha.

DARILO

Dobra knjiga naj bi bila vedno človekova spremljevalka. Zato učenci radi obiskujemo tako šolsko kot tudi ljudsko knjižnico. Da bi bil izbor klasične večji, nam je pomagala Založba Mladinska knjiga z lepim in bogatim novoletnim darilom. Podarila nam je Cankarja, Jenka in druge klasične. Tako je na naših knjižnih policah še več dobrih knjig, izbira pa pretežja.

GABRIJELA GABROVEC OŠ Šentjernejski

Noe iz Straže

Podjetje Novoles-Noe se uspešno ukvarja z opremo prostorov

STRAŽA — Najmlajše Novolesove podjetje, Noe, ki se ukvarja z notranjo opremo in inženiringom, se je že v prvih treh mesecih obstoja lepo uveljavilo. V Sloveniji je opremilo štiri objekte, med katerimi je najpomembnejša prva v verigi trgovin Walter Wolf v Ljubljani, na Hrvaškem pa pet objektov, med njimi tudi restavracijo Maximo v sklopu objekta Cibone v Zagrebu, ki sodi v najvišjo kategorijo v tej dejavnosti. Poleg tega je podjetje opremilo še dve galeriji in predstavništvo neke nemške firme.

V tujini je Novoles—Noe opremilo trgovino firme Mamma—Ro v Torinu in postal ekskluzivni opremljevalec njihovih trgovin. Tako bodo februarja opremili njihovi trgovini v Palermu in Monzi.

Konec oktobra je to podjetje začelo v povezavi z drugimi Novolesovimi podjetji s proizvodnjo modernih stolov. Prav sedaj teče »multa serija« za znano švedsko firmo Ikea, s katero pripravljajo skupaj z Novolesovim podjetjem Vežan les letno pogodbo.

Podjetje Novoles—Noe je znova zaposlilo tudi 10 nekdanjih Novolesovih delavcev, ki so bili v stečaju opredeljeni kot tehnološki presežek in so bili prijavljeni na skupnosti za zaposlovanje.

A. B.

PLESNI VEČERINA LOKI

NOVO MESTO — Kolektiv novomeškega gostišča na Loki se v sodelovanju s Plesnim centrom Dolenjske pripravlja na popestritev pustega novomeškega življenja ob sobotah zvečer. Odločil se je organizirati plesne večere ob glasbi v živo, skupinske plesne pa bo vodil pravi plesni mojster Boris Vovk. Poskrbljeno bo seveda tudi za vse drugo, kar sodi k prijetnemu sobotnemu plesnemu večeru. Večeri se pričenejo ob 20. uri, vstopnine ni. Gostišče na Loki je tudi sicer obogatilo svojo ponudbo. Pripravljajo nedeljska kosila po predhodnem naročilu, poročna slavlja za do 200 gostov, pa tudi likovne razstave, seminarje in podobno. Podrobnejše informacije se dobijo po telefonu 21—685.

MLADINSKI KULTURNI CENTER VABI

NOVO MESTO — V četrtek, 23. januarja, ob 18. uri bo v Študijski knjižnici Mirana Jarca Stojan Pelko predstavil knjigo Gilleasa Deleusa Podoba — gibanje, ki jo je tudi prevedel. V petek, 24. januarja, pa bo v restavraciji Kandija koncert glasbene skupine Bardak, ki je bolj poznana pod imenom Ukrajinski kozaki. Koncert se bo pričel ob 21.30. Nastopila bo tudi predskupina. Hkrati obeščamo, da bo v soboto, 25. januarja, ob 19. uri v Modri dvorani hotela Metropol ustanovitveni zbor Mladinskega kulturnega centra Novo mesto.

P. Ž.

DA IMAJO POSAMEZNIKI zares bujno domišljijo, ki je povezana s skisanimi možgani, pričajo govorice o tem, kako je dobil Toni Gašperič v dar avtomobil R4. Podaril naj bi mu ga Nogometni klub Podzemelj za vodenje srečelova na lanski Vinski vigradi. Zoper darilo belokranjski humoristi ne bi imeli prav nič, a kaj, ko je moral železnega konjička plačati do zadnjega tolarja? Avtor nesramne izmišljotine bo moral svojo atraktivno pogruntavščino javno prekriti, pa še to na lastne, in ne morda klubske stroške.

METLIŠKI ŽUPAN BRANKO MATKOVIČ bo 7. februarja povabil na družabno srečanje metliške kulturne delavce. Ob kozarčku vina se jim bo zahvalil za v glavnem brezplačno delo v letu 1991, čestital jim bo za priznanje države Slovenije, hkrati pa jih bo zaprosil za sodelovanje v trajajočem letu. Gre za simpatično županovo potezo, ki bo kulturnike brez dvoma presenetila, saj so iz nedavne preteklosti navajeni v glavnem negodovanja, kritike in nevhvaležnega odnosa oblasti do kulture in njenih delavcev.

Z NITI NAJMANJŠO priveditvijo niso lani Metličani počastili slovenskega kulturnega praznika. Letos ne bo tako, kajti Ljudska knjižnica pripravila skupaj z metliško osnovno šolo literarni večer, ki bo na predvečer državnega praznika ob 19. uri v kulturnem domu. Na odru bo kar nekaj doletskih in belokranjskih literatov, večer bodo popestrili z glasbenimi vložki, Belokranjski muzej pripravila razstavo plakatov o priveditvah, ki so bile zadnjih deset let v Metliki, Atelje za umetnost in obrt pa se bo spomnil genija Prešerna z likovno razstavo.

Črnomaljski drobir

KROKARJI — Črnomaljši in Metličani so dobili z republike obljubo, da bo na novih registrskih tablicah sicer oznaka NM, da pa bodo lahko imeli svoj, in ne novomeški grb. Sedaj pa Belokranjce nekoliko skrbi, kako bo, če bo — kot je tudi že objavljeno — Bela krajina samostojna regija, ko pa ni enotnega belokranjskega grba. Mar to pomeni, da bi imeli prebivalci črnomaljske občine črnomaljski grb, metliške občine pa metliškega? Črnomaljši, ki slovojijo po inovatorstvu, so že našli rešitev. Ker je razlika med grboma obeh občin predvsem v tem, da pri metliškem dva krokarja sedita na grajskem stolpu, medtem ko sta pri črnomaljskem ptiča zaprta v stolp in ju torej ni videti, naj bi na grbu na avtomobilski tablici sedel en krokar na srednjem stolpu. In ker ima vsak avto dve tablici, bi bila tako na vsakem vozilu oba metliška krokarja. V Črnomaljšu si kaj boljšega skoraj ne bi mogli izmisliti, vprašanje pa je, kakšni bodo odmevi iz Metlike.

GLASBENA ŠOLA — Sicer pa se tudi marsikje drugje kaže, da postaja Bela krajina vse bolj enotna. Tako so Metličani predlagali novo ime za Glasbeno šolo Črnomeljske. Če bi se Črnomaljši strinjali, naj bi se preimenovala v Glasbeno šolo Bela krajina ali pa naj bi nosila ime enega od belokranjskih glasbenikov.

»KOUTERI« — Ko je ponudba blaga večja od povpraševanja, pridejo trgovci trkat celo na vrata, če je potrebno. Pretekli teden je prodajalna ali podjetje ali nekaj podobnega z imenom »Kappa di« Koper po Črnomaljšu razveselila plakate, s katerih je bilo moč izvedeti, da so med drugim na prodaj tudi »kouteri«. Objavljali so tudi: »Prodaja na čeki«. Znanje slovenščine so očitno že prodali.

Trebanjske iveri

KEPČKI — Mokronoški lovci precej skrbijo za vzgojo divjadi. Zato jim ne more biti vseeno, če se kdo norčuje iz njihovega zavzetega dela. Zato so presneto jezni na kuno, ki jim je snedla 50 kepčkov znotraj žične ograje, še bolj pa na človeško roko, ki se je potrudila in naredila luknjo v ograji. Menda so ji že na sledi, krščeni roki namreč.

POMOČ — Okrog 2,4 milijona tolarjev so z občine že nakazali trebanjski kmetijski zdruzi, ki naj bi ta denar razdelila za odpravo posledic vojne škode v gozdovih in v kmetijstvu na območju Pušcave in Medvedjeka. Na terenu so ljudje že doslej hvalili združgo, ker so mislili, da jim to pomoč daje ona, ne pa država. In to je trebanjskim občinarjem šlo tako v nos, da bi se nekdo krasil s tujim perjem, na oblast pa bi narod le pljuval in se zmrdoval, češ, kaj nam pa ti voluharji sploh dobrega naredijo? Zato bodo poslej ta denar nepreklicno delile občinske službe. Da se ve, komu gre slava!

SOCIALDEMOKRATI — Ponedeljkov socialdemokratski večer v Trebnjem je bil slabo obiskan. Le ugrabimo lahko, ali zavoljo zavajanja z datumom sklica, ki si ga je privoščil organizator, napako pa so povzeli mediji, ali so ljudje hladni zimski večer raje prezdeli doma na zapečku. Vsekakor pa je lahko tistemu, ki ga vsaj malo zanimajo tudi ozadja osamosvajanja slovenske države, močno žal, ker je zamudil avtentično pričevanje.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

O PRAZNIKU, TUJCIH IN ŠE ČEM

METLIKA — Pretekli teden je bil v Metliki zbor Socialdemokratske prenovne (SDP), na katerem sta bila gosta podpredsednika stranke Sonja Lokar in Borut Pahor. Na dobro obiskanem zboru je beseda tekla o delu metliške stranke v preteklem letu in načrtih za letos. Prednost te stranke v občini je, da je na oblasti in ima zato tudi večje možnosti za uresničevanje predvolilnih obljub. Veliko besed je bilo izrečenih na račun občinskega praznika. Menili so, da je škoda, da lani niso praznovali 26. novembra, predlog pa je bil, naj bi stranka predlagala za občinski praznik ta datum. Gosta sta povedala, da je stranka našla prostor v levem centru, da je njena najpomembnejša naloga zavzemanje za reformo vlade, potem pa takoj nove volitve. Na pobudo Lokarjeve so se strinjali, naj bi v Metliki pripravili javno razpravo o zaposlovanju tujcev. Ob tem je bilo slišati tudi misel, da tujci niso krivi za brezposelnost v naši državi, da pa jih bomo pri nas očitno postavili v vlogo dežurnega krivca.

SPREMENBE DOLGOROČNEGA PLANA

METLIKA — 1. februarja se bo pričela javna razgrnitev prostorskih sestavin osnutka sprememb in dopolnitve dolgoročnega plana metliške občine za obdobje 1986-2000. Na razgrnitvi, ki bo zaključena 29. februarja, se bodo opredeljevali predvsem, katera zamliščja bodo zazidljiva in katera bodo trajno namenjena kmetijski obdelavi. Dokumenti bodo razgrnjeni v občinski stavbi in po krajevnih skupnostih.

DENAR LE ZA TRI NALOŽBE

METLIKA — Na tukajšnjem izvršnem svetu so bili jezni, zaročarini in žalostni, ko so dobili z republike sporočilo o projektih, za katere bo del denarja prispevala tudi republika. Gre za naložbe v projekte posameznikov na demografsko ogroženih območjih. Na republiki so namreč odobrili le 2,4 milijona tolarjev za tri projekte, kar je manjša vsota, kot so jo Metličani porabili za pripravo vse dokumentacije.

KDO BO UPRAVNIK?

TREBNJE — Trebanjska vlada je dobila poleg ponudb Terce iz Šentruperta in trebanjske Komunale še ponudbo Posrednika iz Šentlovenca za prevzem funkcije in nalog upravnika za še nelastninja občinska stanovanja in poslovne prostore. Trenutno je nelastnjenih še 150 stanovanj v 52 stanovanjskih hišah. Izvršni svet je menil, da naj odloči konkurenca oz. boljši ponudnik. Direktor Stanovanjske zadruge Šentrupert Peter Bracar je dodatno pojasnil ponudbo njihovega podjetja Terca, ki bi podobno kot Komunala prevzela tudi doslej zaposlena delavca na področju gospodarjenja s stanovanjskim fondom v občini. Na vprašanje Jožeta Klemenčiča, ali naj še pobirajo stanarine oz. najemnine, je bilo sklenjeno, da še za tiste, ki jih pooblastijo, da to ustreza občinska služba počne na njihov račun.

Prednost otrokom in ostarelim?

Dober odziv Trebanjcev na republiški razpis za javna dela — Bodo programi Komunale okrnjeni? — Obnova vrtcev in pomoč ostarelim, ki jih je več kot drugje

TREBNJE — Zanimanje za javna dela je med podjetji, ustanovami in zasebniki v trebanjski občini zelo veliko, celo tolikšno, da bi za začasno zaposlitev okrog 50 delavcev potrebovali kar okrog 5 milijonov tolarjev. To pa je verjetno prevelik zalogaj za sofinanciranje, še zlasti za občinski proračun.

Na seji trebanjske vlade so se zato odločili, da načelno sicer podpro vse programe javnih del, s katerimi so na republiški razpis kandidirali Trebanjci, denar pa bodo dokončno razdelili po posameznih projektih pozneje. Izvršni svet je soglasno s predlogom svoje članice Ane Nahtigal, da bi letos pri javnih delih vendarle imele prednost družbene dejavnosti, se pravi otroški vrtci in ostareli občani, saj so razmere na tem področju prav žalostne. Komunala Trebnje, ki je dobila pomoč iz proračuna lani, je bila med prvimi v Sloveniji, ki je začela z javnimi deli.

Komunala se je na letošnji razpis odzvala s tremi programi, in sicer za sancijo manjših nedovoljenih odlagalšč v občini, za čiščenje naselij Mirna,

V Komunalni že napovedujejo milijonsko izgubo

Krivec zanje bodo zamrznjene cene storitev

ČRNO MELJ — Ko so na nedavni seji izvršnega sveta razpravljali o gospodarskem načrtu Komunale za letošnje leto, ni bilo bistvenih pripomb na program dela. Pod vprašanjem pa je denar, ki naj bi ga za delo Komunale namenili, kajti samo urejanje mesta naj bi letos veljalo 8,4 milijona tolarjev, toliko pa je v občinskem proračunu namenjenih za celotno komunalno dejavnost. Hkrati pa tudi v nekaterih drugih večjih krajevnih središčih predlagajo, naj bi javne površine urejali Komunala. Čeprav so gospodarski načrt sprejeli, pa so poudarili, da to nikakor ne pomeni že vnaprejšnjega potrjevanja višjih cen. Osnova za višje cene bo namreč lahko le rast vhodnih stroškov.

Prav tako je izvršni svet sprejel predvidene naložbe Komunale, ki pa so predvsem seznam potrebnih investicij, saj jih bo moč uresničiti le toliko, kolikor bo denarja. Opozorili so na probleme, ki bodo v črnomaljski Komunali nastali, potem ko je cene komunalnih storitev vzel v svoje roke republiški izvršni svet in jih tudi zamrznil. Na Komunali so že izračunali, da bodo zaradi tega imeli v prvi polovici leta skoraj 2,2 milijona SLT izgub pri vodarini, kanalizaciji, smetarini in stanarini. Zaradi tega ne bodo mogli izplačevati plač po kolektivni pogodbi.

• Slovenci še zmeraj živimo preveč za prihodnost in premalo za sedanjost. Smo preveč katoliki in komunisti in premalo protestanti. (Rus)

Končno avtobusna postaja?

Če bo šlo vse po sreči, bi jo lahko začeli graditi že maja — Denar tudi od prodaje stanovanj

METLIKA — Pomisleki ali morebiti celo razprave o tem, ali je v Metliki potrebna nova avtobusna postaja ali ne, so brezsmiselni in samo izguba časa. Vsem je namreč jasno, da je sedanje metliško postajališče mestu v sramoto. To so v Metliki gotovo vedeli že pred desetletji, ko je bil promet znatno manjši kot danes, saj je bila postaja še nekajkrat v programih občinskih samopripravkov, a do gradnje ni nikoli prišlo. No, nekaj so občinski možje v tem času le naredili: rezerviran je prostor za postajališče, pripravljeno so projekti, in kot zatrjujejo danes, imajo vse možnosti za gradnjo.

Doslej se je nabralo že kar 5 različnih avtobusne postaje in zadnja je po trditvah odgovornih najbolj smotna. Različne verzije postajališča bi si sicer lahko izmišljevali še kar naprej, vendar bi bil zares že skrajni čas, da zasadijo prvo lopato. In občinski možje so lahko tokrat še toliko bolj korajžni, ker imajo — za

Izgubljenih trgov niso odpisali

V Kometu največ izdelkov prodajo na slovenskem trgu — Za tujino lohn posel — Se vedno upajo tudi na nekdanja jugoslovanska tržišča

METLIKA — Kljub dogodkom, ki so v preteklem letu pretresali Slovenijo in Jugoslavijo, so v tukajšnjem Kometu kar zadovoljni z lanskoletnim poslovanjem. Jugoslovanski trg se je za njih lani dokončno porušil, zaradi slovenske vojne in nezaupanja v takratno Jugoslavijo pa je postal vprašljiv celo izvoz. A se je leto precej srečno izteklo, pri tem pa se lahko zahvalijo predvsem stalnim kupcem iz tujine — z nekaterimi od njih sodelujejo že več kot 20 let — ki so kljub vsemu ostali zvesti Kometu in mu verjeli, da bo izpolnil svoje obljube.

Sicer pa so imeli v Kometu delo vse lanske leto. Zastojev ni bilo, razen med vojno, ko nekaj časa niso delali. Po besedah direktorja Antona Tomca pričakujejo, da bodo glede na priznanje Slovenije in druge ugodne pokazatelje odslej sodelovali z Zahodno Evropo še več in bolje. Doslej je šlo izključno za lohn posel, razmišljajo pa tudi o prodaji lastnih izdelkov, torej ženskega spodnjega perila, na Za-

hod. Ker pa se zavedajo, da bo za na tamkajšnjih trgih neuvlečljivo podjetje, katerega blagovna znamka ni poznana, osvajanje tržišča precej drago, se kaj takšnega resno še niso lotili.

Vse drugače pa je vsaj za sedaj s trgov bivše Jugoslavije. Leta nazaj so prodajali izdelke po vsej državi, zaradi blokad pa so v zadnjem času prodajo počasi ukinjali. Lani so razen

redkih izjem trgovali le še s Hrvaško. Trenutno pa tudi to tako rekoč ni mogoče oziroma je precej onemogočeno, predvsem zato, ker hrvaških dinarjev, ki jih dobijo za tam prodano blago, ne morejo zamenjati za tolarje v razmerju 1:1. Zamenjava blago za blago pa je tudi nemogoča, ker Slovenija prodaja na Hrvaško, več kot iz te republike uvozi. Ker pa v Kometu spoznavajo, da vsaj še nekaj časa ne bo moč prodajati na Hrvaško tako kot nekdanj, imajo sedaj le dve možnosti: slovenski trg, ki je zanje občutno premajhen, in tujino. Še vedno pa jim ostaja tudi upanje, da se bodo razmere uredile in da se bodo vrnila na nekdanja jugoslovanska tržišča.

M. BEZEK-JAKŠE

Belt zdaj v eni največjih kriz

Direktor prepričan, da bi jih rešila denarna injekcija — Elaborat o nadaljnjem razvoju tovarne — 130 odločb o trajno presežnih delavcih

ČRNO MELJ — Belt preživlja enega najtežjih časov v vsem svojem obstoju. Te besede je bilo na seji občinskega izvršnega sveta pretekli teden slišati kar nekajkrat iz ust ljudi, ki razmere v drugem največjem kolektivnu v črnomaljski občini dobro poznajo. Slišati je bilo tudi nekaj receptov, kako naj bi družbo z omejeno odgovornostjo rešili, in čeprav se mudi, je na koncu obveljalo, naj bi pripravili elaborat, ki je nujen za nadaljnji razvoj Belta in pridobitev partnerjev, ki bi z Beltom sodelovali.

Po zagotovitvah direktorja Belta, Janeza Kureta, Belt ni v težavah zato, ker ne bi znal delati dobrih odločkov, ampak zaradi izgube trgov v nekdanji Vzhodni Nemčiji in Jugoslaviji, kjer je dosegal ugodne prodajne cene. Usmerili so se na nemški, italijanski in francoski trg, kjer pa je močna konkurenca, cene pa svetovne. Velike upe polagajo v Beltu na Cimos, ki naj bi kupil tretjino njihove proizvodnje, nadaljnji prodor izdelkov na druge trge pa je ogrožen zaradi po-

manjkanja denarja. Zato bi morali kmalu dobiti finančno pomoč. Če tega denarja, s katerim bi plačali surovine dobaviteljem in izplačali plače, ki so za 20 odst. pod republiškim povprečjem, ne bo, obstaja nevarnost, da se bo Belt ustavil.

Sliko v Beltu je dopolnil predsednik izvršnega sveta Anton Horvat.

• Leta 1990 je bilo v Beltu 1.270 delavcev, v začetku letošnjega leta pa 940. Doslej so poskušali reševati vprašanje presežnih delavcev čim bolj neboleče, pretekli teden pa so se lotili trše inlačice, saj je 130 delavcev dobilo odločbo o trajnem presežku. Ob koncu leta naj bi bilo v Beltu 750 zaposlenih, kar pa je po Kvasovih besedah še vedno preveč.

Belt je doslej prepočasno osvajal nove izdelke, tržišča je hitreje izgubljal, kot pridobival nova, po sedanjih načrtih pa naj bi bila zasedenost livarne le 60- do 70-odstotna. Kolektiv pestijo kadrovske težave, lastninjenje še ni steklo, sanacijski program za zadnjo četrtino preteklega leta so sprejemali do novembra. Reorganizacija podjetja ni prinesla nobenih pravih učin-

kov. Vse to pa po Horvatovih besedah ne daje upanja, da bi Belt preživel.

To je potrdil tudi Jože Mrzljak, član upravnega odbora Belta ter hkrati predstavnik Dolenjske banke, ki je največji upnik Belta. To podjetje bi po njegovih besedah že od začetka tega leta stalo, če ne bi zaradi dobrih odnosov z dobavitelji dobivalo železa in koksa na up. Toda Dolenjski banki je že zaradi tega, kar ji Belt dolguje, veliko do tega, da bi živel vsaj iz meseca v mesec. Toda dokler banka zagotovo ne ve, ali bo tudi preživel, mu ne more odpisovati ne obresti ne glavnice. Jasno pa je, da s tako visokimi stroški, kot jih ima sedaj, ne bo mogel preživeti. Poleg tega se je že dve leti vedelo, da je delavcev preveč, a kaj, ko je to zaradi dajatev ugajalo državi, v občini pa tudi niso bili navdušeni nad stečajem! Toda zmanjševanje števila zaposlenih in morebitne sedanje naložbe bi se poznale šele v prihodnjem letu.

Piko na i pri reševanju Beltove krize pa je postavil Ferdinand Kvas z republiškega ministrstva za industrijo, ki še ni videl dokumenta, ki bi pokazal jasno Beltovo sliko. (Po Kuretovih besedah jasne slike ni zato, ker je slik preveč.) Šele takrat bo namreč moč upravičevati obstoj podjetja. Sicer pa bi po Kvasovih besedah morali v Beltu sami razčistiti, kaj so, kaj lahko storijo in koliko iztržijo.

M. BEZEK-JAKŠE

Gojitelji, ne mrhovinarji

O lovstvu in delu Kinološkega društva Mirna govori njegova predsednica Jožica Janežič

Jožica Janežič

MIRNA — Poslovna sekretarka mirenske Dane, Jožica Janežič, je od 13. decembra lani predsednica Kinološkega društva Mirna, ki združuje okrog 60 članov. Precej jih je tudi iz novomeške občine, saj v Sloveniji kinoloških društev ni ravno na pretek. Jožica je velika ljubiteljica psov. Imela jih je že celo 13, zdaj je pristala pri treh lovskih pasmah: tribarvnem nemškem goniču, brak jazbecarju in hanoveranskem barvarju (krvosledcu).

Lovcem, v LD Dobrič se je Janežičeva pridružila po naključju pred šestimi leti. »Vedno sem si želela fotografirati živali. Nekega dne

pa sta mi mož, ki je v mokronoški LD, in njegov prijatelj izročila lovsko knjižico. Eno leto sem bila pripravnica. Opravila sem že vse izpite. Upenila sem že različno divjad, od zajca do jelena. Prašičke pa najraje streljam, se mi ne smilijo. Najlepša trofejca je gumbar, to je dvehletni srnjak, ki ima hormonsko napako. To je t.i. gojitveni odstrel. Najtežje je pri srnjadi, saj nihče ne strelja rad srn. Vsa lovec bi moral skrbeti za biološko ravnovesje. Lovec mora biti gojitelj, ne mrhovinar. Rada tudi le opazujem živali. Srnin porod sem že opazovala od začetka do konca. Zadnjič sem v Kočevju slikala prašičke z mamicco,« pripoveduje Jožica.

Lovstvo in kinološko društvo gresta v primeru Jožice Janežič lepo vstřiv. V društvu so tudi številni drugi lovci s svojimi psi, čeravno od teh prevladujejo ovčarji. V društvu vzgajajo, solajo pretežno pasemske pse, pa tudi opozarjajo na pojave mučenja živali. Na vadišču na Rakovniku, kjer je zemljo ljubezno začasno odstopil KPD Dob, njegovi vodniki psov tudi pomagajo članom društva pri solanju psov. Doslej je imelo mirensko kinološko društvo le dva aktivna vodnika, letos pa naj bi dobilo še dva. Podpredsednik društva, Ivan Starič, ima tudi lavinskega psa, ki je na voljo ob raznih nestrčah.

P. P.

Bo skupen nastop odprl carino?

Dober elaborat in skupen nastop občin Kočevje in Ribnica daje dobre možnosti za otvoritev carinske izpostave v Kočevju ali v Ribnici

RIBNICA — »Nove razmere, ki so nastale z osamosvojitvijo Slovenije in novo nastalimi pogoji gospodarjenja na obsejnem področju občine Kočevje in Ribnica z republiko Hrvaško, kažejo na to, da je potrebno poenostaviti in poceniti delo, ki nastaja ob povečanem obsegu izvoza in uvoza na območju bivšega jugoslovanskega trga. Glede na to, da poteka po teritoriju obeh občin magistralna povezava s sosednjo Hrvaško in obstajajo na tem prelohu in ostalih drugih prelohih že carinske službe, predlagamo, da bi zaradi olajšanja dela gospodarstvu obeh občin in tudi drugim bilo možno v eni ali drugi občini odpreti carinsko izpostavo.«

Tako je zapisano v uvodu Analize možnosti odpiranja carinske izpostave na območju regije občin Kočevje in Ribnica, ki jo je izdelal sekretariat za družbeno planiranje, gospodarstvo in proračun — plansko analitska služba SO Ribnica na podlagi ankete po podjetjih in podatkov Službe družbenega knjigovodstva, obsega pa podatke za občine Kočevje, Ribnica in deloma tudi Cerkljano. Omenjena analiza in pa odločen skupen nastop občin Kočevje in Ribnica je po mnenju Franca Koširja, direktorja republiške carinarnice, dovolj tehten razlog, da se resno razmisli o odprtju carinske izpostave v eni izmed obeh občin.

Na skupnem sestanku županov in predsednikov izvršnih svetov obeh občin ter predstavnikov gospodarstva

z direktorjem republiške carinarnice Francem Koširjem, upravnikom carinarnice Ljubljana in predstavniki špediterja Interevropa, ki je bil v sredo, 15. januarja v Ribnici, je Franc Košir načeloma že izrazil pozitivno mnenje k odprtju izpostave. Po uvodnem prikazu težav je g. Košir povedal, da je potrebno počakati na spremembo carinskega postopka in nov carinski zakon, ki bo vsakakor sprejet še do konca letošnjega leta. Ob tem je poudaril, da bo poenostavitve carinskega postopka, ki naj bi ga v začetku začeli uporabljati skupaj s Hrvaško, pomenila zmanjšanje prometa v nekaterih carinskih izpostavih. Opozoril je, da se zato ne gre čuditi, če bi morali izpostavo v Ribnici ali Kočevju, če bi se zanj sedaj tudi dokončno odločili, morda čez dve ali leta ukiniti. Tako so morali storiti že sedaj s carinsko izpostavo v Sevnici.

V nadaljevanju pogovora pa so tekle že konkretni razgovori o izpostavi.

FENIKS OBETA 40 NOVIH DELOVNIH MEST

STARA CERKEV — V podjetju Feniks-Marketing, d.o.o., ki ga vodi Ana Dejanovič, se zavedajo, da je osnovna značilnost podjetništva sposobnost vodstva, da spodbudi čim hitrejšo gospodarsko rast podjetja. Za letošnje spomlad načrtujejo izgradnjo proizvodne stavbe v naselju Mrvice ob cesti Kočevje — Ribnica s predračunsko vrednostjo prvega dela investicije okoli 2,5 milijona DEM. V tem podjetju dela okoli 30 oseb, ko pa bo gradnja končana, naj bi delo dobilo še okoli 40 oseb. V teh časih, ko v kočevski občini išče delo okoli 1.200 oseb, bo to lepa pridobitev. Ob koncu minulega leta je občinski izvršni svet za sofinanciranje izgradnje proizvodne hale dodelil podjetju brezobzornostno posojilo v znesku 800.000 tolarjev. Posojilojemalec bo dolžan posojilo odplačati v roku dveh let.

MEDIJSKA VOJNA ŠE TRAJA

KOČEVJE — Tudi na Kočevskem se čuti močan vpliv radijskega in televizijskega signala RTV Srbije, ki najverjetneje oddaja program z oddajnika na Petrovi gori pri Karlovcu. Ta program gledajo v večjem delu Hrvaške pa tudi v obeh belokranjskih občinah. Tako »resnica o Srbiji in vojni v sosednji Hrvaški« prihaja na dober del slovenskega ozemlja. To niti ne bi bilo tako narobe, ko bi bil sprejem nacionalnega slovenskega programa v krajih proti Hrvaški dober. V kočevski občini in tudi ribniški pa je v nekaterih vaseh izredno slab sprejem ljubljanskega prvega programa TV, da o drugem niti ne govorimo. Pa vendar vsi plačujemo enako naročnino!

Upravnik carinarnice Ljubljana g. Ozmeč je povedal, da bi hkrati z novo izpostavo uredili razmere na samem mejnem prehodu Petrina. Potniško carinjenje in nadzor bi se šele naprej izvajala v Petri, ostalo pa v Kočevju ali še bolje v Ribnici, kjer naj bi izpostava bila, po potrebi in dogovoru pa bi se carinjenje opravljalo tudi izven kraja carinske izpostave. Rešitev problema carinjenja na samem mejnem prehodu v Petri pa je poglavitni pogoj, ki ga postavlja kočevska občina, ki po besedah predsednika izvršnega sveta Alojza Petka ne bo vztrajala na izpostavi v Kočevju, če se kot primernejša lokacija izkaže Ribnica. Po mnenju predstavnika Interevropa g. Hitja, ki je tudi sodeloval

• Carinska izpostava bi imela v prvi fazi le dva, največ tri zaposlene, pri čemer se je ribniški župan Franc Mihelič zavzel, da bi bil vsaj eden od teh domačin, ki bi bil pripravljen ocariniti blago ob katerikoli uri. V začetku tudi špediterjev ne bi bilo veliko, morda celo samo dva. Primerno številčni zasledbi pa tudi prostora ne bi potrebovali veliko.

pri pripravi že omenjene analize o možnostih odpiranja carinske izpostave, pa je primernejša lokacija Ribnica že zaradi same smeri transporta blaga.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Za turizem

Najprej razviti infrastrukturo

KOČEVJE — Naravne razmere, kakršne ima Kočevsko, kot so voda, zrak, ohranjeni gozdovi, reke in jezera, potem turizem — lovni, izletniški, kmečki in rekreativni, so bili osnova snovalcem razvojnih planov, ki so predvideli, da bi izpad dohodka v gospodarstvu v občini nadomestili s to panogo. V turizmu naj bi bilo predvidoma zaposlenih okrog 500 ljudi.

Za razvoj turizma pa je nujno potrebno ustvariti infrastrukturo pogoje. Gostinsko podjetje Pugled objektov in turistične gostinske ponudbe ni povečal, zato v občini iščejo primerne partnerje, ki bi sofinanciral v obnovi objektov, razširil ponudbo in bil pripravljen vlagati v program celotne turistične infrastrukture. Eden od možnih partnerjev, ki so se ponudili, je podjetje Oprema.

Gostinsko podjetje Pugled je lani decembra dobilo v upravljanje prostore nekdanjega motela na Jasnici, ki je bil več kot 15 let v rokah organov za notranje zadeve. Sedanji lastnik nima dovolj denarja, da bi objekt obnovil, tudi občina ne. Za obnovo objekta bo poskušala zbrati denar za ustanovitvijo finančnega konzorcija kočevska Oprema.

M. GLAVONJČIČ

NE BO SOGLASJA BREZ ČISTEJŠE SAVE

SEVNICA — Sevnici opozarjajo, da ne bodo dali soglasja za poskusno obratovanje hidroelektrarne Vrhovo, če ne bodo poprej Save očistili za en kakovostni razred, kot je zapisano tudi v ustreznih listinah, ki so jih investitorji pridobili za gradnjo HE Boštanj, druge v nizu spodnjavske verige. To naj bi pomagali graditi Avstrijci, vprašanje pa je, če bodo ti privolili v stroške čiščenja Save in tudi preprečevanja poplav, kar Sevnici čenja zahtevajo po zadnjih katastrofalnih poplavih.

ČESTITKA ARCEVIAE

Ob zelo velikem dogodku mednarodnega priznanja slovenske države in naroda obnavljamo župan, uprava in prebivalci pobratene občine Arcevia vezi prijateljstva in popolne solidarnosti z občino Ribnica. Slovenskemu ljudstvu voščim mirno in svobodno prihodnost, demokracijo in napredek ter varno pot proti združenji Evropi.

GROM V KINU

KOČEVJE — »Grom video party«, predstavitev najboljših videospotov minulega leta, bo v soboto, 25. januarja, ob 19. uri v kinodvorani v Kočevju. Tako predstavitev bo prvič v Kočevju, doslej so bile podobne v Ljubljani (K4). Posebna gostja bo Anja Rupel, prireditelj pa bo vodila Nina Sever. Vabljeni so predvsem mladi v starosti od 12 do 30 let. Na prireditvi bodo predstavili tudi revijo Grom, to je mesečnik za sodobno popularno glasbo.

V PETEK PRIDE DUH

KOČEVJE — Filmsko gledališče spet dela od 12. januarja, in sicer vsak petek in nedeljo ob 19. uri. Skupno bo v filmskem gledališču, ki deluje v kočevskem kinu, prikazanih 12 filmov, vsi iz programov: Uspešnice, Izbor najboljših in Spoznavajmo žanre. Ta petek, 24. januarja, in v nedeljo, 26. januarja, bo na sporedu film »Duh«, ki je ameriška melodrama.

Pomoč oblasti pri obnovi cerkva

Z novoletnega sprejema sevniske županje in sodelavcev z duhovniki — Obnova Slomškovega doma v Sevnici — Mladinski center?

SEVNICA — Če je moč sklepati po razvoju dogodkov na letošnjem tradicionalnem novoletnem sprejemu, ki ga je pripravila za predstavnike verskih skupnosti sevniske občinske skupščine Breda Mijovič, potem se odnosi med posvetno in cerkveno oblastjo razvijajo v duhu medsebojnega sodelovanja in zaupanja. Tudi zato ni bilo dolgih, puhlih govorov, ampak se je po pozdravnih nagovorih obeh strani ob kosilu razvil živahen, sproščen pogovor.

Zvečine je beseda tekla o obnavljanju sakralnih objektov, njihove zunanjsčine in notranjsčine. Duhovniki so se zahvalili za pomoč pri obnovi cerkva, ki so kulturnozgodovinski spomeniki, predvsem zvezi kulturnih organizacij in njenemu tajniku Albertu Felicijanu. Jože Peterlin, župnik z Bučke, se je pohvalil, da imajo na Bučki najlepše oltarje na Dolenjskem, enega stranskega so že obnovili, dva, ki ju je zob časa že tudi močno načel pa še čakata na preno. Peterlin je spomnil, da je bilo leta 1942 požgano župnišče na Bučki in ko je leta 1954 sedanji župnik Žerjav zbral že ves material za obnovo, mu oblasti tedaj del niso dovolile. Še več:

SOŽITJE — Kot je dejal tajnik ZKO Sevnica Albert Felicijan na novoletnem sprejemu za duhovnike (na posnetku), v Sevnici ni nič slabega, če se denar za obnovo kulturnozgodovinskih sakralnih objektov deli tudi po načelu, kdor prej pride, prej meje. Toda vseeno bodo šli v razpis. Že zdaj pa je jasno, da bo nekaj denarja za obnovo oltarja na Bučki in obnovo cerkvice na Čelovniku. (Foto: P. Perc)

župnije naredili še kaj več na kulturnem in športnem področju. Sevnikiški kaplan Metod Ogorevc se je zahvalil za denacionalizacijo Slomškovega doma v Sevnici, v katerem je imela Jutrjanjka skladišče. V teh prostorih, potrebnih temeljite obnove, naj bi ustvarili mladinski center. Odprt naj bi bil za vse mlade Sevnice (teh naj bi bilo okoli 1000), ki se zdaj nimajo kam dati, zato se zvečine srečujejo v diskotekah in drugih lokalih. Poudarja v tem centru bi bila glasbena, športna, kulturna pa tudi verska, za tiste, ki bi jih zanimalo. Županja Mijovičeva je dejala, da osebno zelo pozdravlja to pobudo, saj so v občini ugotavljali vakuum na tem področju v preteklih letih. »Imamo glasbeno šolo in razna društva, manjka pa volje ljudi, da bi se prostovoljno angažirali. Dobro bi bilo razpravljati o ponudbi za vso mladino, da bi to postal skupen projekt,« je rekla Mijovičeva.

P. PERC

Gre jim za krščanski etos

SEVNICA — Članstvo Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) v sevniki občini se je od rojstva stranke v letu 1990, ki ji je botrovala skupina mladih, na čelu s Simonom Urhom in z Blažem Jenetom, podeseterila. Na sobotnem prvem letnem zboru je predsednik Jože Rutar dejal, da bi naj prek kulture in športa dobili v svoje vrste predvsem več mladih, ki jim gre politiziranje sicer »na živce«.

Po Rutarjevih besedah se celo ljudje, ki sicer pomagajo stranki, nočejo odločiti za včlanitev v stranko. V letošnjem volilnem letu naj bi večjo pozornost posvetili družabnosti, socialni dejavnosti, pomagali pri obnovi Slomškovega doma v Sevnici. Izrazili so podporo Mirenski dolini, da bi ti kraji čimprej prišli do telefonskega omrežja. Za štajersko zaledje Sevnice pa vidijo prihodnost v turizmu.

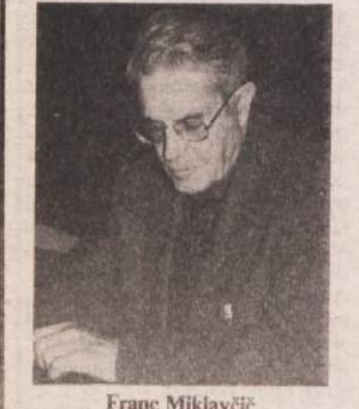
Tajnik SKD Sevnica, Blaž Jene, je povedal, da imajo krajevno organizacijo v Šentjanžu in Loki, razne prireditve, denimo, ob materinskem dnevu, pa so priredili še v drugih krajih, pri čemer so materam z več kot 5 otroki izročili posebna

priznanja. Spregovoril je tudi o sodelovanju v sevniki koaliciji: Demos in LDS. Poverjenik za šport in mlade krščanske demokrate, Stane Traven, je poročal o dokaj uspešnem nastopu košarkarske ekipe mladih salezijancev na močnem turnirju, kjer pa zaradi slabih možnosti za vadbo, moštvo, katerega pokrovitelji so bili, le ni uspela uvrstitve na mednarodno srečanje v Barceloni.

Na zboru SKD preteklo soboto sta za priložnostni kulturno-zabavni spored poskrbela mešani pevski zbor Lisce pod vodstvom Staneta Pečka in citrar Ašič, Sevnici pa so v svoji sredi pozdravili tudi goste iz Brezic, Krškega, Trbovelj, nekaj duhovnikov, še posebej podpredsednika SKD Slovenije, Franca Miklavčiča. Ta je udeležencem zbora orisal politične razmere v Sloveniji in jim pozneje tudi odgovarjal na vprašanja. Miklavčič je dejal, da v SKD nenadnega razpada Demosa niso pričakovali in da so v teh dveh letih še najmanj pridobili v tej zelo raznorodni koaliciji. »Današnji politični položaj je zelo ne-

• Na letnem zboru SKD so za predsednika spet izvolili Jožeta Rutarja, za podpredsednika Jožeta Ašiča in za tajnika Blaža Jeneta. Izrazili so tudi podporo predsedniku vlade in SKD Lojzetu Peterletu pri prizadevanjih za mednarodno priznanje države Slovenije.

predvidljiv, nepregleden, zato je težko dati diagnozo jutrišnjega dne. Tehnično je popolnoma možno, da bi bile volitve do konca aprila ali pa vsaj junija. Za nas bi bil ugodnejši večinski sistem. Prepričan sem, da bomo na prihodnjih volitvah dobili mnogo več kot 13 odst. vseh glasov, kot ob zadnjih volitvah,« je rekel Miklavčič.

Franc Miklavčič P. PERC

Ribniški zobotrebc

TO V VOJAŠNICI — V tem tednu naj bi se ribniški teritorialci zaradi izredno velike prostorske stiske v dosegljivih prostorih stavbe pri stari občini preselili v prvotno dogovorjene in še nezasedene prostore v nekdanji vojašnici v Ribnici. Do zaključka redakcije žal nismo uspeli izvedeti, ali so to dejansko storili. V kolikor so, gre pravzaprav za »svelitev na črno«. Po zadnjem, dokončno veljavnem dogovoru naj bi se namreč območni štab TO za Ribnico in Kočevje preselil na Ugar. Teritorialci, ki prvotno nad tem niso bili navdušeni, sedaj pravijo, da nimajo nič proti Ugarju — od občine pričakujejo le, da jim na Ugarju zgradi primerno stavbo, v katero bi se lahko preselili.

VPISI NA FAKULTETO — V preteklem tednu so se oficirji teritorialne obrambe Ribnice in Kočevja vpisovali na izredni študij obramboslovja na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo. S tem pa problem šolanja komaj dobro rojenega oficirskega profesionalnega kadra slovenske vojske še zdaleč ni rešen. Nekoliko več reda bo v zmedo okoli šolanja in potreb po šolanju oficirskega kadra vnesla šele ustanovitev vojaške akademije.

MATERINSKI DOM — Veliko je že znanega o tem, kaj vse bo v prostorih nekdanje vojašnice v Ribnici, saj ravno te dni poteka sklepanje najemnih pogodb. Kljub temu je še dosti neznanega, kar pa je vir številnih ugibanj in govoric. Tako, denimo, se govori, da naj bi se nekdo zavzemal za ustanovitev materinskega doma. V njem naj bi matere, ki nimajo osnovnih pogojev za to, da bi lahko imele otroke, pustile vsaka svojo otroka dotlej, dokler si teh pogojev ne bi ustvarile. To pa je po mnenju ribničanov le drugo ime za sirotišnico.

Sevnikiški paberki

TARIFA — Na prvem letnem zboru slovenskih krščanskih demokratov v Sevnici je predsednik Jože Rutar izjavil, da je »vzgoja in izobraževanje še zmeraj v rokah SDP oz. bivših oblastnih struktur. Te se zelo bojijo drugačnega duha, razmišljanja. To je največja zavora za demokracijo v občini«. Rutar je pripoved karikiral z neljubim dogodkom v Krmelju. Lani so v tamkajšnji telovadnici vadili člani SKD, ker so zvedeli, da je ura uporabe dvorane 100 tolarjev precej cenejša kot v Sevnici (v tamkajšnji telovadnici bi bila cena 200 tolarjev). Ko je bilo treba plačati najemnino, naj bi bila ravnateljica krmeljske osnovne šole rekla, da bodo zaračunali uporabo dvorane 250 tolarjev na uro, ker so — krščanski demokrati. Franc Miklavčič je predlagal, naj bi postavili interpelacijo v občinski skupščini zaradi takšnega odnosa ravnateljice.

SPLAVI — Taisti Miklavčič je glede splava odkrito priznal, da so krščanski demokrati »pogoreli«. Nekaj zaslug za to naj bi imel tudi predsednik slovenskega parlamenta dr. France Bučar. Bučar naj bi bil zavedel skupščino s pravimi tolmačenjem, kako je treba sprejemati ustavo. Po mnenju boštanjanskega župnika Srečka Goloba pa je najbolj škodila neetičnost javnih medijev. Novinarji so, kot kaže, v slehernem režimu hvaležna snov za mrcvarjenje, ko je treba poiskati dejžurne krivice. Še dobro, da ni eden izmed razpravljalcev na tem zboru očital, da je bila ženska, ki naj bi bila po njegovih besedah umorila svojega otroka in ga vrgla v grmovje, novinarka!

MIHA — Med tistimi, ki je zastavil največ vprašanj na omenjenem zboru, je bil Miha Čermič, nekdo Sevnicanom znan po tem, da je znal popraviti skoraj vsak radijski ali televizijski aparat, le za njim ni znal napraviti prav nihče več pomagati.

Danes o večanju skladišča

Javna razprava ni dala jasnega napotka glede širitve deponije radioaktivnega materiala

KRŠKO — Potem ko je slovenski parlament pred časom umaknil, menda zaradi nepopolnih strokovnih podatkov, z dnevnega reda že najavljeno celovito razpravo o krški jedrski elektrarni, je žogico vrnil v Krško. Tako je nuklearka v krški občini zadnje obdobje tema mnogih vladnih, parlamentarnih in zunajparlamentarnih debat. V javni razpravi od 17. oktobra do 26. novembra so prebivalci povedali svoje o osnutku sprememb in dopolnitvah dolgoročnega in srednjeročnega načrta krške občine. To pa pomeni, da so občinski oblasti sporočili svoje mnenje o pričakovani širitvi začasnega skladišča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov na nuklearnem dvorišču.

Udeleženci javnih razprav so skupaj s člani komisije, ki je razpravo vodila in jo povzela v poročilo, kljub morebitnim drugačnim namenom pustili glavno vprašanje odprto. V isti sapi udeleženci namreč nasprotujejo predčasemu zapiranju elektrarne, zlasti ne po začasnem scenariju, ter se samo pogojno strinjajo s širitvijo skladišča. Na povečanje bi pristali, ko bo Slovenija že imela trajno odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, ki pa ga zdaj še ni naredila. Ob takem javnem razpoloženju bodo krški delegati danes odločili, kot najavljajo dnevni red za zasedanje vseh treh zborov, ali začasno skladišče radioaktivnega materiala nuklearka sme povečati ali ne.

Kaj meni o krški vroči temi Metod Šonc, predsednik krške skupščinske komisije za vodenje omenjene javne razprave in delegat v zboru občin v republiškem parlamentu? Po njegovem se Slovenija doslej ni izrekla glede nadaljnega delovanja jedrske elektrarne še o ničemer. Za to cincanje so skrivni strokovnjaki, ki imajo različno mnenje na primer o tem, ali nuklearka obratuje varno glede na seizmološke podatke. Morebitno prenehanje obratovanja NEK ne pomeni konec težav, kajti »mi vemo, da nam bo mrtev objekt več škodil kot koristil«. Zato v zvezi z zapiranjem nuklearne elektrarne do leta 1995 Krško zahteva celovit program, ki bo s tehničnega, ekonomskega, ekološkega, pravnega in socialnega vidika odgovoril na odprta vprašanja.

Če to pomeni zahtevo po večjem krškem političnem pritisku na republiško vlado, potem se z Metodom Šoncem strinja na primer Silvo Mavsar, član krške komisije za javno razpravo in namestnik predsednika ter član Zelenih. Mavsar misli glede začasnega skladišča NS RAO, da nedavna javna razprava ni prizgala zelene luči za širitve in da je tako tudi prav, kajti nespametno je v Krškem privoliti v gradnjo takega novega nuklearnega objekta. Ker brez skladišča ni nuklearke, tako mnenje torej pomeni klic k zapiranju elektrarne.

L. M.

Računalnik vstopa malo pozno

Ob naloženih zamislih je krškemu zdravstvenemu domu v preteklosti zmanjkal denarja za večje posodobitve — Dobro opremljena ginekološka služba

KRŠKO — Zdravstvo kot področje ima novega ministra, hkrati pa te dejavnosti ostajajo stare težave in potlačeni načrti. Bržčas to v pravem pomenu besede velja za krški zdravstveni dom.

Ta ustanova je po besedah direktorja dr. Rudolfa Ladika zadnje obdobje precej očitno stopicala na mestu. »Pred leti je bila predvidena gradnja novega zdravstvenega doma v Krškem. Takrat smo veliko pričakovali od te investicije, kajti naložba bi omogočila domu kakovosten preskok. Pred dobrim letom je investicija šla ad acta,« obžaluje dr. Ladika naugoden razplet.

Posledice omenjene odločitve zdrav-

stveni dom občuti dosti boleče. Ta zdravstvena hiša je vložila veliko denarja v načrte za gradnjo zdravstvenega doma v Krškem na novi lokaciji, pri tem pa je nekako pustila ob strani sprotne posodabljanje opreme v »starem« ali spricho nevedenega gradbenega neuspeha bolje rečeno sedanjem zdravstvenem domu. Sedanje razmere so zato dosti slabše, kot bi želeli zdravniki in kot bi bilo dobro za njihove paciente. »Problem nam predstavlja zastarela in pomankljiva oprema v splošni medicini-urgenci in deloma oprema v otroškem zdravstvu in otroško-mladinskem zobozdravstvu. Tu bi morali narediti

kakovosten preskok, da bi sedanjo »odpisano« opremo nadomestili s sodobno,« pravi dr. Ladika. Potemtakem je še dobro, da je zdravstvenemu domu v preteklih letih uspelo opremiti laboratorij in zobni laboratorij ter nekaj ordinacij v zobozdravstvu ter ginekološko ambulanto. Slednja je z ultrazvokom in drugim med boljše oskrbljenimi. »Velika pridobitev bo ultrazvočna sonda za diagnostiko ženskega genitalnega karcinoma. Želimo jo nabaviti in zdaj začujemo akcijo zbiranja sredstev,« napoveduje dr. Rudolf Ladika.

Neugodne okoliščine, v katerih tiči in se razvija krška ponudba zdravstvenih storitev, morda dokazuje napoved, da zdravstveni dom uvaja računalniško vodenje in obdelavo podatkov, kajti v obilici denarja bi ustanova elektroniko na ta način gotovo zaposlila že prej. Hišni računalniški sistem bo veljal poltretji milijon SLT. Trenutno se obeta nekaj denarja in verjetno bodo kmalu kupili prvih 6 ali 7 terminalov. Računalnike in drugo bi si zdravstveni dom lažje nabavil, če bi imel manj odprtih računov svojih dolžnikov. Slednjih je dosti, vrsto primerov bo verjetno zapadlo v t. i. delitveno bilanco v pogajanjih o premoženju med Slovenijo in bivšo JLA.

L. M.

SADJARSKI ZBOR

KRŠKO — Jutri ob 9. uri bo v dvorani krške občinske skupščine zbor sadjarjev, ki ga pripravlja M-Agrokombinat Krško. Med drugim se bodo pogovarjali o prilaganju sadjarske proizvodnje novim razmeram in o tehnologiji pridelave sadja. Predavanje bodo popestrili s predvajanjem diapozitivov.

PLESNI VENČEK

KRŠKO — Plesni studio Krško pripravlja za jutri ob 17. uri v športni dvorani na Senovem plesni venček za tečajnike iz senovske in koprivniške osnovne šole. Na prireditvi bodo nastopili plesalci otroške in mladinske plesne skupine Divi, plesalci letoletne plesne šole iz Krškega in pevka Manca Vaš, pripravili pa bodo tudi družabne igre. Plesni studio sicer še vedno vpišuje v plesni vrtec in začetni tečaj družabnih plesov za mladino in odrasle. Informacijo o tem dobijo bodoči plesalci ali njihovi starši na telefonski številki 32-795.

dr. Rudolf Ladika

PRVO MESTO V ODBOJKI

14. januarja smo v osnovni šoli Brežice igrali odbojko na občinskem prvenstvu. Tekme so bile zelo dramatične. Naša ekipa iz Globokega je zasedla prvo mesto ter za nagrado dobila odbojgarsko žogo, ki nas bo spominjala na dosežen rezultat. Takšnih srečanj in uspehov si še želimo.

DEJAN SLAK
8. r., OŠ Globoko

IŠČEJO BOLJŠEGA GOSPODARJA

BIZELJSKO, ARTIČE — V stari bizeljski osnovni šoli naj bi eno od učilnic dali v najem trgovcu, ki bo tam odprl prodajalno s čevlji. V Artičah pa naj bi dali v zakup nekaj čez 20 arov veliko zemljišče pri osnovni šoli, kjer je včasih rasel sadovnjak. Na tej površini, ki naj bi imela novega lastnika začasno, za 15 let, bodo spet zasadili sadje.

SREČANJE V BREŽICAH

BREŽICE — Brežiški aktiv kmečkih žena je pripravil v soboto drugi del srečanja članov in njihovih gostov. Poleg uradnih predstavnikov brežiškega občinskega vodstva so povabili na kulturno-zabavno srečanje tudi nekatere republiške funkcionarje iz ustanov, ki skrbijo za področje kmetijstva.

KAKO S SMETMI?

BREŽICE — V Brežiški občini se še niso dokončno dogovorili, kako in po kolikšni ceni jim bo komunalno podjetje odvažalo odpadke. Komunalci imajo drugačno mnenje o načinu zaračunavanja smetarine, kot se zdaj sprejemljiva tistim, ki bi storitev plačevali.

O LASTNINI DVE KOMISIJI

BREŽICE — Izvršni svet brežiške občinske skupščine je imenoval komisiji za denacionalizacijo, od katerih bo ena obravnavala vloge v zvezi z vračanjem kmetijskih zemljišč, druga pa se bo ukvarjala z lastništvom nekoč odvzetih stavb. V komisiji za zemljišča so Božena Vučajnik kot predsednica ter Janez Trebušak, Marija Sušnik, Branka Malingar in Albina Krulc. Drugo komisijo sestavljajo Drago Malneršič, ki je predsednik, Miran Gorišek, Izток Ilc, Franc Jankovič in Irena Zagmajster. Pri sekretaritu za urejanje prostora in varstvo okolja v Brežicah so do 3. januarja prejeli 133 vlog v zvezi z denacionalizacijo. Od teh je približno 80 zahtevkov za vračilo kmetijskih zemljišč, gozdov in kmetijskih gospodarstev, v 52 primerih gre za zahtevano vračilo stanovanjskih hiš in stanovanj in v enem za vračilo zasebnega podjetja.

Raje bi ga vzeli kar za svojega

Iz krške občine ob koncu lanskega leta 36 otrok v 30 rejniških družinah — Vselej ni privoljenja za posvojitve — Srečanje rejnikov in rejencev

KRŠKO — Iz krške občine je bilo decembra lani v rejniških družinah 36 otrok. Krušne starše so našli v 30 rejniških družinah v krški, brežiški in sevniški občini, največ rejniških družin je bilo v brežiški občini.

Družin, ki bi bile pripravljene začasno ali za stalno vzeti k sebi tuje otroke, je po ugotovitvah krškega Centra za socialno delo trenutno še premalo. Najbrž je v več primerih odločilno, za koliko starega otroka socialni delavci iščejo krušne starše. Rejniške družine raje sprejemajo mlajše kot starejše otroke. V rejo daje socialna služba otroke, katerih starši zaradi različnih razlogov ne morejo skrbeti za svoje potomce. Ko rejniške družine na ta način prevzemo skrb za nekega otroka, bi v veliko primerih otroka, zlasti dojenčka, raje posvojile kot ga vzele v rejo, ki je začasna. Posvojitve pa ni možna vselej, saj starši včasih ne dovolijo, da bi njihove otroke nekdo drug prevzel za svoje.

Če te privolitve socialni delavec ne doseže, preostane edino rejništvo. Otroci na ta način pogosto postanejo večni rejenci. Temu napol starševstvu socialni delavci sicer ne očitajo ničesar slabega, vendar upajo na kako zakonsko rešitev, po kateri bi ga bilo čim manj.

Kot meni Olga Gorenc, direktorica Centra za socialno delo Krško, bi morali, da bi se izognili večjemu rejništvu, postaviti nekako tako pravilo: če po določenem času biološki starši ne morejo doma urediti razmer za nemoten otrokov razvoj — ravno družinske krize so namreč pogosto razlog za oddajo otroka v rejo — naj njihovega otroka kdo posvoji, če bi to

ŠPORTNO SREDIŠČE

BREŽICE — V Brežicah so sicer že stekli pogovori o gradnji mestnega športno rekreacijskega središča, saj je občinska vlada nedavno obirno razpravljala o programskih zasnovah za ta center. Do dejanskega začetka gradnje imajo Brežice, po nesporazumih, sodeč še zelo dolgo pot. Preden bodo zasadili lopate, se bodo verjetno še pogovarjali, če naj bo v mestu na sedaj predvideni lokaciji športno rekreacijskega objekta prostor predvsem za atlete, ali predvsem za nogometaše ali pa naj tam najdejo vadišče in tekmovališče tako prvi kot drugi.

L. M.

Narava in sociala v javnih delih

Pet predlogov o tem, kaj naj bi letos delali v brežiški občini — Pogozdovanje, pometanje smeti, popravilo cest in pozornost starejšim ljudem

BREŽICE — Na razpis za letošnja javna dela se je v brežiški občini prijavilo pet podjetij in ustanov. Sekretariat za gospodarski razvoj je na tej podlagi napovedal pet delovnih programov.

Po tako narejenem načrtu bi Gozdno gospodarstvo Brežice s približno 3,5 milijoni SLT in 35 delavci in nekaj strokovnimi nadzorniki v kakih dveh mesecih opravilo gozdnogojitvena dela v gozdnem predelu Dobrava. Omenjena ekipa ljudi bo dopolnilno sadila hrast v obstoječih nasadih, zaradi česar bo ponekod prisiljena posekati grmovje, ter ogradila nasade.

Ker je Komunalno in obrtno podjetje Brežice v lanskem čiščenju okolja pospravilo s črni smetišč »samo« kakih 1.580 kub. metrov nesnage, s tem ko je od 3.000 tedaj obstoječih divjih deponij zravnila in prekrnila z zemljo samo 53 večjih primerkov, bo letos nadaljevalo začeto delo. Kopov načrt javnih del bo veljal 2 milijona

tolarjev in s čiščenjem zaposlil 10 ne-kvalificiranih delavcev, ki se bodo ukvarjali z omenjenim projektom pol leta.

Cestno podjetje Novo mesto bo v javnih delih povabilo za 8 mesecev k sodelovanju 14 delavcev. Obsekavali bodo grmovje ob cestah, nasipavali vozišča, čistili jarke in izvajali druga podobna vzdrževalna dela. Denarja, potrebne za izvedbo načrta, bo moralo biti po zdajšnjih cenah delovne sile in materiala za 1,9 milijona tolarjev.

Na seznamu javnih del imajo Brežičani tudi nekaj drugačnih zadev. Mednje sodita pomoč starejšim na domu in analiza življenja starejše populacije v brežiški občini. V denarju predstavlja prva 124 in druga 97,6 ti-

soč tolarjev; s prvo bo zavzeto 5 in z drugo 4 delavci. Za razliko od prej naštetih bodo ti javni deli opravili srednje- in višješolsko izobraženi ljudje.

K javnim delom se je priglasilo tudi »Vino Bizeljsko-Brežice«, vendar

• Brežiški izvršni svet je podprl tako zastavljeno zaposlitev z javnimi deli. Toda na nedavni seji se je vlada ogrela tudi za večjo brežiško navzočnost v projektu 1.000 novih delovnih mest. Izvršni svet je k temu vodilo spoznanje, da je zaposlovanje s t.i. javnimi deli za občino dražje kot zagotavljanje dela v okviru tisoč novih delovnih mest.

je samo dalo na voljo odvečne delavce, ne pa tudi svojega oprijemljivega zaposlitvenega načrta.

L. M.

Novo v Brežicah

KORISTNO — Svoj čas se je ekipa ljudstva iz Brežic peljala na izlet k stanovskemu kolegom v Avstrijo. Slo je za neke vrste poučno potovanje v kraje, kjer lahko vidiš veliko novosti in se lahko naučiš marsičesa koristnega. Nazaj grede je vodja popotnikov bolj za šalo kot zares, vsekakor pa v upanju, da bo od udeležencev slišal kako pohvalno besedo o koristnosti omenjene ekskurzije, nagovoril strokovne romarje. Vprašal jih je, če so kaj »odnesli« iz Avstrije, kot se reče ob takih priložnostih. In je nekdo odgovoril, da so odnesli kar precej. Kave.

DRUGA FRONTA — V občinski hiši imajo omejeno lokalno vojno. Ciril Zupancič in Dušan Blatnik pa še vedno hodita na občino delat. To pomeni, da zadnjega dvoboja na tej fronti še ni bilo. Za sekundanta se je žrtvoval Ciril Kolesnik. Sicer pa gre pri stvari v določenem delu za notranjo hišno zadevo.

GUMA — Z gumo so težave, to vam lahko potrdi kolikor hočete prič. To pa zato, ker je gume na tem svetu veliko. Po vsem sodeč je je kljub obilici premalo; saj jo nekdo vztrajno trga z zabojnikov za steklo, ki jih brežiški Dinos postavlja po vaseh. Za kaj, za božjo voljo, državljanji potrebujejo to gumo, ki na zabojniku zapira pot v steklasto notranjost, bo verjetno ostala večna skrivnost.

• Patriotizem pomeni skrbeti zase s tem, ko skrbimo za svojo deželo. (Coolidge)

IGM STREŠNIK, d.o.o.

IGM STREŠNIK, d.o.o.

razpisuje delovno mesto

poslovodje (poslovalnica Novo mesto) — za določen čas

Pogoji:
Končana V. stopnja strokovne izobrazbe trgovska smer — poslovodja gradbenih in tehničnih artiklov.
— dve leti delovnih izkušenj
— smisel za organizacijo in delo z ljudmi.

Preizkusno delo traja 30 dni.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev morajo kandidati poslati v 8 dneh po objavi na naslov: IGM Strešnik, d.o.o. Dobruška vas 45, 68275 Škocjan, v kadrovsko službo. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku objavnega roka.

TKI p.o. GLOBOKO

NUDIMO VAM:

- vse vrste gradbenega materiala
- vodovodni, elektro in material za centralno kurjavo
- stavbno pohištvo
- kmetijske stroje in opremo
- umetna gnojila in škropiva

NOVOST:

— Diskontna prodaja pijač (mineralna voda, gazirane osvežilne pijače, pivo in sadni sokovi)
Opravljamo pa tudi uvozne in izvozne posle z R Hrvaško.

OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE O PONUDBI!

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 23. I.

SLOVENIJA 1

8.05 — 11.10 in 13.15 — 1.00 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 PROGRAM ZA OTROKE
9.45 ŠOLSKA TV, ponovitev
9.45 NEKOČ JE BIL... ŽIVLJENJE:
OKO
10.10 OD NEWTONOVE DO EINSTEINOVE MEHANIKE, 8/8
10.40 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME,
36. lekcija

11.00 VIDEO STRANI

13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
14.10 VIDEO STRANI
14.20 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.20 EP VIDEO STRANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
SUPER BABICA, angl. naniz., 2/13
ŽIV ZAV

18.05 ŽE VESTE?, svetovno izobraževalna oddaja

18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.57 ŠPORT
20.05 RAZREDNIK, amer. naniz., 9/22
20.35 BOBENČEK
21.35 TEDNIK
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 POSLOVNA BORZA
23.05 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 19/22
NE ZA PENI VEČ, NE ZA PENI MANJ, angl. nadalj., 3/4
0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.45 Video strani — 15.55 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroitem (30. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Koper — 19.00 Video lestvica — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik RA1 — 20.05 Pot na Kitajsko (2. oddaja) — 20.50 Umetniški večer — 20.50 Portret slovenskega glasbenika: Samo Hubad; 21.40 P. I. Čajkovski: Simfonija št. 6 - 22.25 EP v umetnostnem drsanju (posnetek) — 23.25 Yutel

HTV 1

8.25 Pregled sporeda — 8.30 Poročila — 8.35 TV kolektor — 9.00 Tuja dok. oddaja — 10.00 Poročila — 10.05 TV Sola — 11.05 Spored za otroke — 12.00 Poročila — 11.05 Imenitna hi-

ša (amer. naniz., 2/8) — 13.00 Tisk, tuji dopisniki o Hrvaški — 14.00 Poročila — 14.10 Dr. Živago (amer. film) — 16.00 Poročila — 16.15 Poročila iz hrvaških regionalnih studiov — 17.00 Izredni spored — 18.00 Poročila — 18.30 Santa Barbara (amer. naniz. 5/50) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Kviz — 20.55 Spekter — 22.00 Dnevnik 2 — 22.25 Resna glasba — 22.50 Poročila v angleščini — 22.55 Poročila v nemščini — 23.00 TV poudarki — 0.00 Poročila

PETEK, 24. I.

SLOVENIJA 1

8.05 — 10.10 in 13.15 — 1.05 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 PROGRAM ZA OTROKE
8.30 LEGENDE SVETA, 3/10
8.55 PRAVLJICE IZ LUTKARJEVEGA VOZIČKA
9.20 PRIDI MOJ MILI ARIEL, 3. del
9.40 EURORITEM, ponovitev 28. oddaja

10.00 VIDEO STRANI

13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
14.35 VIDEO STRANI
14.45 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
TOK TOK, kontaktna oddaja
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 FORUM
19.15 NOVOSTI ZALOŽB
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 KARKOLI DRUGEGA BI BILO POHLEPNO, angl. nadalj., 2/6
21.00 EX LIBRIS: CLOVEK IN PES
21.50 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.15 NAPOVEDNIK
22.20 SOVA
PRI HUXTABLOVIH, 26. epizoda amer. naniz.
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 20/22
ODDALJENI GLASOVI, angl. film
0.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.20 Video strani — 14.30 Tenis: Australia open (polfinale ženske) — 16.00 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroitem (ponovitev 30. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Klasika — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.05 Alternativni program: Studio City — 21.35 Večerni gost: dr. France Susman — 22.20 EP v umetnostnem drsanju (posnetek) — 23.20 Yutel

HTV 1

8.25 Pregled sporeda — 8.30 Poročila — 8.35 TV kolektor — 9.00 Tuja dok. oddaja (ponovitev) — 10.00 Poročila — 10.05 TV Sola — 11.05 Spored za otroke — 11.35 Taksi (amer. humor. naniz.) — 12.00 Poročila — 13.00 Tisk, tuji dopisniki o Hrvaški — 14.00 Poročila — 14.10 Sprejedalci ste, pogledite — 15.30 Narodna glasba — 16.00 Poročila — 16.30 Alpe-Jadran — 18.00 Poročila — 18.30 Santa Barbara (amer. nadalj., 6/50) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 V velikem planu — 22.25 Dnevnik 2 — 22.50 Poročila v angleščini — 22.55 Poročila v nemščini — 0.00 Poročila

SOBOTA, 25. I.

SLOVENIJA 1

7.35 — 2.00 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 IZBOR

8.00 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 35. lekcija

8.20 RADOVEDNI TAČEK
8.40 ZLATI PRAH
8.45 ALF
9.10 KLUB KLOBUK
11.00 BOBENČEK
12.05 TEDNIK
13.00 DNEVNIK 1
13.10 NAPOVEDNIK
13.15 VEČERNI GOST: DR. FRANCE SUSMAN, ponovitev
14.00 VIDEO STRANI
14.30 TOK TOK, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 PIKA GRE V HOLLYWOOD, avstralski film
17.55 POT NA KITAJSKO, ponovitev 2. oddaja

18.40 RISANKA

18.50 NAPOVEDNIK
19.00 UTRIP
19.15 ZREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 KOMU GORI POD NOGAMI?
21.10 HILAPČIČ, avstr. nadalj., 4/4
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 NAPOVEDNIK
22.35 SOVA
MURPHY BROWN, 8. epizoda amer. naniz.
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 21/22
MODRI DE VILLE, amer. film
LJUDJE POČNEJO VSE MOGOČE, amer. varietejski program
1.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

8.00 Video strani — 8.10 Tenis (finale ženske) — 10.10 Sova (ponovitev) — 11.25 Smučarski poleti (prenos) — 14.30 Svet. pokal v alpskem smučanju: smuk (m) — 15.30 EP v umetnostnem drsanju 17.45 Svetovalna oddaja — 18.00 Angleščina v poslovnih stikih — 18.15 Garfield in prijatelji — 18.45 Videomeh — 19.15 Jazz in blues — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik BG — 20.05 Filmske uspešnice: Vrnitev Franka Cannona (amer. film) — 21.40 Alternativni program: Tračarije v živo — 23.10 Tenis (polfinale moški) — 0.40 Yutel

NEDELJA, 26. I.

SLOVENIJA 1

8.15 — 15.10 in 15.10 — 2.20 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev:
ŽIV ZAV
SUPER BABICA, angl. naniz., 2/13

10.00 ZVOKI TAMBURIC, 2. oddaja

10.30 ONA + ON, ponovitev
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 VIDEOMEH, ponovitev
13.00 DNEVNIK 1
13.10 STRAŠILO, amer. film
15.00 VIDEO STRANI
15.25 NAPOVEDNIK
15.30 EDUARD IN NJEGOVE HČERE, franc. nadalj., 2/6

16.20 EP VIDEO STRANI

16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 TEPEČEK, franc. film
18.25 RISANKA
18.35 TV MERNIK
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ZRCALO TEDNA
19.15 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ZDRAVO
21.10 PODARIM — DOBIM
21.30 DRŽAVNO NADZORSTVO, poljudnoznan. serija, 3/6
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 NAPOVEDNIK
22.50 SOVA
KO SE VNAME STAR PANJ, angl. humor. naniz., 2/13
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 22/22
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: Wengen: slalom (m), 1. tek 9.55, 2. tek 12.55; Oberstdorf: smučarski poleti, 11.25 in 13.30
9.45 Video strani — 14.30 Športno popoldne — 17.00 EP v umetnostnem drsanju (posnetek) — 18.05 Sova (ponovitev) — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik HTV — 20.05 Svet narave (angl. poljudnoznan. serija) — 20.55 Sara-jevske zgodbe (nanizanka TV SA, 4/4) — 21.40 D. Jančar: Nenavadni dogodki v Kotu ali morebitna vrnitev in ponovno izginotje Jožeta Dremila (izvima TV igra) — 22.50 Yutel

PONEDELJEK, 27. I.

SLOVENIJA 1

8.35 — 13.30 in 13.15 — 0.50 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
12.30 TRGOVINA Z MAMILI, amer. nadalj., 6/6

13.20 VIDEO STRANI

13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
16.00 PODARIM — DOBIM, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA 1
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
17.25 OBZORJA DUHA, ponovitev
18.00 BOJ ZA OBSTANEK
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE

19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT

20.05 DA, PREDSEDNIK, angl. naniz., 7/9
20.40 DOŠJE
21.25 POŠTAR, drama TV Skopje
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 NAPOVEDNIK
23.00 SOVA
MONSIGNOR QUICXOTE, angl. nadalj., 1/2
ZVEZDNE STEZE, 4. epizoda amer. naniz.
0.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.40 Video strani — 16.50 Sova (ponovitev) — 18.10 Euroitem — 18.30 Športni dogodek (ponovitev) — 19.00 Videospion — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik KP — 20.05 Zeleni ura — 21.05 Videogoda — 21.35 Alpe-Jadran — 22.05 Sedma steza — 22.25 Ciklus filmov A. Hitchcocka: Trema — 0.10 Yutel

TOREK, 28. I.

SLOVENIJA 1

8.35 — 13.30 in 13.15 — 0.40 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
12.30 EURORITEM, ponovitev
12.50 SEDMA STEZA, ponovitev
13.10 SVETOVALNA ODDAJA, ponovitev
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
13.45 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev

14.05 TREMA, ponovitev amer. filma

15.50 ALPE JADRAN, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
18.05 SVET POROČA
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE

19.30 DNEVNIK 2, VREME ŠPORT

20.05 LOUISIANA, amer. nadalj., 4/6
21.00 NOVOSTI ZALOŽB
21.10 OSMI DAN
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 POSLOVNA BORZA
22.40 SVET FOTOGRAFIJE, dok. oddaja, 1/2
23.10 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA
V OBMOČJU SOMRAKA, 18. epizoda amer. naniz.
MONSIGNOR QUICXOTE, zadnji del angl. nadalj.
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.10 Video strani — 16.20 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Koper — 19.00 Orion — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik SA — 20.05 Dokumentarna oddaja — 20.55 Omizje — 22.25 Alternativni program: Talk show — 23.25 Yutel

SREDA, 29. I.

SLOVENIJA 1

8.35 — 13.45 in 14.05 — 1.10 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
12.30 LOUISIANA, amer. nadalj., 4/6
13.20 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
14.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, ponovitev
15.30 SVET NARAVE, angl. serija
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.40 SLOVENSKA KRONIKA
16.50 PROGRAM ZA OTROKE
KLUB KLOBUK

18.40 RISANKA

18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FILM TEDNA
PADLO Z NEBA, špansko-peruanski film
22.05 EP VIDEO STRANI
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 NAPOVEDNIK
22.40 SOVA
ALF, amer. naniz.
TRENKA MOŠKE EKIPE, angl. nadalj., 1/6
GLASBA SKOZI ČAS, 15/16
1.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: V športni sredi: košarka Panionis Smelt Olimpija
15.25 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.25 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroitem (ponovitev 29. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sredi — 22.00 Komorna glasba skozi stoletja: Zreli barok in rokoko (ponovitev 3. oddaja) — 22.30 Yutel

Črne sečnje — zločini v gozdu

Tisti, ki so zrušili gozdarsko službo kot instrument ohranjanja gozdov, se s tem celo ponašajo

NOVO MESTO — V letu se je obseg črnih sečenj na območju, ki ga pokriva novomeški medobčinski gozdarski inšpektor in ki se ujema z območjem Gozdnega gospodarstva Novo mesto, se pravi v štirih občinah dolenske regije, strahotno povečal. Gozdarska operativna je na tem območju zabeležila za več kot 15.000 kubikov nedovoljenih sečenj. Seveda pa to ni vse in je dejanski obseg črnih sečenj še večji. Zgodilo se je celo, da revirni gozdar ni mogel ugotoviti, koliko lesa je lastnik gozdne parcele na črno posekal, ker so mu taki »črnosekači« z grožnjami to preprečili.

Nasploh gre ta grozljivi porast črnih sečenj v korak s prizadevanji prvakov kmečke stranke, da bi zakon o gozdovih prikrojili po svoji meri, ko ne bi stroka imela tako rekoč nobene besede več, ko ne bi bilo več »boljševističnega« odkazila, ampak bi o vsem odločal le lastnik gozda sam, ki naj bi po kričavem zagotavljanju vrha kmečke stranke pač najbolje in najbolj smotno gospodaril z gozdom. Kakšno je to smotno, pametno, trezno in koristno gospodarjenje z gozdom, pa se je lepo pokazalo v tem času, ko so ti novi kmečki politični gozdarji dosegli to, da lastniki gozdov ne spoštujejo starega zakona o gozdovih, novi pa še ni sprejet. Gotovo so med lastniki gozdov skrbni in umni gospodarji. Žal pa gozd ni razdeljen samo med take. Še več: lastniki večine slovenskih gozdov niso iz vrst skrbnih kmečkih gospodarjev, ampak je zaradi razdrobljenosti kmečke posesti sploh tudi gozd razdrobljen na številne lastnike; med njimi je veliko nekmetov, med kmeti lastniki gozdov pa je žal veliko takih, ki so komaj čakali, da ni treba več lesa za posek »štempljati« in da lahko delajo po svoje. Kaj gozdu pomaga, če trezni, pametni, skrbni gospodarji res dobro gospodarijo, ko pa so v veliki večini lastniki, ki se zdaleč nimajo takega odnosa do gozda. Taki so svobodno Slovenijo pozdravili tako, da so takoj na golo posekali nekaj sto kubikov lesa, ki ga potem neznan preprodajalec

»šibajo nekam v Italijo«. In prav takim je zametavanje stroke kmečkih prvakov dalo krila. Danes človek ne more v gozd, ne da bi od vseh strani slišal zoprnega brenčanja črnih motornih žag in grozljivega hrušča padanja podprtih dreves. In vsepovsod zaplate do golega podrtga ali do nespoznavnosti opustošenega gozda, od nebrzdane vlake lesa razrite gozdne poti in košenice. Ta objest, spodbujevana in opravičevana, ne pozna ne meje ne mere. Gozd postane nenadoma samo les, ki ga lastniki na najhitrejši in najučinkovitejši način spreminjajo v avtomobile in druge potrošne dobrine. Seveda so taki tudi najbolj zanesljivi volilci. Ampak samo taki, hvala bogu.

Nemočna stroka opozarja, da črne in s tem nestrokovne sečnje povzročajo velikansko škodo gozdom, kmečka politika pa vpije, naj to dokažejo. To je tako, kot bi množični morilec zahteval znatno stven dokaz za škodljivost svojega početja, in dokler ga ne bo dobil, ima še naprej pravico nekaznovano moriti. V razvitem svetu, kjer stari zakoni veljajo, dokler ne sprejmejo novih, že dolgo vedo, da je ekonomska funkcija gozda šele na drugem ali celo na tretjem mestu, na prvem pa je njegova splošna naravovarstvena funkcija. Tako seveda gozd postane družbeno in še širše, planetarno pomemben in izgubi zgolj ozko lastniško, »leseno« vrednost. Zato je v prvi vrsti stvar družbe, kaj in kako bo z gozdovi, ne pa samo stvar njihovih lastnikov. Seveda lastniku gozda ne sme in ne more nihče predpisati, komu in po koliko bo prodal les, to je povsem njegova stvar. Koliko, kje in kdaj ga bo posekal, to je pa že stvar družbenega interesa oz. varovanja, ki za to poveri stroko. Pri nas pa bohejo apostoli grobega in neomejenega lastništva vse funkcije gozda na milost in nemilost izročiti samo (ne)osveščenim lastnikom. In v imenu tega so začeli kampanjo proti »boljševističnim« gozdarjem, ki še vedno traja. Prav slovensko gozdarstvo pa se je ves čas vedlo naravovarstveno.

Seveda ne moremo trditi, da gozdarji niso delali napak, da ni bilo v gozdarski politiki krivic. Vendar bi se vsak pameten narod vprašal, kaj je bilo dobrega, in bi to nadaljeval, kar je bilo pri gozdarskem delu slaba.

● MNENJE PREDSEDNIKA OMANA — Mi vemo, kaj dela »stroka«. Če bi vprašali kmete, bi vam povedali, kaj je »stroka« počela v državnih gozdovih. S »stroko« se ne strinjam, ker vem, da želi obdržati utečeni sistem, ki zahteva določeno število delovnih mest (sedaj bi to bilo okrog 900). Ta želi obdržati nekakšno oblast, jaz pa trdim, da bodo lastniki gozdov vsaj v 90 odstotkih gospodarili bolj vestno kot državni uradniki, čeprav imajo slednji strokovno znanje, lastnik pa ne. Lastnik ni tako nepismen, kot bi nekateri radi prikazali. Poleg tega bo večina lastnikov želela sodelovanje stroke, tudi če ne bo obvezno. To vem iz svojih izkušenj. Čeprav sem izkušen, si želim sodelovanje gozdarjev, sem pa proti temu, da je on gospodar v mojem gozdu. Pač pa država lahko lastniku postavi normative gospodarjenja. Če lastnik lahko zadosti zakonu s svojim znanjem, je to njegova stvar, če ne, pa bo za sodelovanje prosil strokovnjaka. (Iz sobotnega intervjuja s predsednikom SKZ — LS Ivanom Omanom v Slovencu)

bega, bi pa popravili, spremenili ali opustili. Pri nas pa: vse, kar je bilo do sedaj, ni nič vredno. Domišljavost, aroganca in primitivizem.

Slovenija ni dobila niti tolarja

V razvitem in prosvetljenem svetu se zavedajo, da je največja vrednost gozdov v ekološki, ne pa gozdarski funkciji, in temu primerno tudi ravno. V Švici, ki ima približno toliko gozdov kot Slovenija, za ekološko funkcijo gozdov namenjajo velikanske denarje, medtem ko je gozdarska vrednost gozdov zanje pravzaprav zanemar-

ljiva. Ekologija potrebuje državo za organizirano in uspešno zaščito, pri nas pa so kmečki oblastniki zrušili gozdarsko službo kot instrument ohranjanja gozdov in se s tem še ponašajo. Ti so največji škodljivci slovenskih gozdov! Ti, ki so že sicer nemarnim lastnikom in slabim gospodarjem dopovedali, da »boljševistični« zakonov ni treba spoštovati, sami pa so začeli na veliko sekati brez odkazila, češ saj smo v svobodni Sloveniji. In tako smo priče žalostnega paradoksa: hoteli smo pluralno družbo, pravno državo, svobodno in samostojno Slovenijo, s tem pa smo dobili polno črnih sečenj in puščenje gozdov. Od vsega tega pa še nova slovenska država nima nič (razen velike škode), saj v lanskem letu ni v republiški proračun kanil niti tolar davka od prometa z lesom. Ta denar se porazgubi po žepih preprodajalcev.

Pri vsem tem pa strokovnjaki opozarjajo, da pravzaprav ni najbolj problematična količina brez odkazila posekanega lesa. Morda je v dolenski regiji tega celo manj, kot bi ga lahko posekali po gozdnogospodarskem načrtu. Zaskrbljujajo in za gozd škodljiv je način teh črnih sečenj. Sekajo v glavnem nezrele sestoje ali najlepša drevesa v sestojih, tako imenovane nosilce sestojev, vse to pa vodi v puščenje že tako slabih kmečkih gozdov.

Inž. Kruljac: »To je zame gozdni zločin.«

Značilen je primer nedovoljene sečnje, ki ga je medobčinski gozdarski inšpektor inž. Jože Kruljac obravnaval pred kratkim. Roman Tomšič iz Črmošnjic pri Stopičah je v svojem gozdu v Suhi krajini v k. o. Stavča ves oktobra lani posekal 301 kubik bukovine brez odkazila. Čeprav ne gre za golosek, je po mnenju inšpektorja Kruljca to tipičen primer puščenja gozda, saj je posekal nezrel sestoj v fazi največjega vrednostnega priraščanja, poleg tega pa je s to in tako sečnjo povzročil tudi labilnost sestoja, saj je sekal le ob vlaki, kjer mu je bilo pač najbolj pri roki. Devastacija oz. pu-

stošenje gozda pa je kaznivo dejanje, zato je inšpektor poslal ovadbo javnemu tožilcu.

Ko je šel inšpektor Kruljac na ogled te črne sečnje, je spotoma zalotil še dva, ki sta sekala brez odkazila. Ko ju je vprašal, zakaj to počneta, sta se smejala. »Se posebej me je prizadel pogled na lepo pobočje, kjer je bil čudovit bukov sestoj v fazi drogovnjaka. Krasna zasnova za čudovit bukov sestoj — za na razstavo! S pravilnim redčenjem bi lastnik lahko dobil ven več drv, kot jih je sedaj, ko je del sestoja na golo posekal,« je zgrožen pripovedoval inšpektor. Lastnik je sekal samo ob cesti, toliko da mu mlada bukovina ni sama padala na traktorsko prikolico. In da je stvar še hujša: sekal je upokojeni sekač pri gozdnih. Ko ga je inšpektor vprašal, če mu je kdaj revirni gozdar odkazil kaj takega za posek, mu je sicer odgovoril, da ne, ampak v svojem pa seka, ker potrebujejo denar in bodo prodali drva. »To je zamé pravi gozdni zločin!« pravi Kruljac.

Gozdni zločin se je zgodil tudi lani, ko je Rajko Bevc iz Zagorja v sevniški občini kupil 2,3 ha gozda pri Nemški vasi v trebanjski občini in potem v dobro organizirani akciji v nekaj dneh posekal vse, kar je bilo kaj vrednega, skupaj več kot 400 kubikov, seveda brez odkazila, o čemer smo v našem listu pisali lani junija. Bevc je že pred kakšnimi 12 leti naredil podobno z gozdom, ki ga je kupil blizu Dolenjskih Toplic. 14. januarja, ko je bila napovedana razprava o tem na sodišču v Trebnjem, Bevc na razpravo sploh ni prišel.

Ker novi zakon o gozdovih še ni sprejet, v pravni državi velja sedanjica, »boljševistični«, pa čeprav Oman in njegovi še tako vpijejo proti njemu. In zato inšpektorji črne sečnje prijavljajo sodniku za prekršek oz. javnemu tožilcu, če gre za kaznivo dejanje, kar puščenje gozda je.

ANDREJ BARTELEJ

Šeherezada na krškem odru

S tem delom Iva Svetine bo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane jutri gostovalo v Krškem

KRŠKO — Jutri, v petek, 24. januarja, bo tu gostovalo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane z znamenitim gledališkim delom pesnika in dramatika Iva Svetine, z opero Šeherezada, ki jo je režiral Tomaž Pandur, eden najprodomnejših slovenskih režiserjev mlajšega rodu. Predstava, ki pomeni vrh kulturno-umetniškega dogajanja to sezono v Kulturnem domu Krško, se bo začela ob 19. uri v veliki dvorani te ustanove. Zanj je v Krškem že dalj časa veliko zanimanje in se je prodaja vstopnic začela že minuli ponedeljek. Tudi abonente so pozvali, naj abonmajske vstopnice dvignejo po možnosti pred petkom.

Šeherezada je reprezentančna slovenska gledališka stvaritev. Na drugem svetovnem festivalu v Ciudad de Mexico avgusta 1990 je bila ta predstava Slovenskega mladinskega gledališča proglašena za najboljšo, prejela pa je še dve nagradi: nagrado občinstva, Ljupčo Konstantinov pa je bil najrajši za najboljšo glasbo.

Mehiško časopisje je bilo polno laskavih priznanj kritike. Tako je zapisal eden od kritikov: »Izhajajoč iz Tisoč in ene noči, je Ivo Svetina ustvaril alegorijo o srečanju in oddaljenosti dveh velikih kultur našega planeta, vzhodne in zahodne. Temelji na igri nasprotij: avtor pripoveduje pravljico, domiselno, poetično, magično zgodbo, ki jo je Tomaž Pandur realiziral z brezmejnostjo užitkov, telesnega sijaja, prostorske gibčnosti,

likovnih presenečenj, z rabo stvari, barv in tekstur, ki nas dobesedno zaslepijo.« Neki drugi kritik pa je svoje razglabljanje končal: »Več kot dramski tekst — Svetinovo delo je epska pesem s konca tega tisočletja.« I. Z.

Zakaj rušiti, kar je dobro

Dramski umetniki nezadovoljni s kulturno politiko

LJUBLJANA — Združenje dramških umetnikov Slovenije, ki je pridružen član mednarodne gledališke organizacije FIA, je imelo v nedeljo, 19. januarja, v Ljubljani občni zbor, na katerem so za novega predsednika izvolili Pavleta Ravnohriba, igralca Slovenskega mladinskega gledališča. Udeleženci občnega zbora so ugotovili, da so se tudi nad slovenska gledališča zgrnili črni oblaki in da bi se kulturna politika morala zavedati, da s tem, ko zahteva spremembe slovenske gledališke ustvarjalnosti, pravzaprav ruši eden redkih dejavnosti pri nas, ki ji priznava kvaliteto tudi svet. Dramski umetniki so poudarili, da kultura ne le je, ampak tudi mora biti samozavest, zavest in vest slovenskega naroda.

Laško mu je prisluhnilo

Arheolog Tone Knez iz Novega mesta predaval v Laškem, svojem rojstnem kraju, o njegovi davni

Arheolog Tone Knez že štirinajdeseto leto vodi arheološki oddelk Dolenjskega muzeja v Novem mestu in vseskozi načrtno proučuje arheološko preteklost tega dolenjskega mesta ob Krki. Vodil je številna izkopavanja, med njimi izkopavanja halštatskodobnih gomil in keltskih grobov v Kandiji, keltsko-rimskega grobišča na Beletovem vrtu, grobišča staroselecev na Marofu in drugod na območju Novega mesta. Bogate najdbe so bile večkrat prikazane na razstavah, ki jih je Knez pripravil v domačem muzeju in drugod, poleg tega pa je ta prizadeveni raziskovalec halštatskega obdobja ter keltske in rimske provincialne kulture v Sloveniji poskrbel, da se je o tem bralo v dnevnem in strokovnem časopisju. Sam je napisal zelo veliko razprav in člankov ter izdal več samostojnih knjižnih del. Z vsem tem si je pridobil velik ugled doma in v svetu, saj je med drugim že pred leti postal dopisni član Nemškega arheološkega inštituta v Berlinu.

Bibliografija objav arheologa Tone Kneza obsega nad 200 enot, med objavami pa so tudi prispevki, ki se nanašajo na najstarejšo zgodovino Laškega, Knezovega rojstnega kraja. Knez je pisal o Laškem ob najrazličnejših priložnostih, tako ob 750-

letnici tega mesta, še posebej pa ga je zanimala arheološka preteklost Laškega. V petek, 17. januarja, je Tone Knez v Laškem tudi predaval, in sicer je govoril o najstarejši zgodovini Laškega. Njegovo predavanje je bilo prvo iz cikla predavanj Zgodovina Laškega, ki ga je organizirala tamkajšnja Občinska matična knjižnica. Sledila bodo še štiri predavanja: Tomo Korošec bo govoril o izvoru in pomenu krajevnih imen Laškega in okolice, Miloš Rybar bo predstavil zgodovino Laškega do 17. stoletja, za tem pa še novejšo zgodovino tega mesta, medtem ko bo Jure Krašovec govoril o ljudskih običajih na območju Laškega.

V Laškem so torej lepo poskrbeli za seznanjanje prebivalcev z zgodovino njihovega mesta in vsem drugim, kar sodi zraven, in temu ozaveščenju svojih sorojakov, ne nazadnje tudi širjenju njihovega kulturnega obzorja, se je Tone Knez rad pridružil. Prav gotovo ne bi zavrnil prošnje, naj podobno kot o Laškem spregovori tudi o Novem mestu, kjer živi in dela. Če bi ga, seveda, povabili. Žal se v Novem mestu nihče ne spomni, da bi organiziral kaj takega.

I. Z.

Kako igrati, ne deklamirati

Dobra udeležba na seminarju o renesančnem gledališču

LJUBLJANA — Kar 44 slušateljev iz vse Slovenije obiskuje v Ljubljani seminar Renesančno gledališče, ki ga je pripravila republiška Zveza kulturnih organizacij. S to obliko izobraževanja so začeli lanskega decembra, ko so izvedli duhovno in umetnostnozgodovinsko »ekskurzijo« v obdobju renesanse, ta mesec pa poteka praktični del. 10. januarja so »odprli« gledališko in glasbeno delavnico, ki jo vodita režiserka Janine Wunsche iz Londona in glasbenik Dimitrij Beuermann, oba pa imata za tematsko izhodišče Shakespearovega Macbetha. Režiserka Wunschejeva pravi, da jo pri delu z udeleženci seminarja predvsem zanima, kako tragičen padec glavnega junaka v tej Shakespearovi tragediji igrati, ne pa deklamirati. Delavnica poteka ob sobotah in bo, če bo šlo vse po načrtu, 1. februarja končana. Temu seminarju je podrejen urnik gledališke in lutkovne šole, ki jo je Zveza kulturnih organizacij Slovenije tudi organizirala, na njej pa predavajo domači strokovnjaki. Dodajmo še, da poteka ob gledališki in glasbeni delavnici tudi kostumografska delavnica, ki jo vodi Gordana Gašperin.

Odhod bo rešitev za kulturo

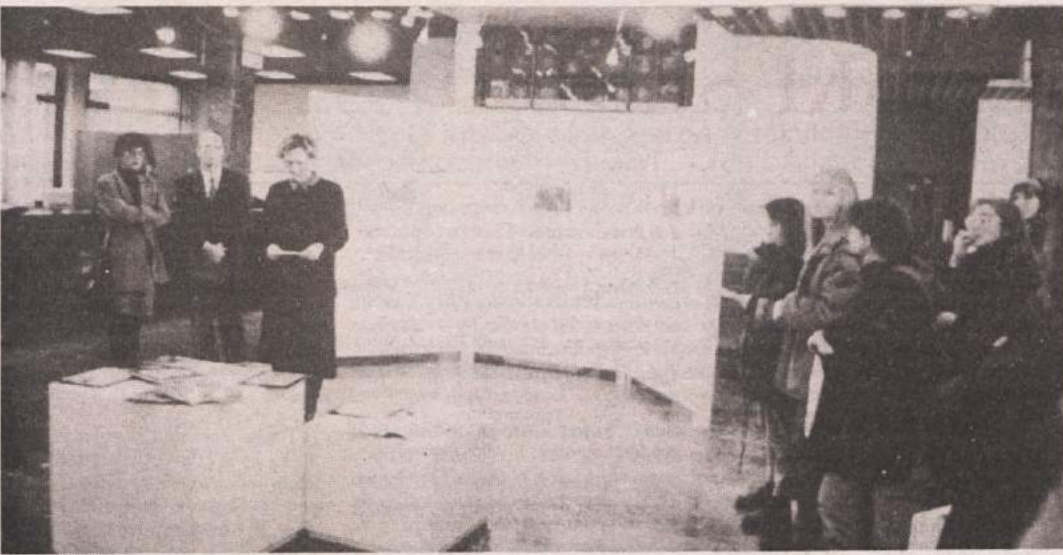
Dr. Andrej Capuder je predlagal za predstavnika Republike Slovenije v Franciji in naj bi kmalu odšel v Pariz. Pričakujejo, da se bo na novi dolžnosti vsekakor bolj zanašal in več naredil za slovensko kulturo v tujini, kot mu je v funkciji ministra za kulturo uspelo v domovini. Ker je kar naprej delal nekaj po svoje, ne pa tistega, kar mu je bilo naloženo in kar je slovenska kultura od njega oziroma njegovega kabineta vse do zdaj zamaženo pričakovala, si je nakopal toliko očitkov, kritik, jeze in negodovanja kot najbrž le še malokateri mož Peterletove vlade. Ni dal ne (novega) zakona o kulturnih dejavnostih ne programa in ne kakega drugega dokumenta, na katerega bi se kultura lahko vsestransko oprla v nadaljnjem razvoju.

Za dr. Capudra je kar v nedogled veljalo prehodno obdobje in to je nazadnje privedlo do tega, da je moral namesto njegovega ministrstva skupščinski Odbor za kulturo in varstvo kulturne dediščine, ki ga vodi Rudi Seligo, pripraviti

temeljni usmeritveno-razvojni dokument o kulturi v letu 1992 in daljšem obdobju, tako imenovano Resolucijo o kulturi. Res, da je minister potem, ko se je Resolucije že lotil omenjeni odbor, tudi sam sestavil nekaj izhodišč za življenje kulture pri nas, pri čemer se je z nekaterimi točkami celo ujel s skupščinskim odborom, vendar to ni bilo tisto pravo in sprejemljivo. Družbenopolitični zbor slovenske skupščine je prejšnji teden sprejel predlog Resolucije o kulturi, kakor je ta dokument oblikoval Seligov odbor. Resolucija je »večnamenski« dokument in nekako nadomešča nacionalni kulturni program, ki ga je bilo dr. Capudrovo ministristvo dolžno pripraviti, pa ga ni. Pomen Resolucije je predvsem v tem, da opredeljuje smotre kulturne politike, model upravljanja oz. odločanja v kulturi, kakor tudi načela in elemente kulturne politike. Minister za kulturo je moral ob tem pogoltniti debel cmok, skupaj s tistim, kar mu je zabrusil Franček Rudolf, pisatelj in demokrat brez dlake na jeziku, češ da mu je v »letu in pol uspelo razsuti vse tisto, kar je nastajalo dolgo časa.«

Za dr. Capudra je morebiti res najbolje, da se čimprej preseli v Pariz. Ob odhodu mu bo slovenska kultura prav gotovo hvaležno zaploskala.

I. ZORAN

S PREDSTAVITVE »LENORE« V NOVO MESTU — Akademka slikarka Marija Lucija Stupica in glavni urednik Prešernove družbe Ivan Bizjak minuli četrtek v razstavišču SDK, kjer ju je obiskovalcem predstavila Marinka Krasko, vodja kulturne in razstavne dejavnosti v novomeški SDK. Omenjeni so na posnetku od leve proti desni. (Foto: I. Zoran)

Ob novem »rojstvu« balade »Lenora«

V razstavišču novomeške SDK predstavili ilustrirano izdajo Prešernovega prevoda Bürgerjeve balade in odprli razstavo izvirnih ilustracij, ki jih je za to knjigo ustvarila akademska slikarka Marija Lucija Stupica

NOVO MESTO — Prešernova družba že nekaj časa izdaja posebno knjižno zbirko »Poezije dr. Franceta Prešerna v besedi in sliki«. Doslej je izšlo sedem zvezkov, ki se jim je pred kratkim pridružil osmi z naslovom Lenora. Znamenito Bürgerjevo balado, ki jo je Prešeren prepešnil iz nemškega izvirnika še kot mlad poet, je v tej samostojni izdaji slikovno pospremila akademska slikarka Marija Lucija Stupica. Vseh deset barvnih podob, ki ilustrirajo besedilo, je tako prepričljivih in umetniško dognanih, da pomenijo zlitje pesniške in slikarske lepote v novo umetnino.

Predstavitve knjige Lenora in razstavo originalnih ilustracij zanjo so pripravili v četrtek, 16. januarja, zgodaj popoldne v razstavišču novomeške Službe družbenega knjigovodstva oz. v avli njene stavbe v Kandiji. Številni obiskovalci, med drugimi številni učenci OŠ Grm, ki jih je na otvoritveni prireditvi likovni pedagog Branko Šuster (kar od likovnega pouka, kot je rekel), so najprej prisluhnil recitaciji Lenore, ki jo je podala Staša Vovk. Lenora, ki je že rahlo zadremala v zakladnici slovenske književnosti, se je s to recitacijo ponovno pre-

budila v novo življenje na kulturnem prizorišču. A še pomembneje kot to je, da se je trajno prebudila knjižno in z ilustracijami v »novo resnično enkratno občudovanje in branje«, kakor je, govoreč o knjigi, poudaril Ivan Bizjak, glavni urednik Prešernove družbe. Seveda je za prebuditev Lenore zaslužna predvsem ilustratorka, ki je znala tenkočutno prisluhniti »ozračju«, v katerem se odvijata s hrčljivo dogajanje te svetovno znane balade, nastala

le pred več kot 200 leti. »Njena Lenora«, je na vabilo na to predstavitev napisal Ivan Bizjak, »je pravo nasprotje današnjemu prepogostemu nacionalnemu kiču, ki ga proizvajata ilustratorska in založniška srenja, da bi do skrajnosti izkoristili »konjunkturo« velikega Prešerna v dneh osamosvajanja Slovenije«. Da je Marija Lucija Stupica lahko kos tako zahtevni nalogi, kot je predstavljanje sveta Prešernovih poezij v nekaj vidnega, so vedeli pri Prešernovi družbi že prej. Ne nazadnje tudi niso mogli prezreti, da se ta akademska slikarka ukvarja z ilustracijo že dvajset let, da je pri nas že dobila Levstikovo nagrado, predvsem pa, da je tudi dobitnica najvišjega svetovnega priznanja za ilustracijo — Zlatega jabolka, ki so ji ga podelili v Bratislavi.

Tisti, ki do zdaj niso vedeli, so v Novem mestu zvedeli tudi to, da je Marija Lucija hči umetnikov. Tako mati Marlenka kot oče Gabriel sta znana slikarja, mati tudi odlična ilustratorka.

I. Z.

Natečaj za nove skladbe

Priložnost za mlade ustvarjalce z območja Alpe — Jadran

Organizacija Arci Nova, italijansko združenje za kulturo in prosti čas iz Trsta, že drugič zapovrstjo razpisuje skladateljski natečaj Mladi Alpe — Jadran. Letos se je odločila pritegniti k sodelovanju še Slovensko pevsko zvezo iz Ljubljane in Evropsko hišo iz Budimpešte, tako da bodo pravzaprav trije prireditelji natečaja.

Namen natečaja je širiti poznavanje umetniških del iz sveta mladih, spodbujati nove glasbenike, ki se želijo uveljaviti na območju Alpe — Jadran, predvsem pa ustvariti nove možnosti z raznimi pobudami in kulturno izmenjavo. Natečaja se lahko udeležijo glasbeniki, stari do 30 let, in sicer tako, da predložijo še ne izvedeno ali objavljeno komorno delo, ki ni daljše od deset minut in je pisano za zasedbo največ štirih izvajalcev. Skladbe je treba poslati do 31. januarja v Trst. Mednarodna žirija, v kateri bo tudi slovenski skladatelj Jakob Jež, bo izbrala šest skladb, ki bodo na začetku nove koncertne sezone izvedene na tako imenovani promocijski turneji v deželah skupnosti Alpe — Jadran.

Irena Polanec: HOMMAGE À AMADEO M., olje na platnu, 60 x 70 cm — V galeriji Krke v Ločni bo še do konca januarja odprta ogledna in prodajna razstava del slikarke Irene Polanec iz Maribora. Objavljena reprodukcija je le ena izmed mnogih podob, ki sestavljajo znameniti slikarski cikl Eva, s katerim je Polančeva zaslovela, ko je razstajala v tujini.

Komitske balade v reviji Borec

Izšla je dvojna številka (1 in 2) novega letnika Borec, revije za zgodovino, literaturo in antropologijo, ki je zaradi te »dvojnosti« tudi obsežnejša (200 strani), dober del prostora (okoli 30 strani) v njej pa je odmerjen sodobnemu črnogorskemu pesniku Jevremu Brkoviću, ki je v svoji domovini prišel v nemilost pri oblasteh in politiki in se je na begu udomil v Ljubljani. Predstavljen je s portretom, biobibliografskimi podatki in z enajstimi pesmimi iz znanega cikla Komitske balade, ki jih je v slovensko prevedel H. L. Sicer pa je za to številko dr. Boštjan M. Zupančič pripeval esej o večnosti, neskončnosti in (onstran): o bistvu dobrega, lepega in pravičnega. Jože Stabej je pogledal, kaj je Nostradamus napisal o vojni na Hrvaškem, Janko Moder pa uredil, povezal in za tisk pripravil pisma Alojza in Tomaža Košarja iz prve svetovne vojne. Dr. Božo Repe piše o povojni opoziciji (alternativi) v Jugoslaviji in vzhodnoevropskih državah, dr. Vito Belaj je nabral nekaj virov o Srbih jeseni 1991, Alenka Puhar pa se je razpisala o primeru Marice Melik (o nekorektnosti prepisovanja oz. prikrojevanja dejstev). Marjan Keršič-Belač in Vladimir Kavčič sodelujeta s polemikom, priobčen pa je še zapis s tiskovne konference ob izidu treh lanskih števil Borec. Na koncu je kazalo lanskega, 43. letnika te revije.

kultura in izobraževanje

Učenci ne bodo neocenjeni!

Učiteljski bojkot ne sme škodovati učencem in ne bi bilo prav, da bi okoli deset tisoč slovenskih srednješolcev in učencev višjih razredov osnovnih šol ob polletju neslo domov spričevala brez ocen iz slovenščine, matematike in tujih jezikov. Tega se v celoti zaveda tudi republiški odbor Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije, na katerega pobudo so učitelji treh temeljnih šolskih predmetov tudi začeli bojkotirati popraviljanje in ocenjevanje pisnih nalog. Sindikat je bojkotirajoče pozval, naj vendarle višjeje učencem ocene iz omenjenih predmetov, četudi torej nimajo zanje tudi obveznih pisnih ocen. Navsezadnje bojkot ni uperjen zoper učence, ampak zoper ministristvo za šolstvo, ki ne privoli v to, da bi se popraviljanje in ocenjevanje šolskih nalog štelo v redno delo in bilo ustrezno plačano.

Tako je le ostrina bojkota nekoli otopela na ljubo nič krivih učencev, medtem ko se bo bojkot, kot napoveduje šolski sindikat, nadaljeval do začetka marca. Do tedaj so namreč dali ministristvu za šolstvo in šport čas, da pripravi in izvede rešitve, ki jih je prejšnji teden napovedal minister dr. Peter Vencelj. Ta je sam obljubil temeljito strokovno in pravno obravnavo problema, zaradi katerega se je vse skupaj zapletlo in izšlo na površje v obliki bojkota učiteljev, napovedal pa tudi skorajšno odločitev oz. rešitev. Če bo rešitev strokovno ustrezna, se bo bojkot končal, v nasprotnem primeru, zatrjuje šolski sindikat, pa bo prebrala v stavko. Stavka bo vključila tudi učitelje drugih predmetov, kjer delovna obveznost tudi ni pravično vgrajena v učiteljevo pavšalno plačo.

Ali bo minister dr. Vencelj, ki sicer velja za nepremakljivega v svojih pogledih in stališčih, popustil in šel učiteljem naproti s praviimi rešitvami ali pa bo s trdovratno nepopustljivostjo sprožil nase še hušji in nevarnejši plaz nezadovoljstva učiteljev, bomo videli. Najbrž se zaveda, da ga ta plaz lahko odnese s položaja.

I. ZORAN

GRAFIKE IN RISBE WEIMARSKRE REPUBLIKE

LJUBLJANA — V Mestni galeriji v Ljubljani so v ponedeljek, 20. januarja, odprli razstavo Grafike in risbe Weimarske republike. Na ogled je 146 del 24 avtorjev, ki so ustvarjali med letoma 1918 in 1933, v času prve nemške republike. Med umetniki so znana imena nemške nove stvarnosti.

• Vloga intelektualca je vedno v opoziciji. (Splichal)

• Obdavljenje ljudi brez njihovega zastopstva v oblasti je tiranija. (Otis)

ODPRTO ŠE DESET DNI — V Dolenjski galeriji bo še do nedelje, 2. februarja, odprta razstava slik akademskega slikarja Alojza Konca iz Sevnice. Kot smo že poročali, je del razstave tudi v spodnji, mali galerijski dvorani. Posnetek je z otvoritvenega večera 10. januarja in kaže oket Boštjanjski fantje med pripravo za nastop v kulturnem programu otvoritve.

Za štiri marice vlomilskega plena

V rokah krških policistov so se znašli 19-letni Klemen Ž. ter 16-letni R. L. in 17-letni G. L., ki imajo za seboj neverjetno vlomilsko pot — Televizorji, videorekorderji, glasbeni stolpi, gramofoni, avtoradii, motorji itd.

KRŠKO — Klobčič neverjetnosti, ob katerih so sprva celo vsega hudega vaeni policisti nejeverno zmajevali z glavo, se je pričel razpletati zadnje dni starega leta. Takrat, ko je 19-letni Klemen Ž. iz Krškega s prijatelji vlomil v strelišče krškega DES in ukradel več zračnih pušk, s katerimi so fantje potem veselo streljali v žarnice pri osnovni šoli. Prvi razgovor miličnikov krške PM s Klemenom ni kazal kaj posebnega, zato pa so naslednji vodili iz odkritja v odkritje. Nazadnje se jih je nabralo za zajetno mapo, v vlogi Klemenovih pomočnikov pri neverjetnih nočnih pohodih pa nastopata še 16-letni R. L. iz Artič in leto dni starejši G. L. iz Krškega, sicer Klemenov sosed.

Bolj ali manj na dlani je že, da je trojka navzlic svoji mladosti zabredla v kriminalne vode že leta 1989; pričela je z majhnimi tatvinami koles, motorjev, avtoradov, naposled se je odločila tudi za večje podvige. Prvi se je poskusil Klemen Ž. sam, ko je avgusta lani vlomil v Mercatorjev nakupovalni center v Krškem. V noč je odnesel glasbeni stolp, tri videorekorderje, videoplayer, dva radiokasetofona, 80 kaset, tri ribiške palice in več ribiškega pribora, da vseh ostalih drobnarij ne naštevamo. V taisti stavbi je obiskal še otroški vrtec in tam zmaknil telefonski aparat, tako da

je bilo skupne škode za, za tisti čas in razmere, ogromnih 130.000 tolarjev. Že pri naslednjem podvigu si je Klemen izbral sodelavca; plena je bilo toliko, da ga je težko odnašal sam. Skupaj z G. L. je septembra vlomil v hotel Sremit v Krškem, od koder sta odnesla dva igralna avtomata za poker, krogle za biljard, kasetofon, dva ojačevalca, dva zvočnika, 50 zavitek cigaret in konjak; skupna vrednost je znašala 50 tisočakov. V isti postavi sta fanta oktobra lani vlomila v zasebno trgovino »Darja« na krški tržnici in tam ukradla dva barvna televizorja, šest računalniških iger in še nekaj drobnarij, skupne škode je bilo za 50.000 tolarjev. Mladeničema se je v tistih dneh pri tovrstnih vlomih in tatvinah pridružil še R.L.

Oktober so skupaj vlomili v »Mini casino« Ivana Černeliča v Krškem in odnesli radiokasetofon ter dva zvočnika, istega meseca pa na krški tržnici še v lokal Ladislava Komočarja: odnesli so

● 19-letni Klemen Ž. je ta čas v preiskovalnem priporu, ki ga je zanj odredil preiskovalni sodnik Temeljnega sodišča Novo mesto, medtem ko sta mladoletnika na prostosti.

gramofon, ojačevalec, kasetofon, videoplayer, sedem 70 krat 50 cm velikih zvočnikov in še kaj, vrednost ukradenih stvari je vsaj 150.000 tolarjev. Neko oktobrsko noč je trojka po navedbah kazenske ovadbe, ki so jo napisali uslužbenec UNZ Krško, izkoristila tudi za vlom v krško prodajalno Gavrilovića.

DONOSEN OBISK VIKENDA

STARE ŽAGE — Neznani storilec je v času med 5. in 19. januarjem vlomil v vikend Marije Spreizer v Starih Žagah. Z vlomilcem so odšli radiokasetofon in dve motorni žagi, tako da je lastnica oškodovana za 40.000 tolarjev.

KJE JE HLADILNIK?

NOVO MESTO — Tako se je spraševal Peter Avsec z Male Cikave, kateremu je v noči na 18. januar nekdo iz prostora, namenjenega za shranjevanje zbranega mleka, ukradel 100-litrski hladilnik. Policijsko poročilo pravi, da je Avsec oškodovan za vsaj 100.000 tolarjev.

OTROK STEKEL PRED AVTO

KRŠKO — 16. januarja nekaj po 15. uri se je 71-letni Miha Mirt iz Krškega peljal z osebnim avtomobilom po lokalni cesti skozi naselje Kremen. Pri stanovanjski hiši št. 40 mu je z desne strani pred avtomobil nenadoma priteklo 10-letni S. Š. Mirt je sicer zaviral, toda trčenja mu ni uspelo preprečiti. Dečka je zbil po cesti, pri čemer se je S. Š. hudo ranil, odpeljali pa so ga na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

KDO GA POZNA?

NOVO MESTO — 19. januarja ob 18.50 je z novega novomeškega mostu skočil v reko Krko neznan moški in se utopil. Neznavec je star od 40 do 50 let, visok 177 cm, močne postave, ovalnega obraza, kostanjevih in delno osivelih las, sivomodrih oči, močnejših obrvi in širokega vbočenega nosu. Možakar je bil oblečen v modre jeans kavbojke znamke Wrangler, v modrosiv pulover z drobnimi belimi pikami, siv puli, zgornji del pižame in temnomodro bundo. Obut je bil v črne gležnarje številka 45.

Vsi, ki bi o utopljencu karkoli vedeli, naj to sporočijo na UNZ Novo mesto, telefon 21-080 ali 92.

Očitno so fantje krško tržnico dobro poznali, tokrat so domov odšli otovorjeni s salamami, sirom, smetano, kavo, čokoladami, viskijem, cigaretami, da ne naštevamo v nedogled, pred odhodom pa so celo trgovino obrizgali s peno za gašenje. Škoda je bila ogromna, da určiščenja prodajnih prostorov ne omenjamo.

Toliko o nekaterih lanskih podvigih, trojka pa je bila aktivna tudi na novoletno noč. Vlomili so v lokal z video opremo Fenix ter zmaknili barvni televizor, dva telefaksa, telefonski aparat s tajnico in dva videorekorderja, skupna škoda znaša rekordnih 300.000 tolarjev. Ves plen so fantje spravljali v skupnem kletnem prostoru bloka, v katerem stanuje Klemen Ž., večino ukradenih stvari so policisti ob preiskavi tam tudi našli. Očividci pravijo, da je bilo plena toliko, da so ga odpeljali kar s štirimi maricami. Fantje na srečo niso dosti trgovali, očitno jim za kaj takega zmanjkalo časa. Tega so bolj posvečali pripravam na nočne pohode, priznati je

namreč treba, da so navzlic mladosti svoje delo opravili dovolj strokovno.

Seveda pa krški policisti preiskave še niso zaključili. Trojki med drugim očitajo tudi nekaj kaznivih dejanj, ki segajo v leti 1989 in 1990. Tako naj bi dvakrat vlomili v Mercatorjev nakupovalni center v Krškem, vlomili v vsaj 15 avtomobilov, parkiranih v bližini železniške postaje, hotela Sremit in ljubljanske banke, iz vseh pa so pobrali avtoradije. Prav tako naj bi vlomili v avtobus in traktorje krškega Agrokombinata in iz njih pobrali avtoradije, njihov naj bi bil tudi vlom v stare prostore hotela Sremit, kjer sedaj posluje krški Videm, ukradli pa naj bi še vsaj tri motorna kolesa, dve kolesi z motorjem in eno kolo.

Več je vprašan, ki se ob takšnem odkritju in starosti vlomilcev postavljajo kar sama po sebi. Dobro bi bilo, ko bi na kakšnega od njih poskušali odgovoriti predvsem starši fantov, ki sta takrat, ko sta stopala na kriva pota, imela vsega trinajst oz. štirinajst let.

B. BUDJA

SKLADIŠČE V BLOKOVSKI KLETI — Plen s svojih nočnih pohodov so fantje spravljali kar v skupni sobi kletnih prostorov bloka, v katerem sta prebivala Klemen Ž. in G. L. Na posnetku je del ukradenih predmetov, od televizorjev, videorekorderjev, avtoradijev, glasbenih stolpov do telefonov, gramofonov, zvočnikov, ojačevalcev, desno spodaj na posnetku je celo zasežen zaboj piva.

Iz zapora zbežal v zavetje gozda

23-letni Silvo S. izkoristil dobrosrčnost uprave novomeških zaprov — Kako sta iz KDP Dob pobegnila Drago T. in Mehmed B.

NOVO MESTO — Veliko je bilo neprespanih noči, poizvedovanj in priprav, predno je novomeški policistom uspelo lanskega 27. novembra prijati 23-letnega Silva S. iz Kočevskih Poljan, mladeniča, ki je star znanec policije in sodnikov, s svojimi dejanji pa si je pridobil kar ugledno mesto na lestvici dolenskih nepridipravov. Toda danes, ob koncu januarja, so možje postave znova tam, kjer so bili sredi novembra lani: s spiskom kaznivih dejanj in brez osumljenja. Pred dnevi jo je z blagoslovom zaporniške uprave veselo popihal iz novomeških zaprovov.

Silvo S. naj bi lanskega 7. novembra okoli 13. ure prišel peš do lovške kočve v Komarni vasi, last gojitvenega lovišča Medved iz Kočevja. Mladenič je v okno vrzel kamen, razbil steklo in nato okenko krilo odprl ter splezal v notranjost doma. Tam je nekaj časa stikal in brskal, naposled pa s seboj odnesel 20 stekleničk pijače »Jaegermeister«, zraven pa še etui in kovček za puško. Silvo je ob odhodu ocenil, da je za ostru policijska očesa pustil preveč sledov, zato je šel v kuhinjo po papir, ga zažgal in gorečega vrzel na posteljo, od koder se je ogenj hitro razširil po domu. Čeprav so bili gasilci in sosedje hitro na mestu požara in ogenj pogasili, je bila škoda ogromna, saj so jo ocenili kar na 5 milijonov tolarjev. Silvo S. je seveda izginil, pred prijeto pa naj bi si privoščil še eno kaznivo dejanje: 18. novembra okoli 1.30 ponoči naj bi pred gostilno Štravs v Podturnu vlomil v osebni avtomobil avstrijskega državljanja in odnesel lovsko puško z opremo ter kupček deviz, tako da je bil avstrijski lovec oškodovan za 672.000 tolarjev. Silvo je puško in opremo zatem prodal, enako tudi devize, z izkupičkom pa veselo in brezskrbno živel do 27. novembra. Takrat so ga na slovensko — hrvaški meji, sedečega v avtomobilu, presenetili policisti.

Na podlagi odredbe za privedbo so ga uslužbenec novomeške UNZ priprli; v novomeških zaporih je tako Silvo S. čakal na končni razplet. Toda očitno se mladenič s svojo usodo ni sprijaznil, izkoristil je dobrosrčnost zaporniškega osebja in življenje za rešetkami zamenjal s tistim v svobodi. Čeprav so imeli z njim slabe izkušnje, saj je že lanskega

TAT AKUMULATORJEV

POGANCI — V noči na 19. januar je neznan storilec stopil na tovarnjak, parkiran v Pogancih. Nepridiprav je zmaknil dva akumulatorja, vredna 22.000 tolarjev.

14. maja, ko je bil prav tako na prestajanju kazni, izkoristil prosti izhod in se v zapor ni več vrnil — prijeli so ga šele 4. junija na podlagi izdane tiralice — so penologi napako ponovili: 5. januarja letos so Silvo znova odobrili prost izhod do 18. ure. Fant je ponujeno priložnost zgrabil z obema rokama. Ni ga bilo ne ob 18. uri ne kdaj kasneje. Silvo S. je še danes na svobodi, skriva se po okoliških gozdovih, prebiva v opuščeni in razpadli objekti. Policisti so mu sicer na sledi, prejšnji ponedeljek se jim je izmuznil le za las, ne morejo pa razumeti, kako lahko nekdo tako lahkomišlno izniči ure in dneve vložene dela, ko je vendar jasno, da gre za osebo, s katero so se penologi enkrat že opekli. Pa pravijo, da gre le osel enkrat na led.

Dobro pa bodo morali preveriti svoje varnostne ukrepe tudi v KP Dob pri Mirni. Mimo vseh ograj, žic, čuvajev in grozečih psov sta v noči na 16. januar letos v svobodo pobegnili Drago T. in Mehmed B., ki sta na Dobu prestajala

Je uglajen direktor pretkan goljuf?

29-letni Jože A. osumljen goljufij, ki gre do milijone tolarjev

NOVO MESTO — Uslužbenec novomeške UNZ so 13. januarja letos prijeli 29-letnega Jožeta A. iz Ljubljane, podjetnika in lastnika firme, katere osnovna dejavnost so trgovina, storitve in grafični inženiring. Vse kaže, da je policistom uspel veliki met, Jože A. naj bi bil po doslej zbranih podatkih goljuf ogromnega apetita.

Jože, ki je bil seveda tudi direktor svoje firme, naj bi bil na območju novomeške občine ogoljufal več posameznikov za nemajhne vsote denarja. Pretental naj bi jih s svojim samozavestnim nastopom in vedenjem, ki je izdajalo uspešnega poslovnega moža nadvse pokončne držbe. Tako naj bi možakar med drugim oškodoval S. P. iz Podgore za 318.000 tolarjev. S. P. je pač verjela njegovim sladkim besedam in denar investirala v njegovo podjetje, pri čemer ji je Jože A. obljubil kar 25-odstotne obresti. S. P. ni videla ne svoje glavnice ne obresti, enako kot ne številni drugi — med njimi A. T., I. B. in M. J. iz okolice Novega mesta — ki so mu na podlagi sklenjenih pogodb posojali denar. Izplačilo gotovine in obresti je bolj ali manj spretno odlašal, v zameno za zamudo je obljubljal še višjo obrestno mero, jasno pa, da iz te moke nikoli ni bilo kruha.

Preiskava, ki še teče, je med drugim pokazala tudi, da naj bi bil Jože A., ki je imel v Novi vasi pri Brežicah svojo trgovino z elektro materialom in belo tehniko — slednja je že nekaj časa zaprta — raznim firmam in organizacijam po Sloveniji, ki so mu dobavljale material, dolžan kar okoli 2 milijona tolarjev. Jože A. je ta čas na prostosti, preiskovalni sodnik namreč zanj ni odredil pripora.

B. B.

PODJETNIKI, OBRTRNIKI, TRGOVINE

V centru Kostanjevce na Krki imate možnost najeti novopremljene poslovne prostore v izmeri 54 m², primerne za trgovino, obrt ali kakršnokoli drugo dejavnost. Prostori imajo centralno ogrevanje in telefonski priključek.

INFORMACIJE PO TELEFONU:
0608/60-054 — dopoldne
0608/60-069 — vsak dan po 14. uri

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV IN PRODUKTIVNOST DELA NOVO MESTO

Ulica talcev 3/a, telefon 21-319, 21-640

v naslednje izobraževalne oblike:

- osnovno šolo za odrasle od 5. do 8. razreda (brezplačno)
- poslovodsko šolo trgovinske stroke
- začetne in nadaljevalne tečaje tujih jezikov (angleški, nemški, italijanski, francoski in ruski jezik)
- tečaje angleškega in nemškega jezika za šolske otroke od 1. do 8. razreda (nudimo tudi individualne instrukcije angleškega jezika)
- pripravljalne tečaje slovenskega jezika za pridobitev državljanstva Republike Slovenije
- tečaje šivanja in krojenja
- seminarje za vodenje poslovnih knjig
- seminarje za upravljalce centralnih ogrevalnih naprav
- seminarje za vodilne delavce s področja strateškega managementa in marketinga
- izvajamo tudi druge izobraževalne oblike po želji naročnikov

Prijave sprejemamo do sredine februarja 1992 oziroma do popolnitve skupin. Pokličite nas, radi se bomo odzvali z dodatnimi informacijami.

OSUMLJENA TATVINE DRV

ČRNOMELJ — V. B. s Sel pri Otovcu in J. L. z Lokev sta utemeljeno osumljena, da sta 11. januarja iz gozda pri naselju Rožanec odpeljala 20 kubnih metrov bukovih in pet kubnih metrov hrastovih drv. Drva so bila last Jožeta Žvaba z Lokev, katerega je tatvina prikrajšala za kar 180.000 tolarjev.

HUDO RANJEN KOLESAR — 16. januarja okoli 6.50 se je 63-letni Janez Bambič iz Šmalce vasi peljal na kolesu, h kateremu je imel pripeto manjšo prikolico, na njej pa 50-litrsko posodo za mleko, po cesti iz Sentjerneja proti Novemu mestu. V naselju Vrh pri Sentjerneju je, ne da bi nakazal spremembo smeri, zavijal v levo, takrat pa je za njim z osebnim avtom pripeljal 32-letni Anton Ruperčič iz Dolenjega Maharovca. Slednji je sicer zaviral, a vendarle trčil v zadnje kolo, ob nesreči pa je kolesar z glavo udaril v vetrobransko steklo. Hudo poškodovanega Bambiča so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialne škode pa je za 30.000 tolarjev.

TRČIL MED PREHITEVANJEM — 48-letni Jernej Klemenc iz Novega mesta

se je 17. januarja ob 6.45 peljal z osebnim avtomobilom znamke Ford po magistralni cesti iz Novega mesta proti Dobruški vasi. Pri vasi Kronovo je pričel prehitovati vozilo pred seboj, takrat pa mu je nasproti s stoenico pripeljal 22-letni ljubljčan Marjan Gruden. Klemenc je, da bi se izognil trčenju, naglo zavil v desno pred avtomobil, ki ga je prehitel, pri tem pa ga je pričelo zanašati. Zdrsnil je v levo, kjer je trčil v bok Grudenovega avtomobila. Hudo ranjen v nezgodi je bil 28-letni Novomeščan Aleš Berus, lažje pa 18-letni Aleš Smrekar, 23-letna Dunja Močnik, vsi iz Novega mesta, in voznik Klemenc. Vse poškodovance so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, škoda na zvitih pločevini pa so ocenili na 200.000 tolarjev.

Starejše na Slovenskem ni

Marija Jančar včasih še zapoje, a njene pesmi so, kot bi jih vzeli iz etnografskih beležk; danes jih skoraj nihče ne pozna in ne poje več. Kako tudi bi, saj Marija poje pesmi iz svojih otroških let, ta pa so ji tekla ob koncu prejšnjega stoletja v dolenski vasi Češnjice pri Zagradcu. Marija je namreč prejšnji mesec praznovala svoj 105. rojstni dan.

Pisalo se je leto 1886. Britanske čete so zavzele Burmo in jo priključile britanski kroni. V Transvaalu so odkrili bogata nahajališča zlata, iz katerih na svetovni trg se danes prihaja največ te plemenite kovine. Južnoafričani so ustanovili svojo sedanjo prestolnico Johannesburg, v Panami pa so gradili veliki prekop med Atlantikom in Pacifikom. Na cesti je zapeljal prvi avtomobil na bencinski motor, delo nemških izumiteljev Daimlerja in Benza. Slovenske dežele so bile takrat del avstro-ogrškega cesarstva in našim ljudem se ni pisalo najbolje. Slovenska vas je propadala, kmetije so šle na boben ena za drugo in premnog Slovenec je z žalostjo v srcu zavriskal, ko se je s kovčkom v roki poslavljaval od domače vasi in se odpravljaval v tujino s trebuhom za kruhom. V deželni zboru je poslanec Šuklje govoril o potrebi, da se zgradi dolenska železnica, v Novem mestu pa je dolenski bard Janez Trdina pisal svoje Hrvaške spomine.

Tega 1886. leta je 12. decembra pri Mokarjevih, kot se je po domače reklo Lekanovi kmetiji v Češnjicah pri Zagradcu na Dolenskem, zavekal novorojenček. Na svet je prišla deklica, ki so ji pri krstu dali ime Marija. Z njo se je šte-

vilo otrok v družini zaokrožilo na deset. A desetnici Mariji ni bilo treba po žalostni poti desetih bratov in desetnic, kot jih opisuje ljudska pesem, kmetija je bila dovolj močna za toliko lačnih ust, volje do dela pa tako in tako v družini ni manjkalo. Takrat seveda nihče ni niti slutil, da so sojenice mali Mariji položile v zibelko poseben dar, trdoživost in dolgo življenje, k temu dragocenemu in redkemu daru pa še pridale ljubezen do petja, notranje zadovoljstvo, delavnost in skromnost. Lekanova najmlajša je preživela vse svoje vrstnike in je danes stara natanko 38.385 dni ali 105 let, en mesec in 12 dni. Starejše Slovenke od nje ni.

Vsekakor dovolj krepak razlog, da smo jo obiskali. Najstarejša Slovenka živi v stolpnici v šišenskem delu Ljubljane pri svoji 61-letni hčeri Rezki. Nimata radi obiskov tujih ljudi, saj je domačih vedno dovolj, a za Dolenski list sta po posredovanju Feliksa Strmoleta, Marijinega vnuka iz Novega mesta, radi odprli vrata. Pričakovali bi, da je starost bolj pritisnila na ramena Marije Jančar, vendar se dolenska korenina presenetljivo dobro drži. Zadnje leto se ji je sicer povečala naglušnost in zapušča jo spo-

min za sprotne stvari, vendar pa Marija ni onemogla starka, še vedno lahko hodi sama, ima dober apetit, še posebno rada je domačo juho in meso, roke pa ima bolj mirne kot katera od današnjih mladenk. Ko se je med obiskom užejala, je zaprosila za kozarec vode ter ga na moje veliko presenečenje mirno popila, ne da bi polila eno samo kapljico.

Ob pomoči hčere Rezke in vnuka Feliksa smo obnovili življenjsko pot najstarejše Dolenke in Slovenke.

Obilje otrok v kmečkih družinah nekdaj ni pomenilo, da jih bo toliko tudi dočakalo starost. Tudi pri Lekanovih je smrt mahala s koso skoraj tako vneto, kot je štoklja prinašala naraščaj h hiši. Od desetih otrok jih je kar sedem umrlo. A tudi to ni bilo zadosti. Ko je imela Marija 10 let, ji je umrl oče, kot osemnajstno deklo pa je izgubila še mater in tako ostala brez roditeljev. Eden od bratov je še pred smrtjo očeta krenil po poti mnogih Slovencev v Ameriko in tam za stalno ostal, oče mu je sledil čez nekaj let, vendar se je vrnil domov in kupil še eno kmetijo. Ko sta oba starša umrla, je en grunt prevzel sin, ki je ostal doma, na enem pa je ostala Marija sama. Vajena trdega dela se ni ustrašila nobenega dela na kmetiji.

Nekaj let je tako sama skrbela za gospodarstvo, potem pa je dobila pomoč in življenjskega sopotnika, ko se je 22-letna poročila s Francem Jančarjem iz bližnje Gabrovke. Rodilo se jima je osem otrok, od katerih jih je danes živih še pet: hčere Micka, Jožefa, Angela, Olga in Rezka. Druga svetovna vojna in bratomorno klanje sta ji vzela dva sina. Ta izguba je Mariji vsekala najbolj pekočo rano v srce v vsem njenem življenju. Dolgo ni mogla preboleti težke izgube obeh sinov. Po vojni sta z najmlajšo hčerko Rezko vse do začetka šestdesetih let sami obdelovali kmetijo, potem sta jo oddali Angelji ter se preselili v Ljubljano, kjer je Rezka dobila službo in stanovanje. Tu sta ostali do danes.

Kadar ima Marija rojstni dan, je res veselo, ljudi pa kot na pravi vaški veselici. Ko se zberejo njeni potomci, ji še tako dober spomin najbrž ne bi veliko pomagal, saj jih je toliko živih, da si imena vseh tudi sicer ne bi mogla zapomniti. Rodbinsko drevo, ki izhaja iz Marije Jančar, danes šteje 5 hčera, 27 vnukov, 41 pravnukov in 4 prapravnike, torej 77 živih potomcev. Kot verna ženska je bila še posebej vesela, ko je za svoj stoti in sto peti rojstni dan prejela posebno čestitko in apostolski blagoslov od samega papeža Janeza Pavla II.

Vprašanje, ki se ob taki častitljivi starosti skorajda kar samo zastavlja, je seveda vprašanje, kakšen je recept za tako dolgo življenje. A recepta ni. Nekateri so pač bolj trdoživi kot drugi. Sta pa k dolgemu življenju Mariji Jančar najbrž precej pripomogla njen značaj in način življenja; v vseh rečeh je bila vedno skromna in zmerna, uživala je domačo kmečko hrano in veliko delala na prostem. Po sili razmer, ko je sama vodila kmetijo pred poroko in po smrti moža, je morala tudi orati, kositi in opravljati tista dela, ki jih sicer na kmetiji opravljajo moški. Njen vnuk Feliks Strmole se spominja, kako je še kot osemdesetletna kopala v vinogradu z enako zagnanostjo in učinkom kot ostali kopači. Vemo pa, da je kop v vinogradu eno najtežjih kmečkih opravil.

»Posebej dobro mi je ostalo v spominu tudi to, da so stara mati še v pozni starosti vstajali zgodaj in bosi odhajali nakosit deteljo ali kaj drugega postorit,« pripoveduje Feliks Strmole. »Skoraj vedno so bili dobre volje, ob težkih trenutkih se niso vdali v usodo, marveč so vztrajali in težave prebrodili. Zelo radi so peli pri vseh opravilih, za štedilnikom ali na njivi, v hlevu ali v vinogradu.«

»Še za zadnji božični večer so mama zapeli tisto staro božično pesem Angelško petje se čuje v višavi,« doda Rezka, ki živi z dolensko metuzalemko skupaj že desetletja in dobro pozna vse njene

FOTO: M. MARKELJ

navade in potrebe. »Zdaj se hitreje utrudijo in več spijo, kot so poprej. In tudi ne berejo več. Včasih pa so silno radi imeli knjige; Mohorjeve so vse prebrali. Pri stotih letih so še brali, in to brez očal.«

Zares korenina, da ji ni para, bi lahko dejali. In medtem ko smo se mi pogovarjali, je Marija bivala v svojem svetu, k nam se je povrnila samo kdaj pa kdaj, da je kaj povedala, kar se ji je utrnilo v mislih. V svet, ki živi za gubastim čelom najstarejše Slovenke, ne moremo stopiti in kdo bi vedel, po kakšnih potih ji hodijo misli, kaj zrejo njene notranje oči. Se ji kažejo podobe iz otroških let, ki se menda človeku najgloblje vtisnejo v srce in spomin, ali se morda v mislih pogovarja z vsemi, ki so se močneje dotaknili njegove srca in jih ni več med živimi? Jo ta svet, ki ga mi živimo s toliko napetosti in nemira, sploh še zanima? Kdo bi vedel? Skrivnost človekovega življenja je nedoumljiva.

MILAN MARKELJ

po sledi dogodkov

Z gladovno stavko do pravice

Gladovna stavka v Kočevski Opremi in dogodki, ki so ji sledili, je dvignila veliko prahu. Kaj pravi o vsem osrednja osebnost teh dogodkov inž. Mihič?

v podjetje. Sindikalna pisarna je bila ves čas zaklenjena, tako da ne Brelihova kot predsednica sindikata ne jaz kot podpredsednik nisva videla druge možnosti. Vendar pa moram poudariti, da sem jaz predlagal gladovno stavko. Bil sem namreč legalno v podjetju, legalen podpredsednik sindikata, sindikalno delo pa mi je bilo onemogočeno, ker je bila pisarna sindikata zaklenjena.

• O svoji odločitvi za gladovno stavko ste najprej obvestili časopise in RTV. To vam nekateri zamerijo in menijo, da ste tako ravnali zato, ker je bil vaš namen »spodnesti« vodstvo, za kar pa ste vedeli, da nimate podpore delavcev. Zakaj ste se torej sploh odločili za to skrajno obliko protesta in ne recimo za normalno stavko delavcev in zakaj niste o nameravani stavki obvestili člane sindikata prej kot medije? Morda priznate, da ste naredili napako.

»Ne. V Opremi smo že stavkali, vendar akcija ni uspela, sindikat pa bi bil v kali zatrt, če ne bi obvestili medijev. To je bil krik — poziv javnosti, naj nam pomaga. Da sem ravnal prav, mi dokazuje izjava novinarja Janeza Pirša, ki je dejal, da ne bi prišel, če ga ne bi jaz obvestil. Delavcev pa nisva pozvala k stavki, ker meniva, da manj škode povzroči stavka samo dveh delavcev kot vseh. To je prvi razlog, drugi pa je dejstvo, da je strah zaposlenih tako velik, da resnično ne vem, koliko bi se jih stavki sploh odzvalo. Ljudje se zelo bojijo za svoje

zaposlitve. Z Brelihovo sva prepričana, da lahko glede na najino izobrazbo, delovne izkušnje in usposobljenost dobiva zaposlitve tudi drugje, zato sva se tudi prva izpostavila.«

• V večini primerov so slabe plače razlog za nezadovoljstvo in proteste delavcev. Predsednik podjetja Božidar Zajc je ob obisku g. Pučnika in g. Ocvirka v Opremi v začetku novembra izjavil, da v Opremi pravzaprav ni potrebe po ustanovitvi sindikata, saj so plače zelo dobre. Kaj je bil torej razlog, da ste se odločili za ustanovitev sindikata in zakaj se niste odločili za svobodni sindikat, ki je v podjetju že obstajal?

»V podjetju je bilo že precej časa veliko nenormalnih ukrepov. Zaradi nenormalnih, neizvedljivih nalog je bilo že pred nama veliko ljudi zamejanih. Pred pol leta pa je celo vodstvo samo vzpodbujalo ustanovitev sindikata, saj je sindikat tisti, ki daje izziv za izboljšanje delovanja in uspešnosti podjetja, k temu namreč prispeva ves kolektiv, in ne le management. Tudi Brelihova in jaz sva pogosto dobivala nenormalne naloge, za katere sva menila, da jih je sicer možno rešiti, vendar na višji ravni, torej ravni vodstva, in ne le strokovnih delavcev. To pa je vodstvo označilo za upor in naju okvalificiralo kot nesposobna delavca. Vse naloge sva reševala maksimalno in celo dala napotke, kje bi se jih dalo še nadalje rešiti, ravno to pa je vodstvo označilo za upor. Ker je bilo takšnih nalog

vedno več, smo se odločili za ustanovitev sindikata. Vedeli smo sicer, da v podjetju obstaja sindikat, vendar je bil ta le na papirju, nihče razen mene pa ni zbral toliko moči, da bi se izpisal. Lahko bi sicer ustanovili samostojen sindikat podjetja Opreme, ker pa vemo, da je v slogi moč, smo se priključili Neodvisnosti.«

• Predsednik podjetja Božidar Zajc je že pred časom na tiskovni konferenci izjavil, da ima cel kup materiala, ki dokazuje vajino nesposobnost in neizvrševanje zadanih nalog. V zvezi s tem je tudi dejal, da ste že dolgo pred ustanovitvijo sindikata »grozil«, da ga boste ustanovili, dobili imuniteto in da vam potem nihče ne bo mogel več ničesar. Kaj lahko na to odgovorite?

»Vedel sem, da se sindikat lahko ustanovi, pobudo zanj pa lahko da vsak delavec, torej tudi delavec, ki meni, da je preobremenjen oziroma zadolžen za naloge, ki prekoračuje njegova delovna pooblastila in delokrog. Če čuti, da je res tako, in protestira na delovni način, tako, da reče, da se lahko naloge rešujejo drugače, da jih on ne more, potem lahko tudi reče, da se bo v nasprotnem primeru zaščitil s sindikatom. Potrditev tega pa je veliko članstvo. Nenormalno pa je to, da smo na to odkrito opozarjali razvojniki, kar je menda edinstven primer na svetu.«

• Pravijo, da vas sindikat v vaših prizadevanjih in v času same gladovne stavke ni podpiral oziroma vsaj ne dovolj močno. Delavci se niso udeležili zbora delavcev, ki ga je sklical sindikat. Zakaj menite, da je bilo tako?

»Na vse člane kolektiva je bil izvršen tolikšen pritisk, ki so ga občutili tudi javni mediji, zdravniško osebje, celo republiški poslanec France Lovšin in vsi ostali, da je razumljivo, da ljudje, ki so odvisni od firme, takrat niso zmogli javne podpore. Je pa tudi res, da je bil zbor delavcev, ki ga je sklical predsednik podjetja, zgolj informativne narave, saj delavci z ničimer niso podprli vodstva.«

• Prepoved vstopa v podjetje v času bolniške in odločba o prenehanju delovnega razmerja

zaradi neupravičene odsotnosti z dela v času gladovne stavke sta po mnenju podjetja popolnoma legalni. Gladovna stavka ni legalno sredstvo sindikalnega boja, je torej ni mogoče šteti za prisotnost na delu, zato izdaja drugačne odločbe, po mnenju podjetja, ni mogoča. Kako vi gledate na to in kako se bo po vašem mnenju spor razrešil?

»Prepoved vstopa v podjetje z grožnjo fizične odstranitve, ki je pravo kriminalno dejanje, kaže na to, da je sindikalna dejavnost v podjetju prepovedana in da sem jaz nezajeljen. Je rezultat mojega obiska kolegov v podjetju v ponedeljek, 16. decembra, ko sem prišel nadrejene osebno obvestiti, da sem na bolniški z namenom okrevanja. Vsi ukrepi predsednika Zajca pa so le poskus zavajanja javnosti. Sindikata ne priznava, vendar pa tega javno ne priznava in skuša ves problem skoncitrirati le na osebo. Problem Mihič — Brelih pa ni problem Mihič — Brelih, ampak problem priznanja partnerstva sindikatu. V zakonu je legalizirana stavka delodajalcev, organiziranih v sindikat, gladovna stavka pa je bila izraz obupa, kar pa Orpema in njeno vodstvo očitno ne sprejema. Vendar vodstvo pozablja, da je ono prav tako kot vsi ostali zaposleni v Opremi v Opremi le v »službi«, zato mora tako kot vsi ostali spoštovati interne akte podjetja in zakone republike Slovenije. Toliko je to tudi naš »napad« na predsednika Zajca, ker menimo, da je dolžnost vodstva uspešno voditi podjetje, pri tem pa upoštevati tudi zahteve in prizive sindikata. Če sporazumna rešitev ne bo možna, in kot kaže, ne bo, nam še vedno ostaja pot na sodišče. Najprilneje bi bilo, da inšpekcijske službe končno opravijo svoje delo, pregledajo vse akte in izdane odločbe ter nato sprožijo postopek pred sodiščem. Menim pa, da bi že po svoji dolžnosti morali javno izvoljeni funkcionarji občine Kočevje tudi prispevati bodisi k sporazumni rešitvi ali pa hitrejšemu reševanju spora na sodišču.«

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

O gladovni stavki v kočevski Opremi in dogodkih, ki so ji sledili, je bilo že veliko povedanega in zapisanega. Obveščena je bila skoraj vsa slovenska javnost, vključno z najvišjimi predstavniki slovenskega političnega življenja. Vest o odpovedi, ki jo je Franc Mihič dobil zaradi neupravičene odsotnosti z dela v času gladovne stavke, pa celo grozi, da bo prestopila državne meje.

Spor med vodstvom podjetja Oprema iz Kočevja na čelu s predsednikom podjetja Božidarjem Zajcem in sindikatom neodvisnost — KNSS oziroma gladovno stavkajočim Francem Mihičem, je že prerasel okvir, ko bi bilo še možno, takšno ali drugačno enostransko, zgolj čustveno ali samo razumsko, spremljanje in dojevanje spora. Trditve obeh sprtih strani so si zelo nasprotujoče.

• Zakaj ste se, inž. Mihič, sploh odločili za gladovno stavko? Vi trdite, da zaradi oviranja in onemogočanja sindikalne dejavnosti v podjetju, vodstvo pa meni, da ste na ta način želeli prisiliti predsednika podjetja, da prekliche svojo odločbo, izdano inž. Vesni Brelih, o začasnem čakalju na delo doma. Je bila vaša osebna odločitev za stavko akt solidarnosti do sodelavke Brelihove?

»Za gladovno stavko sva se odločila oba zavestno. Odločba, izdana Brelihovi, je bila suspenz, čeprav to zanikajo, saj je vsebovala prepoved vstopa

Sašev »fotopogled« s tujo izkušnjo

Saša Fujs si je dom, poklicno in ustvarjalsko kariero ustvaril v Nemčiji, vendar ga na rodno Novo mesto vežejo še številne vezi, kar dokazuje tudi nedavna razstava njegovih fotografij v galeriji Vista 21.

Sedemdeseta leta so odkrila na novomeški gimnaziji nekaj dijakov, ki so se že resno ukvarjali s fotografijo, da imajo velik smisel za fotografiranje, pa so dokazovali tudi njihovi izdelki na priložnostnih razstavah, sprva na šolskem hodniku in kasneje tudi drugje. Dva, ki sta še posebej kazala dar in veselje za to dejavnost, sta se odločila, da jima ukvarjanje s fotografijo postane poklic. Ker študij fotografije pri nas v Sloveniji takrat, ko sta maturirala, še ni bil možen oziroma ni bil razvit, sta se odpravila na šolanje v tujino. Najprej Bojan Radovič, ki je šel študirat v Anglijo, nato pa še Saša Fujs, ki pa si je za študij izbral Nemčijo. Oba sta študirala ob gmotni podpori novomeške kulturne skupnosti, ki ju je ves čas šolanja štipendirala. Radovič se je po končanem študiju vrnil v Novo mesto, kjer zdaj vodi galerijo Vista 21, medtem ko je Fujs po diplomi na Visoki strokovni šoli za fotografijo v Kölnu ostal v Nemčiji, se tam zaposlil in si ustvaril dom. Od leta 1987 je zaposlen kot tehnični vodja v kölnskem podjetju AFD-GmbH. Stikov z rojstnim Novim mestom kajpak ni pretrgal in mu kaj takega sploh ne pride na misel, za kar ima obilico prepričljivih razlogov. V Novem mestu je vendarle doma, tu je dom staršev, so prijatelji, tu vse govori o njegovi mladosti, ne nazadnje pa je tu tudi Fotogalerija, ki je vedno na stečaj odprta tudi zanj, predvsem kot fotografa in razstavljalca. Zadnji lanski razstavljalac v tej galeriji je bil prav on. Hommage à Slavko Grum, tak je bil skupni naslov razstavljenih fotografij Saše Fujsa, in obiskovalci so razstavo lahko obiskovali vse do 16. januarja.

»Prijateljsem fotografije sem se želel predstaviti z motiviko, ki bi jim povedala, da sem kot avtor vendarle doma tu, v Novem mestu. To sem poudaril tudi z naslovom. Prikazati sem hotel nekaj starejših fotografij in nekaj kasnejših, do tistih iz mojega zadnjega obdobja, vendar pa nisem mogel razstaviti vsega, kar sem imel pripravljenega in kar bi lahko uvrstil pod naslov, iz katerega je razvidno, da sem razstavo nekako posvetil dramatik Slavku Grumu,« je pripovedoval Saša po otvoritvi razstave, ki se je je seveda udeležil in potem ostal pri svojih v Novem mestu še več dni po novem letu. Sam je tudi strokovno pokomentiral to svojo novomeš-

FOTO: I. ZORAN

ko razstavo, češ da so bile fotografije na njej konceptne. »Od takrat, ko sem v Novem mestu naredil cikel fotografij o Romih, in tega je že kar nekaj dolgih let, me kot fotografa zanima vse, kar je v zvezi z minevanjem in minljivostjo, s smrtjo in z otožnostjo, kar pa je najbrž pogojeno tudi z mojim značajem, ki ni ravno veseljaški,« je pojasnil. Bržkone je s tem mislil tudi to, da je fotografija, kakor tudi sicer vsako avtorsko delo, odraz osebnega pogleda na stvari, kot taka pa tudi najbolj pritegne. »Zame,« je rekel Saša, »je fotografija res dobra takrat, ko jo gledalec gleda z zanimanjem in ko preko nje nekako vzpostavi dialog s fotografiranim predmetom oziroma motivom. In če je na razstavi veliko takih fotografij in če te prevzamejo veliko gledalcev, potem je razstava ne le zanimiv dogodek za kraj in razstavišče, temveč jo avtor doživi kot intimno doživetje. Vsaj pri meni je tako.«

Saša Fujs v Novem mestu ne razstavlja prav pogosto, podobno tudi ne v Nemčiji, kjer se je udomil in kjer je možnosti za uveljavitev več, so pa kriteriji ostrejši. Povedal je, da je v Kölnu, ki ima veliko muzejev, galerij in fotogalerij, resda večkrat razstavljal kot v Sloveniji, da pa večkrat, kot bi morebiti rad, tudi tam ni mogel. Predvsem zato, ker ga je vezala odgovorna služba. Ta ga kot fotografa seveda ne more spodbujati, ker nima nobene zveze z njegovim poklicem. Res pa je, da je podjetje AFD-GmbH, kjer dela kot tehnični vodja, v širšem pomenu v službi umetnosti in je delo v njej — Saša je pripomnil, da vsaj zanj — zelo kreativno; med drugim delajo v tem podjetju kataloge in najrazličnejše publikacije za muzeje in galerije. A v tem podjetju je, preprosto, zaradi eksistence, čeprav je v Nemčiji ostal predvsem zato, ker žena, Nemka, ni mogla z njim na pot, ko se je hotel vrniti. Zdaj je, kar je, in Saša niti ne obžaluje, da se je tako izteklo. Navsezadnje se je v Nemčiji prebil tudi kot fotograf in tako lahko služi tudi temu poklicu, za katerega se je izsolal. Prebil pa se je, je povedal, nekoliko laže, kot to uspe mnogim drugim.

»Fotografu, še posebej tujcu, ni lahko uspeti,« je pripovedoval Saša. »V Kölnu je, denimo, zelo veliko fotogalerij in nenehno se v njih kaj dogaja. Je tudi veliko fotografov, ki pa lahko razstavljujejo le, če so dovolj prodorni in iznajdljivi. Ko jim enkrat uspe priti v galerijo, je njihova nadaljnja usoda od-

visna od tega, ali jih opazi kdo od tistih ljudi, ki kupujejo fotografije za galerije. Zato je dostikrat pomembnejše od tega, da se na razstavi tare obiskovalcev, to, da je takrat na razstavi tudi kak agent te ali one fotogalerije ali muzeja. Ti ljudje fotografu tudi določijo vrednost oz. ceno njihovim fotografijam. Skratka, na Zahodu določajo vrednost in ceno razstavljalcev tržišča, in ne kaj drugega. Seveda moram dodati, da agentje, ki jih galeristi pošiljajo na razstave, da tam odkrijejo zanimive avtorje, niso diletanti, ampak odlični poznavalci, ki so temu primerno tudi plačani. In čigar delo le-ti izberejo za odkup, pomeni, da je že plasiran, znan. Te reči gredo torej vse drugače kot v Sloveniji, kjer se fotografija šele prebija kot zvrst, dostojna galerij in muzejev.«

Saša Fujsu pa se v Nemčiji niso odprla le vrata razstavišč, ampak tudi publikacije. Zlasti po plebiscitu v Sloveniji. Ko se je razvedelo, da je izdelež, ki se je odločila postati samostojna, suverena država, je kar dobival naročila za zanimive posnetke. Postal je honorarni, zunanji sodelavec agencije Lait, ki jo marljivo zalaga s fotografskim gradivom iz domovine in tudi od drugod. Med drugim je prek te agencije objavil že tri fotoreportaje o Romih. To so v glavnem medijske fotografije, ki so seveda lahko še kako zanimive in kvalitetne, vendar pa to ni tisto pravo, stvar notranjega klica. Slednjega si Saša poteši le s fotografijo, ki

prinaša nekaj več kot dogodek, predmete oz. kakršnekoli motive: tisto neizrekljivo pač, kar fotografijo povzdigne v umetniško delo. V tako fotografijo pa je treba vgraditi mnogo več kot obrtniško znanje: tudi del sebe, svojega srca in duše, lastno doživljanje sveta. »Zato jaz med eno in drugo vrsto fotografij postavljam strogo ločnico,« je pripomnil Saša.

Njegova velika želja je, da bi se v Novem mestu še večkrat predstavil s fotografskimi stvaritvami in da bi imela tudi Fotogalerija Vista 21 še boljše možnosti za razstavno dejavnost. »Fotogalerija dela zdaj izključno na entuziastični podlagi, in ker nima lastne gmotne osnove, mora za vsako malenkost dobiti sponzorja. Tako resda lahko nekaj počne, preveč perspektivno pa to ni. Po mojem bi morali v Novem mestu fotografsko dejavnost organsko vezati na Dolenjski muzej oziroma njegovo galerijo in ustanoviti sklad za odkup fotografij, zlasti še znanih ustvarjalcev.« Saša Fujs je prepričan, da si je Novo mesto to tudi že zaslužilo, za kar pa je veliko storil sam Bojan Radovič, ki je v Fotogalerijo Vista 21 že pripeljal toliko pomembnih razstavljalcev iz domovine in tujine, da si je Novo mesto že s tem ustvarilo ime na evropski sceni fotografije. »Velikost mesta pri tem sploh ni pomembna,« meni Saša Fujs, »pomembnejše je to, koliko se v fotografijo vloži. Zahod je s tem že zdavnaj razčistil.«

I. ZORAN

ikebana

Življenje s cvetjem

Ko je dr. Janez Drnovšek pred tedni sodeloval na javni tribuni v novomeškem Metropolu, je na mizi, kot je običaj, bilo cvetje, nič razkošnega, le droben aranžma. Dr. Drnovšku je »padel v oči«, zdelo se mu je vredno pripomniti, da je mizni okras tokrat drugačen, skratka nekaj posebnega. Ko so oblikovalki Andreji Murn, ki jo v glavnem vsi poznajo kot Bebo, prenesli Drnovškovo opazko, je bila vesela. Cvetje, ki vse nas spremlja kot pesem od rojstva do smrti in je z nami ob najbolj veselih in lepih ter ob najbolj žalostnih trenutkih, je njena velika ljubezen in ni večjega zadovoljstva od tega, če z njegovim aranžiranjem naredi veselje še komu ali v kom zbudi čut za drobno lepoto.

Beba Murn se sicer že več kot dve desetletji ukvarja z ikebano, s posebnim načinom aranžiranja cvetja, ki so ga Japonci dolgo ljubosumno varovali, potem pa le šli z njim v svet. Solala se je pri profesorici Klari Kos, dobila štiri spričevala in diplomu za japonsko ikebano. Z diplomu ji je pripadlo tudi cvetlično ime Plavi vihar. Najprej se je ukvarjala veliko z ikebano za razne razstave, a ker je bilo to drago, saj je potrebovala za delo celo ekipo, se je morala »preusmeriti«. Snemala je za kataloge, delala dekoracije na raznih sejmih ipd. Zadnjih nekaj let je »uradna«, sicer pogodbenica oziroma honorarna aranžerka za Grad Otočec. »To je čudovit ambient, v katerem je izredno prijetno delati, pa tudi gostje so takšni, da to delo opazijo in ga znajo ceniti,« pravi gospa Beba. Pred časom je vsa zatopljena v delo na zunanjem grajskem hodniku urejala cvetlice v aranžma in nenadoma opazila, da jo opazuje japonski gost. Ko je videl, da ga je mojstrica opazila, ji je s kretanjami in globokim priklonom brez besed dal vedeti, da ga radosti njeno občudovanje vredno delo.

Murnova Beba se sicer ne drži strogo japonske ikebane, temveč se pri aranžiranju prilagaja našim razmeram. Veliko oblikuje z našo trto pa s pušpanom, z domačim cvetjem, značilnim za posamezni letni čas. »V naših cvetličarnah naredijo že zelo lepe aranžmaje, ampak k dnevu mrtvih na primer najbolj pristajajo pušpan ali mahonija in krizanteme, ne pa vsakršno eksotično cvetje. Zelo pomembne so seveda tudi barve. K rojstvu grede nežne barve, k slovesnostim elegantne. Poletni aranžmaji morajo dajati občutek hladu, zimski toplote. Vrsto cvetlic in barv je treba skratka prilagoditi okolju in priložnosti. Moram pa poudariti, da me jezi, ko slišim, kako se za vsak šopek razmetuje z imenom ikebana, ki je le ena veja cvetnih aranžmajev. Ikebana ni vse, kar se napika v gobo, ampak veljajo zanj določena pravila in norme, tudi v primeru, ko gre za svobodnejše oblike ikebane,« pravi Beba. Umetnega cvetja nima rada, čeprav je danes že zelo lepo, posebno iz naravnih materialov, na primer iz svil. Zato pa uporablja vse »modne« rožice, materiale in pripomočke, do katerih pač pride, saj so mnogi uvoženi.

Pravil ikebane se niti ni tako težko naučiti. »Saj ne, da bi bili vsi strokovnjaki,« pravi Beba, »za to je treba veliko dela in nekaj nadpovprečne ljubezni

do cvetja. Toliko, da se da z aranžmajem pika na i pospravljenemu stanovanju, pa lahko osvoji vsakdo. Za to je pri nas tudi dovolj materialov. Sploh pa ikebana ne zahteva in niti ne mara veliko cvetja. Malo domišljije lahko naredi zelo lepe kombinacije že z malo cvetja in vejico ali korenino, ki jo prinesemo s sprehoda.« Da želja po tej piki na i pospravljenemu stanovanju pa ljubezni do cvetja in lepega ne manjka, Bebo prepričuje veliko zanimanje za tečaj ikebane, ki jih je doslej vodila na Otočcu, osnove ikebane pa je učila tudi učenke na grmski osnovni šoli in v gimnaziji. Kar hudo ji je bilo, ko je videla, da so bile punčke na Grmu žalostne, ko je bilo konec popoldanskih »ikebanskih« ur. Vodila je tudi kreativne delavnice v Šmarjeških Toplicah, kjer je imela nekaj odličnih učenk med hotelskimi delavkami, ki so zdaj že same sposobne urediti marsikaj lepega. Le za kakšno pomembnejšo priložnost, kot je bila otvoritev prizidka k hotelu, jo še pokličejo zraven. Zaradi očitne želje mnogih žensk se je odločila, da bo namesto tečajev na Otočcu, ki so bili zaradi potrebnih prevozov vsega materiala malo nerodna zadeva, vpe-

FOTO: T. JAKŠE

ljala cvetlični atelje v stanovanju na Partizanski cesti nad bistrojem Boter. Dekletom in ženskam pač želi pomagati, da bi se naučile uporabljati oz. aranžirati cvetje, da bi bilo v zadovoljstvo in veselje njim in njihovim bližnjim. Če bo droben cvetec v bolj ali manj umetelni posodi omilil kak grd pogled ali preprečil priti na svetlo kakšni grdi oz. hudi besedi, bo namen več kot dosežen. S cvetličnimi ateljeji namerava začeti z marcem ali aprilom, ko se bo otopilo in bodo na voljo za uporabo domače sezonske cvetlice in drug material, da tečajnice ne bodo imele prevelikih stroškov.

Trenutno pa se gospa Beba že ukvarja z butaricami za cvetno nedeljo. Ohranjanje starih običajev namreč pridobiva pomen in temu se je prilagodila. Zelo dobro so bili sprejeti tudi njeni adventni venčki: pred novim letom so krasili tudi Metropol in zbudili ne le pozornost dr. Drnovška, ampak še mnogih drugih.

Z.LINDIČ-DRAGAŠ

naše korenine

Ob Bezgavcu življenje hira

Če bi ne bilo zime, bi človek stopal malo počasneje. Postal bi ob ovinkih in tolmunih potoka in se zasanjal v vodo, tako kot Janez Trdina, ki so mu bili sprehodi v ta kotiček Dolenjske, razen v Gorjance seveda, še posebno dragi. A kaj, ko hlad, ki veje iz mrzle vode, polni kotojanje in ni nič naklonjen takim postankom. Tudi sonce, ki zlati gozdne vrhove, mu ne more do živega, saj sem dol, k strugi Bršljinkega potoka ali Bezgavca, kakor mu tudi pravijo domačini, njegovi žarki pozimi ne posejajo. In če bi človek že strmel v strugo potoka, bi čakal zaman. Prizori vodnega življenja, kakršne je videl Trdina, so že davna zgodovina.

Nekaj simbolike je v tej hladni senci, kajti tudi senca življenja je padla sem v to kotojanje. V mlinu nedaleč od izvira mlinsko kolo stoji in razpada, kamni so že pred desetletji utihnil, mlinar France Žagar pa te zimske dneve preždi ob toplem zapečku v kuhinji. No, kaj več res ne bi mogli pričakovati od njega, pri osemnosedemdesetih letih, kolikor jih že ima, in po vsem, kar je v življenju preстал.

Njegova deset let mlajša žena Ana je bolj gibčna in zgovorna, čeprav ima tudi France kar dober spomin in zna še marsikaj povedati. Seveda segajo njegovi spomini v čas, ko je bila dolina še obsijana z življenjskim soncem. Takrat je bilo v mlinu in okoli njega še polno življenja in pesem mlinskih kamnov je neprestano iskala sozvočja s šumenjem vode, ki je drla čez mlinska kolesa tudi takrat, ko je na dolino legla mrzla zimska senca ali je nad njo že padla utrujena noč. Dela v mlinu je bilo vedno dovolj, saj so sem povečini na oprtnikih nosili svoje žito od daleč naokoli. Le kadar je bila ob poletni suši voda v Bezgavcu zelo nizka, so kolesa za nekaj časa zastala, vendar le toliko, da se je za jezom nabralo dovolj vodne moči. Bezgavec, zatrjuje Franc, ni nikoli usahnil. Bo že vedel, saj so si Žagarji z Bezgavcem v znanstvu že nekaj stoletij.

Ljudje iz bližnjih vasi, zlasti gospodinj, ki znajo ceniti dobro moko, še danes obžalujejo, da je mlin onemel. Tu se je dobilo več vrst pšenične moke, tudi tisto najboljšo, za ohceti, pa tako ajdovo, kot daleč v novomeški okolici ne. Dobra moka pa se ne melje sama. Nekdanja mlinarja, zakonca Ana in Franc, sta si delo v mlinu delila. Spominjata se, kaj vse je moral storiti tisti, ki je hotel dati od sebe dobro moko. Ni bilo dovolj, da je stresel prineseno žito na kamen in čakal, kaj bo. Ana in Franc sta ga oprala, da je voda odplavila vse primese in umaznijo, potem pa sta ga razgrnila po lanenih, doma tkanih rjuhah, da se je sušilo na soncu. Pozimi, ko

sonce v dolino ni seglo, sta čistila na roko ali na kamnu.

Pozimi je vodomet ob mlinskih kolesih vkoval mlin v svojevrstne ledene skulpture, na katere bi bil ponosen vsak umetnik. Toda te umetnine, ki so jih oblikovale pršče vodne kapljice, so bile tudi nevarne, saj bi led lahko poškodoval kolesa, zato je bil Franc dostikrat prisiljen vzeti v roke sekuro in se spopasti z ledenim oklepom. Nič na ni bilo moč storiti, kadar je sicer krotki Bezgavec ob obilnih deževjih narasel in pobesnel, da se je tresla vsa so teska. Takrat se je bilo najbolje potuhiniti in počakati, da se je voda unesla. Franc se spominja, da je včasih voda tekla že čez vežo, tako je narasla, vendar škoda ni napravila nikoli. Predniki so dobro ocenili, kam postaviti mlin.

Zadnja desetletja se tako visoka voda ne pojavlja več. Kaže, da si je voda našla nova podzemna pota. To ni nič čudnega na teh kraških tleh, znanih po udornih jamah in ponikalnicah. Bezgavec izvira nedaleč od mlina, nedaleč od izvira pa je tudi jama, ki ji domačini pravijo Ajdovska jama. France se še spominja pripovedk o ajdovskih ženskah. Te so iz skrivnih bivališč prihajale na polja, pomagat kmetom. Vendar le takrat, ko so se delavci s polja odpravili domov na kosilo in k opodnanskemu počitku. Trud so jim kmetje poplačali s hrano, ki so jim jo pustili v senci ob njivi.

Če so kdaj bile, so takole biti Ajdovke čisto prava človeška bitja, kajti preminile so skupaj s tistimi, ki so jim pomagale pri delu. Če bi bile dobre vile, bi jih Franc še kdaj videl, kako plešejo z meglicami, ko se pozimi dvigujejo nad izvirov Bezgavca. In če bi se bile, bi gotovo prišle na pomoč ostarelemu paru in zagnale mlin, da bi se oglasil v gluho noč. Edinega otroka, ki jima ga je bog dal, je bog tudi hitro vzel. Potem sta imela pri sebi nečakinjo in jo spravila h kruhu, toda življenje jo je potegnilo iz doline. Saj pomaga, kolikor more, toda ima svojo družino in svoj dom, kamor se vrača. Tudi njeni otroci poznajo pot do mlina. Zlasti Aleš, ki hodi že v srednjo šolo, se rad oglasi v mlinu in postori, česar sama ne moreta. Izvir v bližini hiše je obzidal, da je bistrice studenčnice za pitje in za gospodinjstvo dovolj, lepo je obnovil starodavno znamenje ob mlinu in morda se bo kdaj lotil tudi Bezgavca in ga zopet ukrotil za koristno delo.

TONE JAKŠE

FOTO: T. JAKŠE

**NAGRADA V LJUBLJANO
IN SEVNICO**

Žreb je izmed reševalcev 1. letošnje nagradne križanke izbral dva nagrajenca, DARKO MEJAČ iz Ljubljane ter VIKTORIJO ŽVEGLIČ iz Sevnice. Mejačevi je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Žvegljeva pa bo prejela knjižno nagrado. Nagradjenkama čestitamo. Dobitnico denarne nagrade prosimo, da nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da ji bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali, ker so pač zdaj takšni predpisi.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 3. februarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 3.

REŠITEV 1. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 1. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SLT, TRSAT, ŠPORTNIK LE, BOKAL, BRAT, NADA, PE-TEK, ID, OKIS, SKICA, KARL, VTIK, NIN, OPEKA, IRIS, KA, LOB, MAJI, OPAT, PREDIKANTSTVO, ATLANT, AR, TAM.

prgišče misli

Kdor se vda totalitarni veri, mora biti pripravljen, da bo prej ali slej žrtev.
JOŽE JAVORŠEK

Življenje je takšno kot svet. Če ga hočeš videti, moraš visoko, na vrh. Vrh pa je smrt.
ŽELJKO KOZINC

Danes je prišlo do velikega slepila. Ljudje se čutijo razvrednotene, zato se vračajo k narodu kot k Materi.
MIRKO KOVAČ

Nujnost učenja tujih jezikov je močno odvisna od tega, na kateri hierarhični lestvi je umeščena lastna jezikovna skupina.
JOHAN GOUDSBLOM

nagradna križanka

3

DOLENJSKI LIST	IMPLANTAT	MERA ZA ODBOJNOST POVRŠINE NEBESNEGA TELES	ANGL. M. IME (HOOD)	AVTOR J. UDIR	KOCBEK EDVARD	VETROMER	SUKANEC	GR. MIT. SONČNA DEŽELA	INDUSTRIJSKA RASTLINA
PRODUKT VARJENJA RADU				MORSKA OŽINA SKLOP DEL V TISKARSTVU					
FRANC. DUHOVNIK					SESTAVINA ZEM. PLINA MUZA LJUBEZ PESNIŠTVA				
FILOZOF. NAZOR V 17. IN 18. ST. TONSKI SPOL							DOMINGO PLACIDO	NIZKOST	RIM. MIT. PODZEMLJE
DOLENJSKI LIST	KEM. SIMBOL ZA FOSFOR. PREDSEDNIK KOSTARIKE. (OSCARI)	ORGAN VIDA BELJČNIK		KRVOSES. POVODNA PTICA (CAPOVOZNIK)					
SLANO JEZERO V OSRED. AZIJ			NAŠ PESNIK ZAJC	JUŽ. AM. ČAJ NOMEN NESČIO			ZORAN KRŽIŠNIK PTICA UJEDA		
HLOD		DEL POSODE SKUPINA ČEBEL			Z VODO OBDANO KOPNO AVSTR. TISK. AGENCIJA				ČEBELJA TVORBA
IZVOLJENKA					LJUBEZEN EISENHOWER DWIGHT				
NEGATIVNO NAELEKTREN ION				SPEVOIGRA					
SEN				NEFRIT		VRSTA SOCVETJA			

Črno - rdeče

Nad težke čase in hladne dneve se kaže spravit s toplimi barvami. Že to sezono je tako, saj je izredno modna rdeča barva, gotovo najbolj vroča med toplimi. Moda obožuje agresivno ognjeno rdečo barvo, ki je v družbi s prefinjenostjo in eleganco črne, ena najbolj oboževanih barvnih kombinacij v vsej zgodovini mode. Poleg te je modna tudi temnejša, signalno rdeča, pa vsi rožnati odtenki. Tudi tokrat živa rdeča barva ljubi črne barvne kombinacije. Črni so lahko le gumbi, podloga ali modni dodatki plaščev, blazerjev in trenčkotov, ki kar številno poživljajo naš zdajšnji sivi vsakdan, ali pa je črno vsaj krilo ali hlače ali še vedno modne legice. Rdeče-črna moda tokrat diha tudi z nakitom, bogatim, z obilico steklastih kamenčkov, ki imitirajo prave, drage.

Dobrodošle drobnarije

Drobnih nasvetov, dobrodošlih za vse gospodinjice, ni nikoli preveč. Cvetača ostane med kuhanjem bolj bela, če vodi dodate malo mleka. Pred kuhanjem pa jo je dobro za nekaj časa namočiti v mrzlo slano vodo, da iz nje zleze različni mrčes, predvsem pa gosenci. Testenine ne bodo prekipile, če vodi primešate žličko masla. Zdrobovi žličniki, ki so dolgo v juhi, posrkajo vase veliko tekočine. Zato je najbolje, če jih date v juho šele tik pred serviranjem. Kakav ali pudingov prašek se pri mešanju s tekočino rada zgrudita, zato še suhemu prašku dodajte malo sladkorja ter postopoma prilivajte tekočino.

Dušena govedina v vinski omaki

Nedeljska kosila utegnejo biti zaradi enoličnosti tudi dolgočasna. Zakaj si enkrat ne bi privoščili malce spremembe? Za dušeno govedino v vinski omaki z zelenjavo potrebujemo: 1 čebulo, 1 korenček, zelen peteršilj, 3/4 - 1 kg govejega stegna, sol, črn poper, 5-6 dag olja, 1 - 2 dcl rdečega vina, 1/2 kg stročjega fižola (zmrznjenega), 2 rdeči papriki, 8 - 10 dag suhe slaninice, 1 kocko za pečenino omako. Čebulo olupimo in razrežemo na četrtine, korenček na debelejša kolesca, peteršilj povežemo v šopek. V pekaču ali kozici segrejemo olje in popečemo že prej posojeno meso z obeh strani. Dodamo čebulo, koren in peteršilj in polovico vina. Posodo pokrijemo in postavimo v pečico na 180 stopinj Celzija, dušimo uro in pol. Vmes polivamo meso s sokom in ostalim vinom. Posebej skuhamo stročji fižol in na rezance narezano papriko. Zelenjavo razdelimo v šest snopičev in vsako posebej zavijemo v rezino slaninice. Popečemo na maščobi. Zelenjavo, ki se je dušila skupaj z mesom, pretlačimo skupaj s sokom. Omako izboljšamo s kocko za pečenino.

Primerna zračna vlaga

Ljudje in rastline potrebujejo v bivalnih prostorih primerno vlago. S tem nastopi težava zlasti v stanovanjih s centralnim ogrevanjem. Suh zrak v takih prostorih večini rastlin ne ustreza, zato moramo ukrepati. Eden od načinov, kako popravimo vlažnost zraka v prostorih, je ta, da na radiator obesimo posodo z vodo ali pa vsaj vlažno brisačo. Drug način je, da nalijemo vodo v podstavek rastlinskega lončka. S podlogami, na primer lesnimi deščicami, nato lonček dvignemo nad gladino vode, kajti zelo je važno, da lonček ne stoji v vodi. Tako voda izhlapeva in vlaži ozračje okoli rastline. Kako v tem času dognojujemo, pa nam bo Martin Župančič svetoval v prihodnji številki.

Stop - zavore zamrzjene!

Neprijetna zadeva, ko ročna zavora ne popusti, kljub temu da smo ročico spustili, se nam lahko zgodi zaradi daljšega parkiranja v hudem mrazu, če je v zavorah vlaga ali rja. Mojster Franc Krevs iz Črmošnjic svetuje, da damo mehaniku pred začetkom zime pregledati in očistiti zavorni sistem, kar je dobro tudi iz drugih razlogov, neposredno pa se temu izognemo tako, da ob parkiranju v hudem mrazu ročne zavore ne zategujemo. Seveda se ne gre zanašati samo na to da damo prestavno ročico v brzino, ampak moramo parkirati na ravnini ali kolesa primerno podložiti, da se ne bi zgodila nesreča. Če zavore zamrznejo, pa pomaga samo odjuga ali dober mehanik.

slovenci v svetu

Sestra Deodata iz Džakarte

Že v rosnih otroških letih je Frančiška Hočevar, doma v vasi Preloge pri Mokronogu, kazala veliko zanimanje za dogajanja okoli domačije, še posebej pa je bila vesela, ko je lahko prvikrat stopila v bram učnosti. V šoli je hodila zelo rada in je bila zjutraj prva pred šolskimi vrati, rada pa je prebirala tudi knjige. Ko je nekoč prebrala neko povest, se je kot osemletno dekletce zaobljubila, da bo, ko bo velika, pomagala otrokom in vsem ljudem v stiski. Mati in oče, ki je zgodaj umrl, star 38 let, sta svoje tri otroke vzgajala v krščanskem duhu.

Frančiška se je uresničila otroška želja. Postala je misijonarka. Danes, po 53 letih plemenitega poslanstva, jo ljudje zvečinoma poznajo le kot sestro Deodato. Najprej se je izobraževala pri urušlinkah v Ljubljani, nato v Franciji, misijonarsko pot pa je kot ena redkih Slovenk začela na Daljnem vzhodu, sprva v Bangkoku na Tajskem, zatem pa v Indoneziji, kjer je v Džakarti še zdaj ravnateljica šole za mladino.

»Ko sem brala tiste povesti, sem rekla: 'Ja, tudi jaz bom šla in bom pomagala tistim otrokom. Nič ne de, če bo treba trpeti. Tistim otrokom moram pomagati, da bodo spoznali, da imajo kljub trpljenju v nebesih očeta.' Ta misel se je nenehno krepila v meni. Nikdar me ni zapustila. To je postal moj ideal. Z bratom sva se pogovarjala, da bova šla skupaj v misijone. Ko je prišel odločilni trenutek, sem se zavedala, da bo treba vse zapustiti, vse, kar mi je bilo ljubo, zlasti še študij, a rekla sem si: 'Glavno je, da pomagam tistim ubogim otrokom, da pomagam ljudem, da bodo spoznali, da jih Bog ljubi, in da jih bo osrečil.' In tako sem se darovala za življenje,« se nasmehne sestra Deodata. Med pogovorom se pogosto zvonko zasmije. Deluje skromno, a kot srečna in notranje bogata osebnost.

»Kdor želi v misijon, mora skozi ustrezne priprave,« pripoveduje Frančiška Hočevar. »Glavna je duhovna priprava. Zato sem šla v samostan k urušlinkam. Povedala sem jim, da ne bom ostala tam, ampak pojdem dalje v misijone. V tistih časih ni bilo tako urejeno kot danes. Bilo je več težav in vse sem premagala. Po večnih obljubah sem odšla v Siam. Tam sta bili že dve Slovenki: Rafaela Vurnik in Zaverija Pirc. Na Tajskem sem delala 15 let, potem sem bila leta 1952 predstavljena v Indonezijo na Javo, kjer sem ostala. Tu deluje več redovnic. V glavnem so bile prej Nizozemke, bilo je tudi nekaj Američank in tri Poljakinje, Slovenke pa ni razen mene nobene. Ko sem prišla, sem se najprej morala naučiti nizozemščine. Ker sem se v šoli učila nemščino, sem se hitro naučila tudi tega jezika.

Zavedala sem se, da moram znati tuje jezike, če sem v misijonih, zato sem kar sama začela študirati. Danes se lahko sporazumem v več kot desetih jezikih oziroma narečjih.»

Hočevarjeva je ravnateljica šolskega zavoda Sancta Maria, po naše Sv. Marija. To je bila prva hiša urušlink v Indoneziji. Ko dobiva pošto iz domovine, naslovijo pošiljke kar s sestro Deodato, saj jo vsi poznajo predvsem po tem imenu, le vlada jo pozna tudi kot Frančiško Hočevar. »Začetek je bil zelo težak,« pripoveduje misijonarka. »Zelo težko se je bilo privaditi na povsem druge podnebne razmere, na vročino in vlago pa tudi na drugačne običaje. Tu manjka marsičesa v verskem življenju. V cerkvi so bili sprva živahni plesi, zdaj je bolj mirno in dostojno.«

V domovino je lani prišla tretjič. Najprej je šla v Beograd k bratu duhovniku, potem sta skupaj šla na Žalostno goro, kjer je brat ponovil zlato mašo. Obiskala je tudi svoje redovnice, veliko dela pa je imela tudi z misijonarskim kongresom.

P. PERC

FOTO: P. PERC

zanimivosti iz sveta

Druga plat zimskih olimpijskih iger

Savojske Alpe so bile med nedavnimi božičnimi prazniki pravi pekel. Zaradi obilnega snenženja je za 24 ur povsem zastal cestni promet, za več ur pa tudi železniški, na tisoče avtomobilskih voznikov in njihovih sopotnikov je ure in ure zmrzovalo v avtomobilih. Nekaj tisoč drugih je ostalo odrezanih od udobnih in toplih hotelskih sob v začasnih planinskih kočah na smučiščih. Snežni plazovi so zasuli prometnice, odrezali od sveta posamezne predele, pri tem pa terjali eno človeško življenje in ranili več ljudi. Med drugim je znežni plaz razrušil tudi manjši hotel v Val d'Iseru. Narava je pokazala zobe.

Božični kaos se lahko prav kmalu ponovi v idiličnih gorskih dolinah Savojskih Alp, ko bodo prepolne avtomobilov in obiskovalcev. Blizajo se namreč dnevi zimskih olimpijskih iger, ki se bodo začeli v začetku prihodnjega mesca in ki bodo privabili v Albertville in druga smučarska središča v tem delu Alp množico ljudi. Poleg 1500 nastopajočih športnikov in kakih 7000 novinarjev in snemalcev organizatorji pričakujejo še okrog milijon ostalih obiskovalcev, kar pomeni veliko množico avtomobilov, polne hotele in kočice pa tudi veliko strupenih izpuhov ter nekaj ton komunalnih odpadkov v tamkajšnje vodotoke. Občutljivo gorsko okolje bo obremenjeno prek vseh meja.

Ekologi opozarjajo, da ne gre samo za kratkotrajno hudo obremenitev okolja. Zanje so olimpijske igre v Savojskih Alpah krona vsega slabega, kar se je počelo v tem občutljivem gorskem okolju že dlje časa, predvsem pa od takrat, ko so — tega je že skoraj dvajset let — začeli razvijati smučarski in zimski turizem. Idilični svet alpskih dolin se je začel hitro spreminjati. Iz leta v leto so gradili nove hotele in gostinske objekte, širili prometnice, gradili nova parkirišča, preurejali pobočja gora za nova in nova smučišča, izsekali so gozdove, s kemikalijami za utrjevanje snega uničevali zemljo, skratka, z vsem močno posegli v okolje. Posledice so različne, med posebej opaznimi pa je povečanje števila snežnih plazov in povečana erozija na pobočjih. Turizem in promet sta resno ogrozila tudi gozdove.

Zastoj in začasno nazadovanje zimskega turizma v osemdesetih letih nista prinesla pričakovanih sprememb na boljše, kot so upali ekološko zavzeti načrtovalci. Na pobudo francoskega smučarskega poola je Francija kandidirala za prirediteljico zimskih olimpijskih iger 1992 in olimpijske igre tudi dobila. V Savojske Alpe so

ponovno prihrumeli gradbeni stroji in ponovno so padala drevesa, preuredili so nova gorska pobočja za tekmovalne proge, smučarske skakalnice in dirkalne steze za bob in sankanje.

Če se je še pred desetletjem temu še lahko reklo napredek, zdaj veliko ljudi ni več takega mnenja. Olimpijske igre bodo res ponesle slavo Savojskih Alp po vsem svetu, ali pa bo to dobro za čudovite alpske doline in tamkajšnje prebivalstvo, pa je že drugo vprašanje.

Najstarejši fosili

V Chengjiangu na Kitajskem so znanstveniki v zadnjih šestih letih našli več izredno starih fosilov mnogoceličarjev, ki so živeli v obdobju kambrija pred več kot 530 milijoni let. Za najdobe strokovna javnost skoraj da ni vedela, dokler ni ob koncu lanskega leta izšlo poročilo o teh fosilih izpod peresa dveh kitajskih in dveh švedskih znanstvenikov. Razumljivo, da je poročilo, opremljeno s posnetki fosilov, zbudilo veliko zanimanje, saj gre za najstarejše znane fosile mnogoceličarjev na svetu, poleg tega pa so med njimi tudi nekatera prav nenavadna bitja, doslej povsem neznana paleologom.

Izumrli kambrijski živi svet poznamo predvsem po zaslugi fosilov z najdišča Burgess Shale v Britanski Kanadi, kjer so fosile našli že leta 1909. Vse do zdaj so veljali za najstarejše fosile mnogoceličarjev, kaže pa, da so jim skoraj stoletno slavo vzeli kitajski fosili.

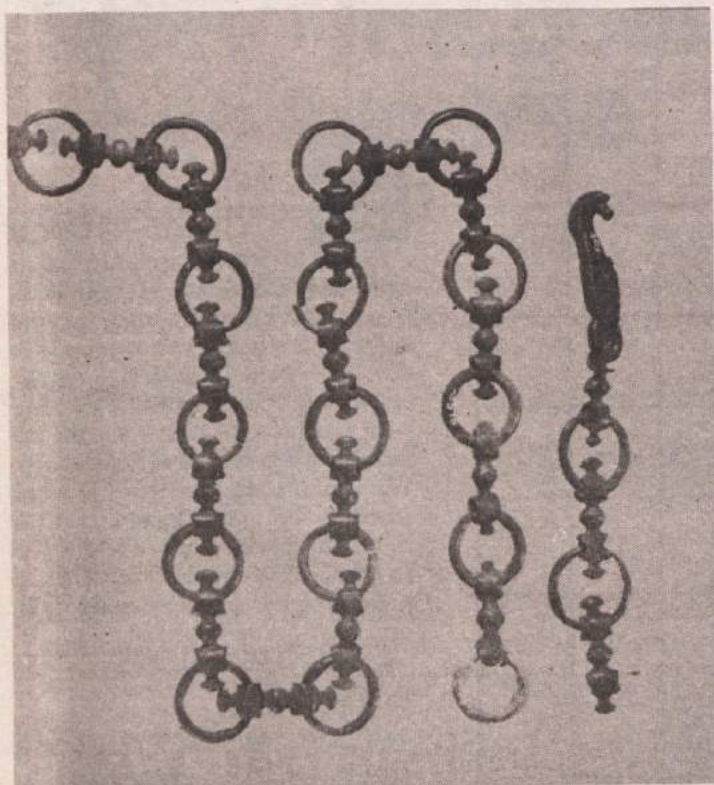
Filmi še polnijo blagajne

Kljub televiziji, ki je prikovala mnoge ljubitelje filmov na domači stol, pa kinematografi po svetu niso prazni in filmi še vedno prinašajo ogromne dobičke sodobnim »tovarnam sanj«.

Lani se je, kot kažejo podatki za ZDA, najbolje odrezal znanstveno-fantastični film Terminator 2 z Arnoldom Schwarzenegrom v glavni vlogi. V kinematografske blagajne se je s prikazovanjem tega filma nateklo 204,4 milijona dolarjev. Čeprav je bil film eden najdražjih, kar so jih doslej naredili ameriški filmarji (snemanje je požrlo skoraj 100 milijonov dolarjev), pa se je ne samo poplačal, marveč prinesel zelo velik dobiček.

Na drugem mestu je s 165,5 milijona dolarjev prihodkov film Robin Hood s Kevinom Costnerjem, slede pa še filmi Sam doma, Ko jagenčki umolknejo in Pleše z volkovi. Večino teh filmskih uspešnic smo lahko videli tudi na platnih naših kinematografov.

BRONASTA LEPOTA — Bronast pas sklepanec iz srednjelatskega obdobja (1. C. 3. do 2. stol. pred našim štetjem) so našli ob prvih Pečnikovih izkopavanjih leta 1885 v enem od ženskih keltskih grobov v Valični vasi pri Zagradcu. Sodi v varianto pasov sklepancev s paličastimi, bogato profiliranimi vmesnimi členi. Kavelj za spenjanje je izdelan v obliki stilizirane konjske glave. Pas sklepanec iz Valične vasi hranijo v Narodnem muzeju v Ljubljani. (Pripravil: arheolog Danilo Breščak)

Iz Trdinovih zapiskov

Dolenjcu ni za znanost — Znanstvenih in resnih pogovorov Dolenjec ne sluša rad, mu se zdeha, jih ne razume, ga ne zanimajo, tudi je nezaupen, ne verjame v resna dokazovanja dosti. Najraje ima, če se mu človek dobriča.

Ne iz nakane — Ne goljufajo Dolenjci sploh ne iz preiščljene nakane, ex professione, ampak o priliki, kar tako po naključju, če je mogoče koga opehariti.

Družabnost na psu — V »majstu« (Novem mestu) se boji in ogiblje vsaki vsakega. Tesno prijateljstvo zdi se ljudem sumljivo in čudno. Opravlja jo prijatelje ljuto. Društvenega življenja ne za lek tod med gospodo. Med kmeti več stanovitosti, blagosti in zlahnosti.

Narodna zavest po sapah časa — Resnica je, da v Novem mestu in sploh na Dolenjskem ni ne trdnih Slovencev ne trdnih nemčurjev. Ljudje se ravna po sapah časa, trme, najbolj pa sebičnosti in neumnosti.

Nesramežljive dečve — Dečve se več ne sramujejo ljubezni z vojak. V krčmah ponujajo neznanim vojakom kar same piti — vot kako se osnuje ljubezen z njimi prav kmalu — saj se od obeh strani komaj čaka.

Prav čudno je, da ta velika in pestra kultura ni imela močnejšega vpliva na zunanji svet, kljub temu da so obstajale različne trgovske poti, kot je znana Svilenka pot. Morda je odgovor treba iskati v zaprtosti fevdalnega sistema in razsežnosti dežele. Žalosten poskus poenotjenja v vsem, od obleke do mišljenja, je Kitajska doživela za časa socialistične dinastije.

SEDEM TISOČ STOPNIC SVETE GORE

Naslednja najina postaja je bil Taian. Po nočni vožnji z vlakom, ki je bila že sama po sebi posebno doživetje, je bil pravi čudež, da sva izstopila na pravi postaji. Na vlak ni bilo nikogar, ki bi znal angleško, ki bi znal brati latinico, najina izgovorjava imen kitajskih krajev pa pri sopotnikih s poševnimi očmi ni zbujala ne zaupanja in ne razumevanja. Namen najinega obiska je bila pravzaprav planina Tai Shan, katere obrise sva v jutranji megli komaj slutila nad robom prebujajočega se mesta. Ta 1524 m visok hrib je najsvetejša izmed petih svetih gora Kitajske. Za Kitajce je simbol moči in veličine. »Močan kakor planina Tai« ali »Niti z odprtimi očmi ne more videti planine Tai« sta le dva pregovora, ki govorita o navezanosti prebivalcev na to goro.

Za naju je bil sveti kraj obupen poskus komuniciranja z ljudmi, ki se jim je poznalo, da so jim stiki s tuji enako pogosti kot stiki z Marsovc. Po napornih urah, ko sva končno našla hotel, kjer so naju bili pripravljene sprejeti, sva si ogledala svetišče Daimiao, kjer so se cesarji v Dvorani božjega blagoslova klanjali planini Tai in njenim bogovom. Svetišče je ena izmed treh največjih lesenih stavb na Kitajskem.

Naslednje jutro se je začel najin vzpon na sveto goro. Da je zgodaj, sva mislila le midva, kajti gora je že vrvela od obiskovalcev. V vročem tropskem vremenu, kjer sta se nenehoma menjala sonce in dež, sva se po 7 tisoč stopnicah mukoma prebijala proti vrhu. Bog Tai je moral imeti ogromno družino, kajti ob poti je bilo brez šte-

Janez Jaklič:

Z vlakom na Kitajsko

vila svetišč, kapel in kapelic. Ob poti je bilo tudi ogromno število popisanih kamnov in skal, ki so peli hvalnico gori in popotnikom, ki so se v zgodovini povzpeli nanjo.

Končno sva po večurnem vzponu prišla skozi Južna vrata do templja Plavega oblaka na vrhu. Pričakal naju je odet v temne deževne oblake. Nekateri kitajski sotri-

Nosač na gori Tai-Shan

VAŠA

Martina Zec:

VOLOVSKE SANI

Naš ata je bil »antverhar« oziroma rokodelc. V naši bajti, tako smo rekli leseni hiški ob naši hiši, je delal razne reči. V veži je imel tudi kovačnico z mehomo z vsem orodjem, ki spada h kovačiji. Otroci smo mu morali vleči meh, kadar ni bil vsemu delu sam kos. Znal pa je tudi mizariti bolj preproste stvari. Bil je tudi kolar, lojal je lonce, popravljal ure, delal škafe, tesaril po fari, popravljal strehe, tudi cerkvene in podobno. Zaslužil s tem delom ni veliko, kdaj tudi nič, saj je moral kdaj kaj odslužiti. Ker pa smo bili številna družina, je prav prišla vreča žita, moke ali pa kruh. Marsikateri svinjak, štalico ali kozolec je naredil. V bajti je bilo ročnega orodja vseh vrst. Zdaj bi bila lahko ta delavnica ali hiška muzej orodja.

Tesal je tudi različne sani, volovske ali otroške. Krivine so bile vedno naravno raščene in nato obdelane. Tudi nam otrokom je naredil sani, ki so se razlikovale od kupljenih. Na pogled so bile malo višje in širše ter zelo močne. Človek bi mislil, da zdržijo večjo pezo kot ostale.

Nekega dne se je tovariš v šoli domislil, da gremo drugi dan za uro telovadbe na sankanje na Kucelj. Naročil je, naj pripeljemo v šolo sani. Takrat, bilo je pred štirimi desetletji, snega in mrzlih zim ni manjkalo. Tako sem naslednji vlekla sani v šolo. Pot me je vodila po bregovih, stezicah, poteh in nazadnje tudi po cesti. Šola je bila ngrmeč daleč od nas. Veliko užitka tega dne s sanmi nisem imela. Če pomislim samo, kako slabo sem bila oblečena — lahka oblečka, pojerban plašček, nogavice pa

so segale malo čez kolena, da so bila stegna gola. Take so bile tudi ostale sošolke, le malokatera je bila takrat v dolgih hlačah.

Na dolgi poti v šolo in domov me je pozimi pogosto zelo zeblo. Otroci smo prišli v šolo čisto trdi. Tudi torbe večkrat nisem mogla dati s hrbta, tako sem bila zmrznjena. Sveča pod nosom je marsikateremu zmrznila. Spominjam se nekega posebno mrzlega dneva, ko sva šla skupaj z bratom v šolo. Še zdaj vidim, kako je začel na poti neutolažljivo jokati, tako ga je zeblo. Smilil se mi je, a mu nisem mogla pomagati. Tako je v šolo prijal. Tovarišice niso bile sočutne z njim. Vem, da ga ni nobena pobožala ali stisnila k sebi ali pa vsaj pohvalila, da je prišel v takem mrazu in od tako daleč v šolo. Saj ni čudno, si zdaj mislim, da je nerad hodil v šolo. Tudi jaz se ne spomnim, da bi lahko kdaj mami doma povedala, da me je učiteljica pohvalila.

Teren za sankanje je bil enkrat. Ker so bile moje sani drugačne od ostalih, se je učenec Cvet pričel norčevati, da imam volovske sani. Cvet je zdaj že pokojni in Bog mu daj nebesa! Pobral ga je alkohol.

Neprijetnosti pa ni bilo konec z zasmehovanjem. Moje na videz tako močne sani so med vožnjo razpadle na vsak del posebej. Potem šele je bilo smeha in posmehovanja! Mislim, da tudi učitelj ni bil nič boljši od sošolcev. Kaj zdaj? Daleč do doma, raztreščene sani in še težka aktovka. Kaj sem hotela drugega, kot da sem vse skupaj vzela v naročje in nesla domov dve uri daleč. Ne spomnim se, da bi mi kdo pomagal.

Črna skrinjica

Pesnik Ervin Fritz zavzema v slovenski poeziji čisto posebno mesto. V nasprotju z drugimi pesniki, ki iščejo v poeziji skrivnostnost, išče Fritz predvsem razsvetljenje in jasnost. V pesmih se nikoli ne ukvarja s stvarmi, ki so tuje pameti in razsodnosti, zunaj človekovega spoznanja. To seveda še ne pomeni, da motri svet z lažje strani. Nasprotno, vse njegove zbirke dokazujejo, da je nenehoma sredi neodgoneljnih problemov. Iz tega položaja obravnava svet in življenje z jasnim razumom, čisto emocijo in z veliko pesniško globino.

Fritz jemlje življenje takšno, kot je. In čeprav ga to življenje kar naprej zasipava z zagatnimi stvarmi in neodgoneljnimi problemi, ga ima neznansko rad. Že to, da si, da obstaja, je nezamenljiv dobiček, največ, kar lahko imaš. To lahko poveš potih ali pa s krikom, ki ga morda edinkrat zabeleži črna skrinjica zrušenega poleta. A tako, kot črna skrinjica ne zabeleži vsega, kar izkričijo padajoči, tudi pesem ne more izpovedati, kako sleherni od živih doživi smrtni strah na življenjski niti. Bolj ali manj izčrpano pa spregovori o tem, kako takšne in drugačne trenutke doživlja občutljivi pesnik.

Primerjava s črno skrinjico, ki običajno edina, predvsem pa nepotvorjeno priča o dogajanjih na nenadoma strmoglavljenem letu (skoz življenje), se je zdela pesniku tako imenitna, a tudi prava, da je dal tudi svoji zadnji zbirki naslov Črna skrinjica. Zbirko mu je izdala Založba Drava v Celovcu malo pred novim letom. V Črni skrinjici je 55 pesmi, še bolj fritzovskih, pravi upesnjeni razglednik po življenju, kakršno pač je in kakor se pesniku ubeseduje: neorokavičeno, nekalejdoskopsko, pa z veliko grenkobne ironije. Ob prebiranju te pesniške zbirke se še bolj zdi, da ima Fritzova poezija veliko skupnega z Bertoltom Brechtom, ki je pesnil iz enakih izhodišč. Ali imamo torej pred sabo slovenskega Brechta? I. ZORAN

Filozofija in umetnost

Dušan Pirjevec spada med najbolj poznane in vplivne slovenske mislece novejšega časa, zato preseneča, da je še vedno razmeroma malo knjižnih izdaj njegovih del. Za časa življenja je izdal le tri knjige, je pa ves čas in sprti objavil v najrazličnejših slovenskih, hrvaških in srbskih pu-

blikacijah, kjer je izšlo precej njegovih razprav, esejev in analiz, da ne omenjamo znanih spremnih študij v zbirki Sto romanov. Lep del Pirjevčevega dela je tako ostal raztresen v revialnem tisku, ki je danes težko dostopen, še posebno ko gre za malo poznane južnoslovenske publikacije, kot je denimo beogradska publikacija Treči program ipd. Po Pirjevčevi smrti so izšli v knjižni obliki še nekateri njegovi spisi, najpomembnejša je bila pač izdaja študij Evropski roman. Ob koncu lanskega leta se je tem knjigam pridružil še izbor Pirjevčevih spisov, ki je pod naslovom Filozofija in umetnost in drugi spisi izšel pri založbi Aleph.

Urednik in pisec spremne besede Igor Zabel se je pri izboru tekstov omejil na najodmevnejšo Pirjevčovo fazo, to je obdobje po letu 1964, po znamenitem »Heideggerjanskem obratu«, ko se je Pirjevec naslonil na fenomenološko estetiko in na Heideggerovo filozofijo ter uvedel v slovensko literarno vedo prelomne novosti. V knjigo je urednik uvrstil dvanajst razprav, od znamenitega Uvoda v vprašanje o znanstvenem raziskovanju umetnosti do razprave Filozofija in umetnost, po kateri ima knjiga tudi naslov. Gre za ključne Pirjevčeve tekste, ki jih v dosedanjih knjižnih izdajah ni najti, zato bo knjiga razveselila komparativiste, literarne teoretike in vse druge, ki jih zanima Pirjevčeva misel.

M. MARKELJ

TELEGRAMI

— Fakulteta za družbene vede je izdala knjigo socioloških premislekov o naši zdajšnji družbi MED ANTIKOMUNIZMOM IN POSTSOCIALIZMOM. Avtor je dr. Veljko Rus.

— Mladinska knjiga je začela izdajati novo zbirko Bajeslovne slikanice, ki bo najmlajšim približala osnovne biblijske mite. Kot prva je izšla MODROST KRALJA SALAMONA z ilustracijami Rudija Skočirja.

— V zbirki Sončnica, ki prinaša pesmi za otroke, je Mladinska knjiga izdala izbor pesmi Saše Vegri pod naslovom CE KDO NE SPI in izbor poezije in kratke proze Kajetana Koviča KRIZEMKRAŽ.

— Radovljiška Didakta je izdala knjigo ZAPISANI NEBU Janeza Žerovca. V nji avtor obravnava usode slovenskih letalcev iz predvojnega in vojnega časa.

— Cankarjeva založba je poslala na trg VELIKO KNJIGO IGER Rolanda Goocka, za domača dopolnila je poskrbel Jože Stabej.

pini, ki so z nama prišli na goro, so ostali na gori čez noč in čakali sončni vzhod.

Kakih sto kilometrov od svete gore se nahaja mesteca, ki je še pomembnejše kot gora, in to ne samo za Kitajce, temveč za vse človeštvo. To je Qufu, rojstni kraj filozofa Konfucija. Njegov nauk strogo poudarja in upošteva hierarhično lestvico, tako družinsko kot državno. Po njegovem mora človek težiti k popolnosti zaradi trajnosti in napredka družine in države. Ker močno poudarja državniške kreposti, je njegov nauk nekako sam po sebi postal državna religija. Vendar religija, ki ji manjka mistični element, ni mogla zadovoljiti širokih ljudskih množic.

V mestu Qufu so zgradbe povezane s filozofom. Tu je Konfucijev tempelj, ki s svojimi starimi zgradbami po velikosti in lepoti zaostaja le za zgradbami Prepovedanega mesta, hiša Konfucijeve družine, katere del je zdaj preurejen v drag hotel, tu so Konfucijevi vrtovi, kjer na 200 hektarjih raste veliko starega drevja in je tudi grob velikega filozofa.

VOŽNJA PO KITAJSKO

Odhod iz Yanzhoua, ki je pravzaprav železniška postaja za Qufu, je bil za naju precej problematična zadeva. Od simpatične pekinške studentke sva izvedela, da gre vlak za Šanghaj šele ob enih zjutraj. Ko se v večernih urah prodajalka vozovnic ni in ni hotela zmeniti za najine povratne vozovnice, kupljene v Budimpešti in veljavne tudi na relaciji do Šanghaja, sva se rahlo ogorčena namestila v razdrapani čakalnici. Trdno sva bila odločena, da bova z vozovnico, ki je tu nihče ni hotel priznati, sedla na prvi vlak za Šanghaj. Vlaki so vozili, množica ljudi je prihajala in odhajala, ljudje so se menjali, posedali v čakalnici ali čepeli pred njo. Jedli so, hrkali in pljuvali, kot da prostor že sam po sebi ne bi bil dovolj umazan. In končno je prišla ura, ko se je železniškim uslužbencem zadelo, da je čakalnico treba izprazniti, midva pa je nisva hotela zapustiti.

Nekrolog nekemu športu?

Se ženski roket nepreklicno seli iz Dolenjske? — Dvojica v vlogi uprave, trenerjev, organizatorjev, voznikov in še koga

NOVO MESTO — Niso daleč časi, ko je bil ženski roket paradni šport Novega mesta, ko so tekme na tribune športne dvorane pod Marofom privabile več sto gledalcev, ko so ta kolektiv postavljali za zgled mnogim drugim. Novomeška rokometna šola je imela visoko ceno, njen ugled je segel daleč čez republiške meje. Danes nima ženski roket v Novem mestu ne ugleda ne cene, nima niti uprave niti predsednika, ne gledalcev ne dvorane. Postal je razvalina, ki jo pred dokončnim propadom rešujejo tradicija, požrtvovalne igralkice ter Franc Šprajcar in Slavoljub Popadič. Oba predstavljata kompletno klubsko upravo, trenerja, pokrovitelja, zapisničarja, šoferja in še kaj.

»Oglasil sem, da javnost izve, kaj se dogaja, da potem ne bodo začudeni in krivde nemara valili na napačna ramena.« je ondan ogorčen povedal Slavoljub Popadič. »Uprava je odpovedala že ob začetku prvenstva, ekipo je vsaj zasilno obdržal skupaj Franc Šprajcar, Semičan, ki pa zavoljo oddaljenosti in delovnih obvez navzlic še tako dobri volji dekleto ni mogel biti zmeraj na razpolago. Tako so včasih na tekme superlige hodile kar same, temu primerno je bil tudi rezultat. Ekipo sem prevzel šele štiri kola pred koncem jesenskega dela prvenstva. Novomeškemu ženskemu rokometu sem namreč pustil doslej že 15 let dela in nikakor nisem mogel gledati, kako propada vse, kar smo v preteklosti naredili. Toda ob razsulu, na kakršnega sem našel, in nerazumevanju v športni zvezi bo težko karkoli spreminiti. V športni dvorani imamo, čeprav nastopamo v najvišji državni ligi, vsega en tedenski termin za vadbo, več ur imajo na voljo celo sindikalne ekipe. Sedaj se pogovarjamo, da bi vsaj dvakrat na teden dobili za treninge celo dvorano, kajti dekleto, ki se na lastne stroške pripeljejo iz Ljubljane na vadbo, je težko razložiti, zakaj lahko vadijo le na eni polovici športne dvorane, po preostali namreč teka nekdo drug.

Ob vsem tem pa je treba vedeti, da imamo ekipo, ki bi lahko ob zagotovljeni najosnovnejši pomoči — to pa je vsaj trikrat tedensko treniranje in povrnitev stroškov, ki jih imajo s prihodni na treninge in tekme — zanesljivo zasedli mesto v sredini lestvice superlige. Tako pa dekleta sam vozim na tekme, prisljen sem sam voditi klubske papirje, sam skrbeti za organizacijo tekem. Šprajcarjem sva ondan sama založila vsak po 15.000 tolarjev, da sva povrnili del stroškov. Ni nepomembno ob tem, da sem že nekaj mesecev brez zaposlitve.

To in še marsikaj drugega je razočaran in potr razkril Slavoljub Popadič. Ne gre mu iz glave besede, ki jih je slišal na športni zvezi, ko je potožil nad stanjem: »Kdor ne more preživeti, naj crkne!« Mar naj ekipa, katere večina igralk je mlajša od 18 let, res propade? Pri tem pa gre — tega ne pravi le Popadič — za izredno obetavno vrsto, ki bi lahko bila vsaj enakovredna ekipam, kot so Oprema, Burja, Kranj. Namesto tega so Novomeščanke danes zadnje. Ker ni uprave in uglednih moč v njej, se temu primerno obnašajo sodniki na tekmah (ker ni šlo drugače, so Novomeščanke v Mariboru kar enajstkrat izključili in jim vzeli že dobljeno tekmo), pripravljajo pa se tudi končni epilog takšnega stanja. Konkurenca, ki vidi, kaj se z ženskimi rokometom dogaja v Novem mestu, že pridno vrti telefone in snubi igralkice v svoje vrste. Ne Popadič ne Šprajcar ne nihče drug ne bodo več mogli rešiti novomeškega ženskega rokmeta, ako bodo klub za funkcionarji zapustile še

• Uradno je pokrovitelj novomeškega ženskega rokmeta IMV, pod tem imenom klub tudi nastopa v superligi. Toda kakšen pokrovitelj je to, ki zadnji dve leti klubu ni namenil niti pare niti stotina?!

igralkice. Pa brez sprenevanja: kdor jim želi dobro, mora dekleto to ob takšnih razmerah celo privoščiti. Če seveda za šport, kateremu je Novo mesto velik dolžnik, res ni drugega izhoda.

Čuden je bil splet okoliščin, ki je pred letoma iz Šentjerneja izselil daleč najuspešnejši športni kolektiv v zgodovini kraja, nič manj čudne niso okoliščine, ki taistemu športu namenjajo enako usodo tudi v Novem mestu. Se ženski roket nepreklicno in za vselej z Dolenjske seli na oni svet? Kdo je avtor njegovega nekrologa?

B. BUDJA

Novotehna — prvi državni prvak!

Mladi namiznoteniški igralci novomeške Novotehne so na ekipnem državnem pionirskem prvenstvu dosegli izjemen uspeh — Brez poraza

NOVO MESTO — Novo mesto je dobilo prvega državnega prvaka v samostojni Sloveniji. Ta laskavi naslov so si minulo soboto in nedeljo priigrali mladi namiznoteniški upi Novotehne na prvem državnem ekipnem prvenstvu za pionirje, ki je potekalo v športni dvorani pod Marofom. Resda so že pred finalnim turnirjem najboljših osmih ekip mnogi Novomeščane prištevali med poglavitve favorite, toda tako prepričljivega uspeha zagotovo ni pričakoval nihče.

Republiški kapetan za pionirje in mladince Mirko Ungar, ki je bil hkrati delegat na novomeškem turnirju, je ekipe razvrstil v dve skupini; v prvi so igrali Radlje, Kranjski Merkur, Logatec in Gorica, v drugi pa Novotehna, velenjski Tempo, koprška Semečela in Vesna iz Zaloga. Tomaž Kralj, Matjaž Retelj, Borut Miklič in Mario Brumat so bili — podobno kot Radeljčani v skupini A — v predtekmovalju razred zase. Ekipo Tempa so premagali s 5:1, z enakim rezultatom tudi Semečela, medtem ko so Vesno odpravili s 5:0. V podobnem slogu so igralci Novotehne nadaljevali tudi v nedeljo, ko so se skupaj z Radeljčani, Vesno in Logatcem potegovali za uvrstitev med prvimi in četrtimi mestom. Na dlani je bilo, da bo državnega prvaka odločilo zadnje srečanje med Novomeščani in Radljami, obe ekipi sta preostala nasprotnika premagali brez težav: Novotehna je ugnala Logatec in Vesno s po 5:0, Radeljčani pa s 5:2 in 5:0. Obračun dveh najboljših vrst, na katerih sloni prihodnost slovenskega namiznega tenisa, je bil za kakih 50 gledalcev prava postlastica.

Zmagovalec je bil znan že po treh odigranih dvobojih, ki so jih Novomeščani po dramatičnih končnicah odločili sami prid. Tako je bil v prvem srečanju Tomaž Kralj že domala v izgubljenem položaju,

PRVO DRŽAVNO PRVENSTVO PINGPONGAŠEV — Minulo soboto in nedeljo je bilo v novomeški športni dvorani prvo državno ekipno prvenstvo v namiznem tenisu za pionirje. Obračune upov slovenskega namiznega tenisa je imenitno organiziral NTK Novotehna, ki je za nameček osvojil še naslov prvih državnih prvakov. Mario Brumat (levo) je dobil priložnost v sobotnih predtekmovalnih bojih. (Foto: B. B.)

Radeljčan Petar je v tretjem odločilnem nizu vodil z 18:15, a je ob bučni podpori s tribun Kralju uspelo izenačiti in nato tudi zmagati z 21:19. Nič manj razburljivo ni bilo v dvoboju med Mikličem in Hartmanom. Slednji je gladko dobil prvi niz, v drugem je Novomeščan zaigral kot prerjen in zmagal, v tretjem pa bi Miklič kmalu zapravl vodstvo z 19:14. Hartman se mu je namreč približal na 19:18 in nato še

čprav imajo za kaj takega dovolj strokovnega kadra. Enostavneje je, da potem

drugim, manjšim klubom poberejo najboljše naraščajnike.« Takih ima Novo mesto kar nekaj, po Ungarjevih besedah so Kralj, Retelj in Miklič že bolj ali manj zanesljivi člani mladinske državne reprezentance.

B. B.

NOVOTEHNI PRVO MESTO — Prvi državni ekipni prvaki v namiznem tenisu (od leve proti desni): Tomaž Kralj, Matjaž Retelj, Borut Miklič, Mario Brumat in trener obetavne mlade novomeške ekipe Igor Selak.

Le polovičen izkupiček

Navzlic ugodnemu razporedu imajo košarkarji Podbočja v žepu le dve zmagi — V soboto ugnali Celjane

PODBOČJE — Košarkarji Podbočja tokrat niso ponovili spodrsljaja, ki so si ga privoščili minulo sredo v srečanju proti konjskemu Cometu. V 3. kolu so bili namreč na pragu druge zmage, vsega minuto in pol pred koncem tekme so imeli na videz nedosegljivo prednost devetih točk. Toda zgodilo se je nemogoče, Konjičani so dosegli tri trojke zapored, za obetek pa v zadnjih sekundah zadeli še oba prosta meta in zmagali je odšla h Cometu.

Podbočjani tudi v soboto proti Celju spocetka niso zaigrali dovolj resno. Gostje so ves prvi polčas držali korak z gostitelji, igralci Podbočja so sicer v prvih minutah povedli, toda prvi polčas se je končal s skromno prednostjo domačih košarkarjev. Povsem drugačno sliko pa je prineslo nadaljevanje. Lekcija med odmorom je učinkovala, fatnje so zaigrali veliko bolj borbeno in zavzeto, rezultat tega pa je bila iz minute v minuto večja razlika. Čudeža tako tokrat ni bilo, Podbočjani so v 4.kolu

druga kroga rdeče skupine 1. državne košarkarske lige zabeležili svojo drugo zmagi.

Podbočje: Vego 12, Davidovič, Marčetič, Plevnik 12, F. Rozman 10, B. Rozman, Krajcar 2, Krivokapič 16, Jurečič, Rostohar 2, Krošelj 5, Vaupotič 4.

Lestvica rdeče skupine je po soboto naslednja: 1. Ježica 8, 2. Comet 6, 3. Podbočje 6, 4. Smelt Olimpija ml. 6, 5. Elektra 6, 6. Kronos Slovan 6, 7. Maribor 87 5, 8. Celje 5.

V naslednjem kolu 25. januarja igrajo: Smelt Olimpija ml.—Podbočje, Celje—Comet, Elektra—Ježica, Kronos Slovan—Maribor 87.

Že bežen pogled na lestvico pokaže, da bi se lahko igralci Podbočja z nekaj več zavzetosti in športne sreče potegovali tudi za prvo mesto. Imajo namreč ekipo, ki je sposobna premagati prav slehernega nasprotnika v ligi.

Center, kot ga Slovenija še nima

V Dolenjskih Toplicah bo MK Mel izposojal motorje in opremo — V novo motokros sezoni z velikimi novostmi in cilji

DOLENJSKE TOPLICE — Dovolj je dejstev za trditev, kako Dolenjska z MK Mel dobiva močan športni motoklub, Slovenija pa hkrati z njim v Dolenjskih Toplicah dragocen motocenter, kakršnih naša država vsaj v taki obliki še nima. Čeprav gre za enega najmlajših športnih kolektivov pri nas, se že postavlja ob bok takšnim

TUDI TEKMOVANJE V SKOKIH — Motoklub Mel pripravlja na svoji progi v Dolenjskih Toplicah med številnimi novostmi tudi posebno atrakcijo — tekmovalje mladih motokrosistov v skokih. (Foto: B. B.)

klubom in društvom, kot so Orehova vas, Lukovica, Lenart ali Šentvid.

»Že v kratkem, takrat pač, ko se bo zima poslovila, bo zaživel naš center v Dolenjskih Toplicah. Ne le zavoljo številnih tekmovalcev, ki bodo trenirali na progi za motokros, pač pa tudi zavoljo novosti, ki jih pripravljamo,« ponosno razlaga Ludvik Mežnar, vodja in srce kluba. »Poslej se bo lahko na motor usedel in se na progi preiskusil prav vsakdo, ki si bo želel in ima kaj tovrstnega znanja. Pričeli bomo namreč izposojati motorje, tako tiste za kros kot enduro motorjev, 10 tisočakov in tretjevrščno 5.000 tolarjev.

hkrati bomo vozniku posodili tudi vso potrebno opremo. Poskusili se bodo lahko otroci in odrasli, strokovni nadzor bo v rokah našega profesionalnega vaditelja Saše Simčiča. Seveda bomo v ta namen pripravili novo primerno progo (imeli smo že dve tovrstni delovni akciji), prav tako razširjamo naš dom, kjer bodo tudi sobe za tekmovalce in udeležence šole motokrosa, ki jo tudi pripravljamo. Razširili bomo tekmovalno progo, ob tem pa naj izdam še eno skrivnost: ob domu bo celodnevna mehanična delavnica, v kateri bodo lahko pomoč poiskali prav vsi, ne le tekmovalci in člani kluba.

Letošnja motokrosistična sezona bo izredno naporna, pričela se bo že konec marca, na sporedu pa bo kar okoli 20 dirk. Melovci si prav od te sezone veliko obetajo, tako tekmovalno kot organizacijsko. V Dolenjskih Toplicah bodo prireditelji kar tri dirke: prva bo na 1. maja dan, ko se bodo motokrosisti v kategoriji do 80, 125 in 250 kubikov pomerili za točke državnega prvenstva, druga bo 21. junija in tretja 9. avgusta, v obeh pa bodo moči merili najmlajši. Pri tem velja posebej dodati, da bodo v Dolenjskih Toplicah na tekmi 21. junija uvedli novost v moto športu — skoke z motorji v daljino.

B. B.

VELIKO OBETAJO — MK Mel bo v novi sezoni organizator tudi dveh dirk najmlajših motokrosistov. To bo zagotovo lepa priložnost, da Zvan, Popovič, Plantan, Mede in Može (od leve proti desni) dokažejo, kako trditev, da gre za izredno obetavno vrsto mladih tekmovalcev, niso iz tre izvitve.

V drugi del z novim trenerjem

Trenersko mesto v Inles Riku je znova prevzel Zdenko Mikulin — Skromen jesenski izkupiček terja trdo delo in disciplino

RIBNICA — Ko je voda segala do grla, ko je bila pred vrati prva prvenstvena tekma, nikjer pa trenerja, ki bi nasledil Zdenka Mikulina, dotedanjega vaditelja ribniškega Inlesa Rika, je bil edini logični izhod, da je Andrej Mate prenehal igrati in sedel na trenersko klopo. Delaven in discipliniran, dosleden kot igralec in trener, je Mate jesenski del prvenstva s svojimi »Nepredljivimi«, kot tudi imenujejo ribniške igralkice, končal na predzadnjem mestu z vsega petimi osvojenimi točkami. Premalo za ugled in kvaliteto ribniškega rokmeta.

»Ta ekipo se zdela ni tako dobra, kot so mnogi trdili pred pričetkom prvenstva. Psihološka nepripravljenost je naredila svoje, ob njej pa še vedenje slehernega izmed igralcev, ki so igrali kot začetniki. Delovali smo kot razglašen orkester, nemara tudi zategadelj, ker nismo imeli pravega organizatorja igre. Ne glede na vse to pa je bil dogovor, ko sem sprejemal to ekipo, da ob polsezonu predam trenersko palico komu drugemu ne oziraje se na uvrstitev in rezultat. In to sedaj počenjam,« pravi Andrej Mate, ki je na zadnjem sestanku klubske uprave podal ostavko na mesto trenerja.

Račun pred pričetkom prvenstva je pokazal, da bi bilo jesenskih osem ali devet točk dobro izhodišče za spomladanske boje, zakaj je bera manjša, razlaga Mate. Spominja se nedopustnega poraza doma proti Dravi, izgubljene točke v Preddvoru in remija v Ajdovščini, pričakoval pa je

tudi zmago v tekmi proti Kolinski Sloveni.

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

REKREATIVNA LIGA V KOŠARKI

NOVO MESTO — Prihodnji mesec se bodo pričela tekmovalja v rekreativni košarkarski ligi, v kateri lahko sodelujejo ekipe novomeške občine, ki niso vključene v redno tekmovalje KZS, prav tako v ligi ne morejo nastopati posamezniki, ki so jeseni 1991 igrali v 1. slovenski ligi. Prijave zbirajo do 10. februarja na naslov: Športna zveza Novo mesto, p.p. 30, s pripisom »Za košarkarsko ligo«.

M. G.-č.

Zahvala vozniku

Ivanu Simčiču

Vaščani Sinjega Vrha, Daljnih Njiv, Špeharjev ali, v »našem« jeziku povedano, prebivalci vseh vasi in zaselkov od Razvaj do Boršta, se iskreno zahvaljujemo šoferju avtobusa podjetja Gorjanci, Ivanu Simčiču iz Preloke. Vozil je naše šolarje po ukinitvi sinjevrške šole po znanje na Vinico dolgih 26 let, ki pa so hitro minila. Njegovi prvi »mali« potniki so danes starši, njihovi starši že stari starši, vendar se vsi s hvaležnostjo spominjamo šoferja, ki smo mu vsi zaupali. Z zaupanjem smo pošiljali na avtobus tudi svoje prvošolčke in celo »malošolčke«. Ivan je vedno vozil trezno, preudarno, letnim časom primerno. Imle je točnost Greenwichea, tako da so po njegovem prihodu in odhodu ljudje lahko naravnali ure.

Vozil je ves čas morda na eni najtežji prog: po ozki, ovinkasti, tu in tam strmi cesti. V zimskem času po nevarno poledeneli ali neorani, poleti po jamastem in prašnem makadamu. Ivan je odšel v pokoj, v spominu pa bo zagotovo imel našo cesto takšno, kot jo je prevozil nešteto krat, cesto, ki jo je zgradila Marija Terezija, od smrti katere poteka 200 let, cesto, ki je na trdem terenu inje odporna kot njeni uporabniki in lahko se zgodi, da bo preživela še kakšen Metternichov absolutizem. Pri nas skoraj ne vemo, ali imamo slabo cesto zaradi demografskih problemov ali pa smo demografsko območje zaradi slabe ceste. Je pošteno premisliti!

Kakorkoli že, Ivan, hvala!

Hvaležni krajanji sinjevrške okolice

• Upanje je veliko večja spodbuda za življenje kot vsakršna sreča. (Nietzsche)

• Ljudje nam zaupajo, ker smo v zadnjih dveh letih storili mnogo več, kot smo obljubljali. To pa je v politiki redko. (Janša)

• Strah me je le razcepljenosti Slovencev in zdravarstva, ki spet prihaja na dan. Bolj bi morali držati skupaj. (Janša)

Namera z Zarjo je družbeno škodljiva

Pristop, ugotovitve in utemeljitve predlagane organiziranosti so zelo sporne in kažejo na nestrokovnost

Odločitev, da napišemo pismo novomeški javnosti, je predlog izvršnega sveta občine Novo mesto za prenos stanovanj, stanovanjskih hiš, poslovnih prostorov in stavb občine Novo mesto kot vložka za odkup delnic Zarje, stanovanjskega podjetja d.d., Novo mesto. S predlogom se ne strinjamo. Mislim, da je družbeno škodljivo.

Po ukinitvi samupravne stanovanjske skupnosti in s prenosom upravljanja na občinski upravni organ je bila potreba po ustanovitvi stanovanjskega podjetja. Za ustanovitev stanovanjskega podjetja ni bilo zakonskih ovir. V občini Novo mesto se je pri iskanju ustreznih rešitev za gospodarjenje in upravljanje s stanovanji in stanovanjskimi hišami ves čas zamujalo. Prepričani smo, da v Sloveniji obstajajo dobra stanovanjska podjetja, katerih izkušnje bi lahko uporabili tudi v občini. Novo mesto ni nič posebnega, da bi morali iskati izvirne rešitve za upravljanje s stanovanji, stanovanjskimi hišami in poslovnimi prostori.

Izvršni svet občine predlaga skupščini, da se stanovanj, stanovanjske hiše, poslovni prostori, stavbe in pisarniška ter druga oprema preprosto prenesejo v stanovanjsko podjetje Zarja, delniško družbo kot vložek za odkup delnic — tako se občina Novo mesto odpoveduje lastništvu teh stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov. Lastnik tega dela premoženja občine postane Zarja. Predlagatelj gradiva bi se moral pri tem potruditi in pripraviti preprčiljive argumente za takšen predlog ter prednosti te rešitve pred drugimi možnostmi. Predlagatelj gradiva se obnaša, kot da gre za »nakup pisalnega stroja« in ne za prenos premoženja, ki mu v tem trenutku ni mogoče določiti realne vrednosti.

Ne gre za formalno lastnino, kot pravijo v gradivu, temveč za dejansko lastnino Zarje. Občina ni več lastnik, temveč samo delničar. To pa je bistvo vsega. Vrednost delnic Zarje se bo dooločala na trgu glede na njeno poslovanje in ne glede na število delnic oz. kapitalski delež, zato je vrednost delnic glede na vloženi kapitalski delež v stanovanjih, stanovanjskih hišah in poslovnih prostorih zelo vprašljiva.

Prednosti delniške družbe, ki so navedene v gradivu, v ničemer niso posebne prednosti, ampak so del poslovne strategije vsakega podjetja v tržnem

gospodarstvu. V omenjenem primeru zato ne gre za »nesporno ugotovitev«, da je delniška družba oblika organiziranosti, s katero se lahko na najoptimalnejši način izpolnijo postavljena izhodišča IS občine Novo mesto. Teh nespornih ugotovitev v elaboratu in gradivu preprosto ni, pa tudi argumentov ne, da je to najboljše rešitev. Še več. Pristop, ugotovitve in utemeljitve predlagane organiziranosti stanovanjskega podjetja so zelo sporne in kažejo na nestrokovnost. Gradivo, ki naj bi bilo podlaga za odločitev o obliki organiziranosti, ni vredno resne obravnave.

Ce bi bilo res, da je delniška družba najbolj optimalna oblika organiziranja stanovanjskega gospodarstva, potem bi bilo zanimanje za nakup delnic Zarje veliko. Bile bi že vse prodane. Po informacijah, ki jih imamo v tem času, ni bila prodana niti ena delnica Zarje.

Razlog za podaljšanje roka je zato zelo preprost. Delničarjev, ki bi vložili svoje nepremičnine kot kapitalski delež, niti ni tistih, ki bi vložili svež kapital.

Razgovori v večjih podjetjih so pokazali, da se lastniki stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov niso pripravili odgovoriti svoji lastnini; pripravljani pa so skleniti pogodbo o upravljanju. Tako so razmišljali dobri gospodarji.

Gre za bistveno razliko med upravljanjem in lastnino. Avtorji projekta to preprosto prezrejo in trdijo, da so upoštevali pri pripravi projekta njihove pripombe. Z nekaterimi dopolnitvami so samo na videz naredili upravljanje in odločanje v delniški družbi neproblematično. Njihovo vztrajanje na prenosu stanovanj, stanovanjskih hiš, poslovnih prostorov in stavb občine kot vložka za odkup delnic Zarje, samo potrjuje ugotovitev, da jim gre za lastnino in ne za upravljanje.

Občina je po 111. in 113. členu stanovanjskega zakona postala lastnik družbenih stanovanj, na katerih so imela pravico uporabe delovne skupnosti državnih organov, organov družbe skupnosti in bivših družbenopolitičnih organizacij ter lastnica družbenih stanovanj in stanovanjskih hiš, namenjenih za nosilce družbenih funkcij ter drugih družbenih stanovanj, na katerih ima občina pravico uporabe.

Občina je postala tudi lastnica stanovanj in stanovanjskih hiš, pridobljenih s solidarnostnimi in vzajemnimi sredstvi

stanovanjskega gospodarstva.

Občina ne more vložiti teh stanovanj in poslovnih prostorov kot svoj kapitalski delež v delniško družbo in se na ta način odpovedati lastnini. Upravljanje v delniški družbi in število delnic ne moreta nadomestiti lastnine občine. V normalnem poslovnem svetu dobri gospodarji kupujejo nepremičnine, v Novem mestu, ob vsem sklicevanju na tržno gospodarstvo, pa se lastnina podarja (prenos ni prava beseda) delniški družbi Zarja. Če bi bila občina ustanoviteljica delniške družbe Zarja, bi morala svoj ustanovitveni kapital zagotoviti iz proračuna in ne s prenosom lastnine kot vložka, s katerim odkupi določeno število delnic.

Občina lahko takšni delniški družbi po pogodbi preda v upravljanje stanovanja in poslovne prostore, če teh dejavnosti ne organizira sama. To pa je drugačen odnos, kot je kapitalski vložek stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov. Solidarnostna, kadrovska in SLP stanovanja, stanovanja zavodov (šole, vrtci, zdravstvene ustanove...) so bila zgrajena iz sredstev vseh zaposlenih in imajo zelo določeno kadrovsko in socialno funkcijo, zato jih ni mogoče vlagati kot kapitalski delež.

Ustanovitev Zarje stanovanjskega podjetja, delniške družbe, za nas sama po sebi tako ni sporna. To je samo ena možnih oblik organiziranja stanovanjskega podjetja. Organiziranje in oblika lastnine ni ključno vprašanje. O tem odločajo tisti, ki stanovanjsko podjetje ustanavljajo in urejajo medsebojne odnose. Normalno je, da tisti, ki se odločajo za ustanovitev stanovanjskega podjetja, vložijo poleg organizacijskih naporov tudi ustrezna materialna sredstva. Ustanovitelji-promotorji stanovanjskega podjetja Zarja, delniške družbe, niso v ustanovitev vložili nobenih sredstev. Izvršni svet občine Novo mesto se do danes v Zarjo vložil več kot 3.715.246,00 SLT, in to iz sredstev stanarin in najemnin. To je neodgovorno razsipavanje tujega denarja. Ustanovitelji Zarje lahko s svojimi sredstvi delajo, kar želijo. Ne more pa to počenjati izvršni svet ali občina s sredstvi proračuna, stanovanjskimi sredstvi, s katerimi le začasno upravlja, niti z lastnino občine.

Pri odločitvi o porabi teh sredstev se je že vnaprej računalo, da bo občina vložila stanovanja in poslovne prostore v delniško družbo Zarja. Tako bi upravičila njihovo porabo. Vse je že bilo odločeno z usmeritvami in izhodišči za ustanovitev stanovanjskega podjetja, izpeljati je bilo potrebno samo še formalne postopke.

Trditve, ki jih je zaslediti v gradivu, da vloga občine na stanovanjskem področju ostaja s prenosom stanovanj v delniško družbo nespremenjena, so neresne in zavajajo poslance in javnost. Lastnik stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov je Zarja in ne občina. Pravice in obveznosti pa v normalnem svetu izhajajo iz lastnine. Zaradi podcenjenosti vložka in odprto

sti delniške družbe ima jutri lahko večinski delež povsem druga skupina in ne občina. Pravila igre, ki se oblikujejo v delniški družbi, so odraz interesov delničarjev, ki zahtevajo dobiček in ne dobrih namenov ustanoviteljev ali ustanovitvenih aktov. V tako tvegane posle se občina s svojo lastnino ne sme in ne more podajati. Občina ni podjetje. Lastnina občine ni običajna lastnina, zato primerjave z gospodarstvom niso mogoče. Tudi stanovanjsko področje ni zgolj in samo tržno, ampak ima nekatere socialne in narodno gospodarske vidike. Tako je tudi v razvitih evropskih državah.

Izvršni svet in skupščina nimata pooblastil, da s sklepi odpravljata lastnino občine in jo lahkomišlno prenašata v delniško ali kakšno drugačno družbo. Jutri bo vsa lastnina občine na enak način in z istimi argumenti prenesena v delniško družbo. Občino bo tako upravljala delniška družba z upravnim odborom oz. delniška družba bo občina. To je lahko končna posledica izvirne rešitve na stanovanjskem področju v občini Novo mesto.

• **Konkurenca na področju upravljanja stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov je nujno potrebna. Zainteresirani za upravljanje morajo pri javni izbiri imeti vsaj približno enake možnosti. Odločitev o izbiri pa je na strani lastnikov. Tudi občine. Občina bi kot dober gospodar za oddajo svojih stanovanj morala razpisati javni natečaj in izbrati najboljšega ponudnika. Lastniki bodo tisti, ki bodo izbirali in tudi postavljali pogoje sodelovanja z novimi upravljalci. Stanovanjska podjetja pa bodo morala izvajati stanovanjske storitve za in v imenu lastnikov stanovanj, pri tem pa se bodo morala racionalno organizirati, hitro prilagoditi interesom lastnikov in zagotoviti individualno obravnavo stanovanjske hiše. Starih navad in slabosti ne bo mogoče prenašati v »novo« organiziranost. Stroški upravljanja, ki bodo še sprejemljivi za lastnike, tega preprosto ne bodo prenesli.**

Namen našega javnega pisma je opozoriti javnost na namene in posledice takšnega sklepa, zato zahtevamo, da odgovorni v občini ponovno razmislijo o prenosu stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov kot kapitalskega vložka občine v delniško družbo Zarja. Prepričani smo, da je mogoče v imenu in na račun občine ter v njenem interesu upravljati s stanovanji, stanovanjskimi hišami in poslovnimi prostori, ne da bi se občina odpovedala svoji lastnini. Takšen pristop tudi dolgoročno zagotavlja ne samo ohranjanje vrednosti stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov, temveč tudi njeno povečevanje.

DARINKA SMRKE
MARJETA SAJE,
FRANC ZAVODNIK in
BOJAN FINK

Anton Jakše

V sredo, 15. januarja, smo se na pokopališču v Orehovici poslovili od Antona Jakšeta, prvega predsednika te krajevne skupnosti, člana mnogih družbenopolitičnih organizacij, lovca, gasilca, čebelarja in velikega ljubitelja narave, še posebej Gorjancev.

Rodil se je pred sedemdesetimi leti v Orehovici številni napredni družini, si v rojstnem kraju ustvaril družino in kljub invalidnosti živel polno življenje. Dobre besede razdal je za napredek svoje rojstne vasi, bil nepogrešljiv član lovske družine in izvrsten čebelar, ki je ob čebelnjaku, prislonjenem skoraj ob obrobek Gorjancev, nabiral moči za nove naloge in dolžnosti.

Kot ponosnega in z veliko vere v življenje se ga bodo spominjali mladi, na katere je rad in nesebično prenašal svoje izkušnje in jim bil bolj prijatelj kot svetovalec. Svojo ljubezen do Gorjancev je znal na samo njemu enak način prenašati na vse tiste, ki so se v njegovi prisotnosti kdajkoli ozrli po gorjanskih grebenih.

Tudi zato spomin nanj ne bo nikoli zbledel in vsi, ki smo ga poznali, se ga bomo spominjali kot človeka nezmožljive volje in plemenitega značaja.

M. L.

Jože Durn

Nedavno so na sevniškem pokopališču položili k večnemu počitku Jožeta Durna, ustanovitelja sevniške Mizarске produktivne zadruge, iz katere je zraslo današnje podjetje Stilles.

Z nemirnim duhom, znanjem in upornostjo je že v prvih dneh po drugi svetovni vojni začel snovati mizarско delavnico, ki naj bi popravljala in opremljala različne zgradbe, poškodovane v vojni. Začel je v zgradbi Jugotina, sam z nezanesljivo delovno silo, ki mu je bila dodeljena. Kmalu pa je pridobil mizarске mojstre. Ze avgusta 1945. leta je ustanovil Mizarско zadrugo, v kateri so delali z isposojenim in svojim orodjem. Tako se je rojevala mizar斯卡 dejavnost v Sevnici. Tkale so se nove in nove poslovne vezi, zadruga je dobivala nove stroje in ljudi. Vse to se je dogajalo v povojni dobi nekakšnega nejasnega strahu pred vdorom zasebnitva v osvobodeno državo. Durnovo podjetje je budilo take strahove, kajti zadruga ni mogel registrirati do sredine leta 1947.

Povezan je s pionirsko dobo sevniškega mizarstva. Ni je začel in nadaljeval sam, toda bil je odločilno zraven. »V tem obdobju 20 let se marsikaj doživi. Mogoče sem bil prestrog, mogoče sem preveč zahteval od vas. Vsakemu sem povedal napake takoj, moral sem biti tak, vedel sem, kaj hočem. Imel sem cilj, vedel sem, da moramo uspeti, čeprav bo še tako težko. Vidite, tudi uspeli smo.« Tako je dejal Durn o sebi, ko je 1965. leta govoril delavcem ob 20-letnici Mizarске produktivne zadruge Sevnica.

SEVERJA 10 A, GALA METLIKA KIDRIČEVO NASELJE, GALA ŠEMPETER V SAV. DOLINI

**BLAGOVNI CENTER
CELJE** p. o.

PRODAJNI CENTER GALA CELJE MARIBORSKA 128, PRODAJALNE: GALA

**BOLJŠA OD BOLJŠE
JE GALA PONUDBA**

Prepričajte se o konkurenčnosti:

olje 1 l	89,00 SLT
pivo črni baron	25,80 SLT
kumare 900 gr	41,80 SLT
boranija 90 gr	36,20 SLT
kava 3 kg	1635,20 SLT
pralni prašek Oskar 20 kg	2020,00 SLT
dežniki	355,40 SLT
otroške majice	81,60 SLT

**Z veseljem vas pričakujemo
tudi ob sobotah in nedeljah!**

MODA 92: prvi sejem v državi Sloveniji

Letošnji, že 37. sejem konfekcije, modnih tkanin, pletenin, usnjene in krznene konfekcije, obutve, galanterije in modnih dodatkov, ki je pod kupolo Gospodarskega razstavišča v organizaciji Ljubljanskega sejma potekal od 13. do 16. januarja, je že po tradiciji prvi sejem v koledarskem letu, tokrat pa tudi prvi, ki si je nadel lovoriko prvega sejma v uradno priznani državi Sloveniji. Na njem je 134 razstavljalcev, 108 od teh slovenskih, 6 iz Italije in Avstrije, ostali pa iz ju-

goslovanskih republik, prikazalo najnovejše dosežke tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije.

Ceprav se tekstilci in delavci oblačilne industrije še vedno otepajo z v preteklosti prevečkrat mačehovskim odnosom države do te branže, so tudi letos pokazali novosti, s katerimi se lahko brez sramu pogumno spogledujejo z razvitim evropskim trgom.

To dokazuje tudi dejstvo, da približno 45 tisoč tekstilcev prodaja na tuje kar četrtino, 18 tisoč

usnarjev pa več kot polovico svoje proizvodnje. Slednji ustvarijo 5,3 odstotka celotnega slo-

venskega izvoza, delež slovenskega izvoza tekstilne industrije pa je kar 17,6-odstoten. Številke

povedo, da so izdelki slovenske modne industrije kakovostni in sodobno oblikovani in da jih prodajni menedžerji, kljub močni konkurenci, prodajajo tako, da ohranjajo dolgoletne poslovne povezave. Najboljša oblika predstavitve slovenskega gospodarstva v tujini je namreč izvoz kakovostnih izdelkov višjega cenovnega razreda, investicijsko privlačnost pa bi gotovo omogočila tudi ponudba več po obliki raznovrstnih izdelkov, za kar so najbolj primerne manjše proizvodne enote, ki so sposobne hitro prilagoditi se zahodnemu trgu. Kajti le sodobna, v svet odprta slovenska modna industrija bo lahko prestopila prag trenutno neugodnih razmer, ki so nastale kot posledica politično-gospodarskih razmer v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji.

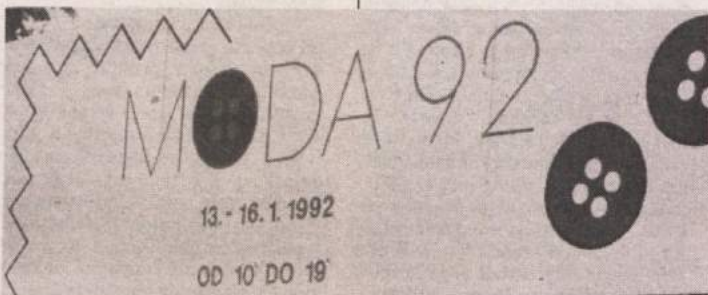
Tudi letos so kreatorji pripravili nadvse lepe kolekcije, ki sledijo modnim trendom. Težko bi rekli, da so se odločili le za en stil, kar na primer dokazuje že dolžina kril. Bilo je nekaj zelo dolgih, pa tudi zelo kratkih. Dolžina mini kril in tudi oblek v stilu baby doll, ki

jih lahko oblečemo prav za vsako priložnost, seže daleč nad kolena. Tako prva kot druge so v več primerih podobne tulipanu, zraven pa obvezno sodijo dolge jope, ki segajo le centimeter nad krilo. Veliko je črno-belih kombinacij, popestrenih s pikami in črtami po dolgem in počez. Za večerne obleke je skoraj obvezna povsem bela barva brez vsakih barvnih dodatkov.

Pri dnevni modelih je veliko živih barv, od rumene do oranžne, ki delajo družino pastelnih barvam od sive do umazano roza. Poleg že omenjenih črt in pik modele krasijo modni dodatki. Teh je veliko. Moderne so perle, ki pridejo bolj do izraza, če jih je več skupaj, robove oblek in izreze pa krasijo rože iz blaga.

Modeli za prosti čas so še vedno živahni, predvsem v dvo-barvnih kombinacijah, kjer sta črna in rdeča skoraj obvezni, nič manj lepa in korajžna pa ni rdeča, popestrena z belo. Material je prijeten za otip in zelo topel.

Zdaj pa k nagradam. Letošnja najboljša modna kolekcija prihaja po mnenju oblikovalcev Slovenije iz tovarne Usnja Kamnik, ki se ponaša tudi z nagrado za najboljšo celostno podobo sejemskega nastopa. Isto nagrado je revija Media Marketing prisodila tudi oblikovalkama Maji Tomažič in Andreji Cegnar iz škojloške Odeje. Zlato Jano, nagrado za oblikovalca najuspešnejše kolekcije, pa si delita Marjana Češnjegar iz Lisce za kolekcijo perila Demetra in akademska slikarka Vesna Gabršček-Iglo za kolekcijo Eksotik tovarne Almira. Strokovno združenje tekstilne industrije (INOVATOR LETA) je podelilo tri nagrade, in sicer Ivanu Virantu in Zvonetu Zveršku iz tovarne nogavic Polzela za inovacijo predelave stroja za zapiranje prstov na hlačnih nogavicah tipa Ultrason, Janku Velkavrhju iz Tosame za inovacijo — zmanjšanje porabe toplotne energije pri beljenju vate in Gordani Gardašević iz Industrije platnenih izdelkov Industrije Jarše za inovacijo — izboljšano robljenje šotorske strehe in kril.

Organiziran nastop obrtnikov

Letos prvič se je na sejmu MODA 92 predstavila Obrtna zbornica Slovenije oziroma njeni sekciji tekstilcev in predelovalcev kož. Kot je dejal Novomeščan Matjaž Vodeb, predsednik sekcije tekstilcev, so se tekstilci odločili za skupen nastop na sejmu mode predvsem zaradi omejenosti trga, razdrobljene obrti ter težavnosti gospodarjenja pa tudi zato, ker na naših tradicionalnih obrtnih sejmih tekstilni delavci premalo pridejo do izraza. Obrtna zbornica želi na tak način prikazati na enem mestu možnosti organiziranega obrtništva in organizirane predstavitve kolekcij pomembnejših izdelovalcev oblačil v obrti.

letu
metlika

Proizvodni programi:

- poliamidne (PA), poliestrske (PES) in polipropilenske (PP) sintetične preje;
- oplemenitena (barvana, beljena, tiskana) in elastomerna pletiva ter razne vrste tehničnih pletenin;
- kopalke, telovadni dresi, oblačila za prosti čas, nočno in spodnje perilo ter

POSEBNA BLAGOVNA ZNAMKA SPODNJEGA PERILA

adamo® & adama®

inplet

Industrija pletenin INPLET iz Sevnice, ki se je kot otrok Lisce, Jutranjke in Kometa pred deve-

timi leti razvila v samostojno podjetje, deluje danes po sodobni tehnologiji in je opremljena s stroji svetovno znanih proizvajalcev. Mladi, sposobni in visoko izobraženi kolektiv, ki še veliko obeta, proizvaja visoko kvaliteten pletenine, namenjene tako velikim kot majhnim podjetjem ter obrtnikom.

Med njihovim proizvodnim programom lahko izbiramo:

- elastične pletenine za perilo (nedrčki, stezniki, bodiji)
- šarmeze, simpekse (nedrčki, majice, jutranje halje, obleke, podloge, krila)
- elastične pletenine za kopalke (kopalke, jogging, kolesarske hlače, leggings)

- pletenine za trenirke (trenirke, jakne, krila)
- singl — suprema — pletenine (majice, spalne srajce, podloge)
- interlock pletenine (bluze, krila, hlače, majice, spalne srajce)
- pliš in frotir pletenine (otroški pajaci, puloverji, jakne, trenirke, ženske obleke, leggings)
- prešiti materiali (jakne, krila)
- plastificirani material (dežni plašči, krila, hlače, parke)

NOVOTEKS

TEENS®

KONFEKCIJA

Novi listi na koledarju prinašajo nove oblike in barve. Okusi z različnimi odtenki izkušeni in želja ubirajo svoja pota.

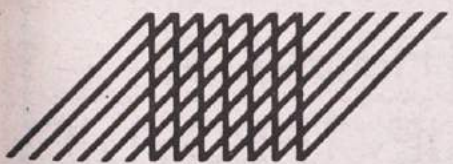
Na sejmu MODA 92 v Ljubljani se je TEENS predstavil z delom kolekcije moških, ženskih ter otroških hlač za jesen in zimo 92/93. S hlačami, ki so ostale glavni del proizvodnega programa Novoteksove Konfekcije, po-

gumno stopata v korak tudi atraktivni jogging program in program otroških bundic. Teensov razstavljeni prostor so zaznamovale nove modne barvne skupine, od barve smreke, malancanov, slive, vsi odtenki bordo ter vijoličaste, zaokroženo ponudbo Novoteksove konfekcije pa so domiselno popestrili suhi šopki vrtnic.

NOVOTEKS

NOVOTEKS

NOVOTEKS

TKANINA

NOVOTEKS — TKANINA iz Novega mesta je na sejmu mode v Ljubljani predstavila svoj proizvodni program, namenjen za otroška, ženska in moška zgornja oblačila za jesen in zimo 92/93. Tkanine in pletenine so narejene iz mešanic poliestervolna in 100% volne v različnih kvalitetah, modnih barvah in vzorcih za vse stile, za vse starosti in okuse. S tako bogatim asortimantom bo zadovoljen še tako zahteven kupec.

Kvaliteto in modnost Novoteksove TKANINE potrjuje tudi podelitev in pravica uporabe znaka SLOVENSKI PROIZVOD — kandidat SQ 92 na prvi slovenski prireditvi »SLOVENSKI PROIZVOD — SLOVENSKA KAKOVOST« v Kranju lani septembra, ki je, mimogrede povedano, tudi vstopnica za Evropo 92.

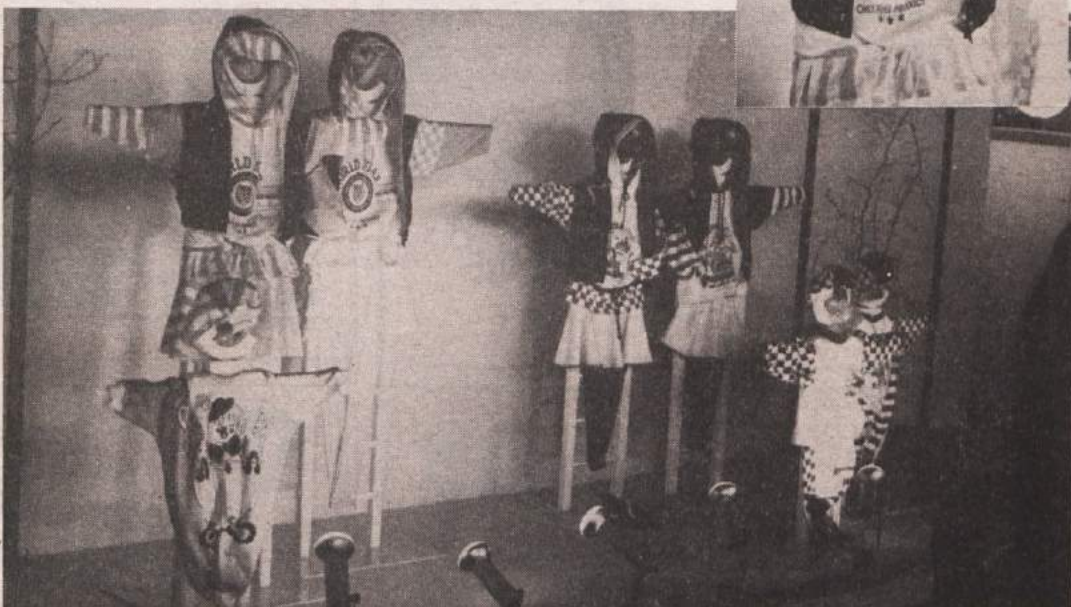
KRANJSKA

Jutranjka iz Sevnice, še vedno vodilni specializirani proizvajalec otroške konfekcije pri nas, ki je redno prisotna tudi na vseh vodilnih sejmih mode v svetu, tako v Firencah, Kölnu, Parizu in Münchnu, ima v svojem bogatem proizvodnem programu popolno ponudbo oblačil za otroke, od novorojenčka do 16 let starosti. V proizvodnem programu BABY izdelujejo šampice, majčke, bluzice, komplete, hlače, jakne, pajace, spalne vreče, povojne blazine, vreče za vozičke, kapice, slinčke. Materiali so pletenine in tkanine, barve pa moderne in popestrene z modnim tiskom.

V proizvodnem programu KONFEKCIJA izdelujejo plašče, jakne, pajace, obleke, polobleke, krila, bluze, hlače, kopalne halje in komplete v velikostnih skupinah od 1 do 16 let.

Na sejmu MODA 92 so se predstavili z otroško športno kolekcijo iz bombažnih materialov v modernih barvah z modnim tiskom, glavno vodilo oblikovalke in vodje kreacije, akademske slikarke Mojce Beseničar — Dekleva, pa je moderno in udobno.

PRIMEX

Primex iz Nove Gorice se v slovenskem prostoru pojavlja kot grosist, ki izdelke italijanskih proizvajalcev ponuja priznanim prodajnoblagovnim centrom, v zadnjem času pa velik poudarek daje zasebnikom.

Kolekcije prikazane na sejmu in vrsta drugih proizvodov, s katerimi žele v Primexu obogatiti ponudbo, bodo naprodaj v vseh večjih blagovnicah v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Novi Gorici pa tudi drugod že čez mesec dni. Poudariti velja, da sodijo na sejm predstavljeni proizvodi iz kolekcije pomlad — poletje v srednji cenovni razred in so tako rekoč primerni za vsak žep.

Programi italijanskih proizvajalcev:

Omsa — damske nogavice vseh vrst, od takih za vsak dan do svilenih in čipkastih za svečane priložnosti, v pestri barvni paleti ter velika izbira otroških bombažnih žab

Morgano — ženska in moška trikotaža iz naravnih materialov, ki jo radi nosimo pozimi, in izdelki iz viskoze, ki jih natakemo poleti

Merilin — ženska konfekcija iz naravnih materialov ter viskoze in svile, kompleti kril in bluz v modrih in belih barvnih odtenkih, kot zapoveduje italijanska moda, med katerimi izbirajo lahko tudi tiste z močnejšo postavo

Magreb — prav tako ženska in moška trikotaža iz naravnih materialov, še posebej iz filoscozia — posebno tkanega bombaža, ki tudi po več pranjih ostane vedno enak

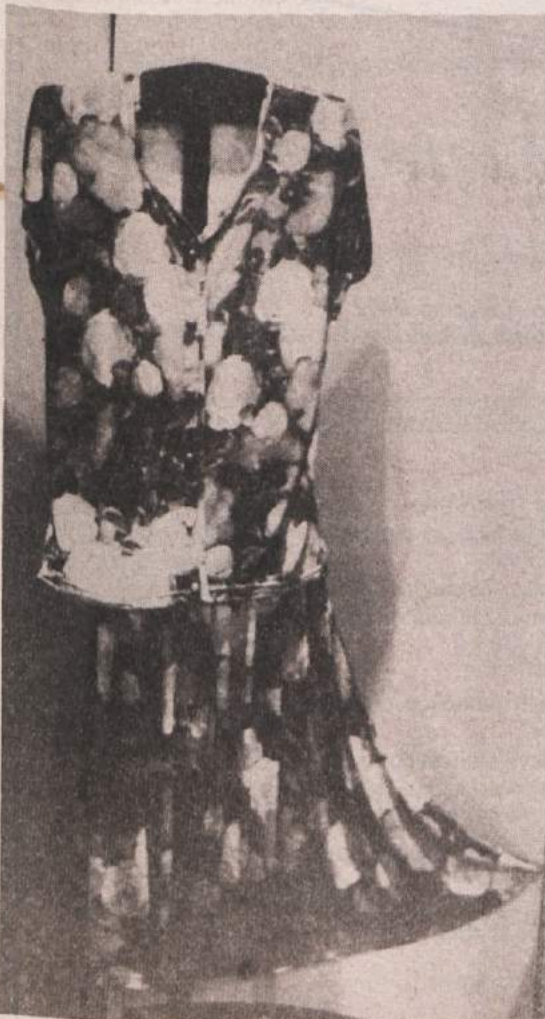
Sabina — otroška konfekcija in trikotaža ter posebna oprema za krst, kar je nedvomno dobrodošla novost na našem trgu

Linea val — otroška konfekcija v modnih barvah od bundic do pajackov, v katerih so otroci varno spravljani

Fedora — metražno blago iz naravnih in umetnih materialov v vseh modnih barvah

Samma — spodnje perilo, obogateno s čipkami, zgornji bodiji, ki se lahko nosijo pod jaknami vseh vrst, iz naravnih materialov in neuničljivega filoscozia v zapovedanih modrih barvnih odtenkih

Deimos — moška in ženska konfekcija, ki se odlikuje po izrednih možnostih kombiniranja

INEA Domžale
za Slovenijo

TOSHIBA

Novo mesto
za Dolenjsko
in daljno okolico

Cesta kom. Staneta 34, tel. in fax: 068/21-058

DELAVSKA UNIVERZA KRŠKO

VPISUJE:
V OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE — 6., 7., 8.r
(brezplačno)

- in v tečaje:
- cestnoprometnih predpisov za vozniški izpit (brezplačno)
  - tujih jezikov: angleščine, nemščine in italijanščine
  - slovenskega jezika za tujce
  - za voznika motornih čolnov
  - za voznika viličarja
  - za voznika motornih vozil B-kategorije
  - iz osnov knjigovodstva
  - vodenja poslovnih knjig v obrti in v podjetju
  - strojepisja
  - računalništva
  - šivanja in krojenja
  - drugo po dogovoru.

Prijave sprejema DELAVSKA UNIVERZA, KRŠKO, Cesta krških žrtev 15, telefon: 31-152, do zasedbe prostih mest. STORITE NEKAJ ZASE — VKLJUČITE SE V IZOBRAŽEVANJE!

SVET SREDNJE KMETIJSKE ŠOLE GRM,
Sevno pod Trško goro 13,
68000 Novo mesto,

razpisuje dela in naloge

UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE

Pogoj: visoka izobrazba pedagoške smeri matematika — fizika, računalništvo

Dela in naloge se razpisujejo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev o vrsti in stopnji izobrazbe bomo sprejemali 15 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

Prodajamo stružni avtomat MAS-80, letnik 1963. Stružni avtomat je bil generalno obnovljen v letu 1976. Cena 5.000 DEM, plačljivo v SLT.

VAKO, Kolodvorska 56, 68340 ČRNOMELJ
Tel.: 068/52-073, 52-555, 53-173
Fax: 068/52-073, 53-173

RUDIS TRBOVLJE

»ZASAVJE« TRBOVLJE

»POSAVJE« SEVNICA

vabijo vse interesente za najem lokalov — butikov v Termah Čatež velikosti od 14,80 m² — 30,60 m² za različne dejavnosti, in sicer od letošnje poletne sezone dalje.

Informacije dobite na telefonu:
0601/22-222 RUDIS Trbovlje,
interna 352

terme čatež

SOCIALDEMOKRATSKA
STRANKA SLOVENIJE

OBČINSKI ODBOR NOVO MESTO

V A B I

na

SOCIALDEMOKRATSKI VEČER,
KI BO

V PETEK, 24. 1. 1992 OB 18.00 URI

V KONFERENČNI DVORANI
HOTELA METROPOL - NOVO MESTO

tema: KAJ HOČEMO SOCIALDEMOKRATI?

gost: Marko SELAN — član vodstva SDSS

Predstavili bomo stališča Socialdemokratske stranke do aktualnih političnih in gospodarskih dogajanj v Sloveniji.

VLJUDNO VABLJENI!

Plesni center Dolenjske

vabi k vpisu v plesne tečaje

- **začetni tečaj:** v četrtek, 23. januarja, ob 18. uri in v nedeljo, 26. januarja, ob 16. uri
- **nadaljevalni tečaj:** v četrtek, 23. januarja ob 20. uri in v nedeljo, 26. januarja, ob 18. uri
- **izpopolnjevalni tečaj:** v nedeljo, 26. januarja, ob 20. uri

Prijave in vpis: Plesni center Loka, pol ure pred pričetkom!

Cenjene stranke obveščamo, da smo v sodelovanju z Novotehna avtomobili odprli v Novem mestu prodajno razstavni salon vozil cimos-citroën. Obiščite nas v novem salonu na Partizanski cesti 2, tel. (068) 28-066 fax (068) 28-027

NOVOTEHNA
AUTOMOBIL

CIMOS

NovoLine

Pot pravih odločitev.

Na osnovi uspešnega poslovnega rezultata preteklega leta ter temeljnih programskih usmeritev in politike razvoja dejavnosti v letu 1992, objavlja

javni razpis

za iskanje sodelavcev, idej, programov
in prostih finančnih sredstev

posameznikov, obrtnikov, podjetij in institucij, ki bi bili pripravljeni vključiti se v dinamično poslovno dejavnost in izboljšati ali razširiti svoje aktivnosti.

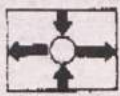
- ste **ambiciozni in iznajdljivi**, pa vas še nihče ni vrgel v pravo vodo, da bi izplavali?
- ste **poslovno inovativni**, pa nimate sogovornikov za svoje zamisli, ki bi bili pripravljeni z vami prevzeti tudi poslovno tveganje in visoko profitirati?
- imate **tržno zanimive programe**, pa vam manjka sredstev za njihov razvoj in plasiranje?
- imate **sredstva**, pa ste ostali brez idej in programov, ki bi vam vložena sredstva povečali z visokimi profiti?

Smo organizacija, ki vam pomaga **po poti pravih odločitev** uresničiti na videz neuresničljiva pričakovanja. Pričakujemo, da se boste oglasili pri nas na razgovoru ali nam boste kako drugače povedali, da ste pripravljeni z nami sodelovati.

Veseli bomo vašega obiska!

NOVOLINE, razvojno ekonomske storitve, Novo mesto, Slovenija, Cesta komandanta Staneta 38, tel. (068) 25-080, 25-081, 27-012, 27-005, 27-007, 21-068; fax: (068) 25-082

POSREDNIK
Sentlovec d.o.o.
enota Trebnje
Rimska 33/I (Gasilski dom)
Telefon št. (068) 44-968

**VOZILA IN KMETIJSKA MEHANIZACIJA ZA
PRODAJO OZIROMA NAKUP**

Zap. št.	Tip vozila — artikla	Letnik	KM	Cena DEM	Opombe
1.	LADA RIVA 1500	89	33000	6500	Zelo lep
2.	DAK DIANA KOMBI	83	57000	1500	Novo ličan
3.	Z 101 POLLY	87	57000	2700	Lepo ohranjen
4.	OLT SIT (ROM. VISA)	NOV	3000	6500	Registriran 3 mesece
5.	FORD ESCORT	76	90000	1000	Dobro vzdrževan
6.	MAN KIPER 19230	72	270000		Po dogovoru vozen, drugi stroj
7.	TAM 170T 14	84	290000	4500	Lepo ohranjen
7a.	MAN 520 SPEDITER	64	160000	4000	Po gener. novi rez. deli
8.	VOLVO 343 GDL	78	150000	4500	Prvi lastnik
9.	CITROEN GS 1200	80	115000	2000	Lepo ohranjen
10.	R4 GTL (SERVISNI)	89		4600	Prvi lastnik
11.	YUGO 55	89	37000	4400	Ohranjen
12.	YUGO KORAL 45	89	18000	4500	Lepo ohranjen
13.	YUGO AMERIKA 45	87	57000	4500	Lepo ohranjen
14.	TRAKTOR IMT 539	90	170 D.UR	7700	
15.	TRAKTOR ZETOR 67-11	77		5000	Ali menja za URSUS 35 OZ FERGUSON 35
16.	KOSILNICO BCS	86		3500	
17.	R-21	89			MENJA ZA R-5 (88 let.) do 8500 DEM. GOLF D (87 let.) do 10000 DEM Reg. do 9-92
18.	MERCEDES 1213 KESON	78	430000	2200	
19.	GOLF D	79	10000	4500	PO GEN.

KUPIMO:

- TRAKTOR TV 30 ali 32 rabljen
- CISTERNA CREINA, rabljeno, velikost od 2000 litrov
- CITROEN VISA CLUB-2 600M po dogov.
- STEIER 18—24 1 CILINDER s kard. jerm. in krožno žago za razrez drv
- 10 avtomobilov starih do 5 let iz programa Zastava (FLORIDA, Z-101, Z 128, YUGO VSI TIPI)
- TROSILEC GNOJA, velikost do 3 tone
- TRAKTOR TV 19 prodam ali menjam star 10 let
- FERGUSON ali UNIVERZALE ali SAME do 39 KM

POSTOPEK PRI PRODAJI:

Prodajalec je dolžan pripeljati vozilo (avto, traktor, kmetijski stroj ali drugo kmetijsko mehanizacijo) na Rimsko 33-I v Trebnju, kjer se prodajni artikel ogleda in dogovori za okvirno ceno. Potrebne podatke »Posrednik« vpiše v prodajno evidenco za maksimalni rok 2 mesecev. Če prodajalčeva ponudba v tem roku ne velja več, je to dolžan takoj sporočiti »Posredniku«.

POSTOPEK PRI NAKUPU:

Prodajni artikel je pri lastniku — prodajalcu. Ko se kupec odloči za nakup določenega artikla, pokličemo lastnika — prodajalca v »Posrednik«, kjer artikel kupec pregleda. Če se interes dokončno uskladi, se napiše kupoprodajna pogodba ter dogovori vse v zvezi s formalnostjo o prenosu lastništva.

STROŠKI PRODAJALCA:

Ogled prodajnega artikla in vpis v prodajno evidenco: 200 SLT. Ob sklenitvi kupoprodajne pogodbe je prodajalec dolžan poravnati posredniško provizijo v znesku 3% od dosežene prodajne cene. Če provizija zneske za katerokoli vozilo manj kot 3.500 SLT, je le-ta 3.500 SLT.

Kupec nima nobenih stroškov, razen, če je vpisan v poglavju »kupujemo«. V tem primeru stane vpis 200 SLT.

Informacije: tel. (068) 44-968 vsak dan razen sobot od 10.—12. in od 13.—15.

PRIPOROČAMO SE TUDI NA SEJMU AVTOMOBILOV IN KMETIJSKE MEHANIZACIJE VSAKO NEDELJO PRI MOTELU »KOLINSKA« V TREBNJU OD 8. URE DALJE!

**VZGOJNO VARSTVENA ORGANIZACIJA
NOVO MESTO
Ragovska 18
68000 NOVO MESTO**

objavlja
prosta dela

VODJE CENTRALNE KUHINJE

Pogoji:

- končana V. stopnja gostinske usmeritve — tehnik kuharstva,
- najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj pri vodenju izmene, nabavi in skladiščenju živil,
- ustrezne osebnostne lastnosti za delo v skupini.

Ker je po enem letu možnost napredovanja na delovno mesto VODJA PREHRANE v VVO, želimo spodbuditi kandidate, ki so po V. stopnji gostinskega poklica nadaljevali študij na višji ali visoki šoli ustrezne živilske stroke. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh od dneva objave na naš naslov.

**Republika Slovenija
OBČINA NOVO MESTO
SEKRETARIAT ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI**

objavlja

**RAZPIS
za izvajanje raziskovalnega programa v letu
1992**

- V raziskovalni program bodo vključene raziskave s področja
- ekologije
  - pitne vode
  - prestrukturiranja in sanacije gospodarstva (tehnološko-tehnične raziskave) in
  - družboslovnih raziskav.

Prijave za izvajanje raziskovalnega programa pošljite najkasneje do 29. 2. 1992 na naslov: Sekretariat za družbene dejavnosti Občine Novo mesto, kjer dobite tudi dodatne informacije. Pri prijavi upoštevajte že znane Smernice za prijavo raziskovalnih nalog in vrednost faktorja R 150 in faktorja F 1,58.

ZAHVALA

*Skrb, delo in trpljenje,
mama, tvoje je bilo življenje.*

V 80. letu je Gospodar življenja poklical k sebi drago mamo, staro mamo, prababico in teto

**NEŽO
OVNIČEK**

s Hriba pri Orehku 12

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, ki ste sočustvovali z nami, nam ustno in pisno izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, darovali za maše in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo vsem vaščanom Hriba, Splošni bolnici Novo mesto, Krki-Skladišču surovin ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Niti z bogom nisi rekel,
niti roke nam podal, šel si
da soseda na zadnjo pot bi spremil,
a sam na večno pot si se podal.*

V 49. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi brat, stric, svak in botrček

**TONE
GODINA**

iz Orehovice 30

Z žalostjo in hvaležnostjo v srcu se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in vaščanom za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Iskrena zahvala sodelavcem IMV-ja, PGD Orehovica, gospodu kaplanu za lepo opravljen obred, mešanemu pevskemu zboru Orehovica in vsem, ki so našega Toneta v tako velikem številu spremili k zadnjemu počitku. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

**ANTON
BLATNIK**

Rožanec pri Črnomlju

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, pevkam in g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

V SPOMIN

18. januarja je minilo leto, odkar nas je nepričakovano zapustila naša draga žena, mama in hčerka

ANA CESAR

z Mestnih njiv 4

Hvala vsem, ki obiskujete njen grob, ji prinašate cvetje in prižigate svečke.

Vsi njeni

ZAHVALA

Poslovlili smo se od našega dragega očeta in starega očeta

KARLA VITMANA

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom in znancom za izrečeno sožalje, darovano cvetje ter spremstvo na zadnji poti, govornikom, pevcem, gospodu župniku, organizaciji ZB Mokronog in Društvu invalidov in upokojencev. Še posebej se zahvaljujemo osebju Zdravstvenega doma Mokronog za pozornost in skrb med boleznijo.

Žalujoci: otroci Drago, Danica in Vinko z družinami

OSMRTNICA

V sredo, 22. januarja 1992, smo se na otohskem pokopališču poslovili od naše upokojene sodelavke

ANE VRTAČIČ

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

DELAVCI IN UPOKOJENCI KRKE, TOVARNE ZDRAVIL, P.O. NOVO MESTO

**IZ BREŽIŠKE
PORODNIŠNICE**

V času od 11. do 18. so v brežiški porodnišnici rodile: Martina Filipovič iz Brežic — Domagoja, Zinka Brili iz Dovškega — Jerneja, Nada Trbovc iz Sevnice — Sabino, Tatjana Prah iz Gor. Pirošice — Tamaro, Marija Kodrič iz Krškega — Domna, Silva Krušlin iz Dobove — Mateja, Dragica Leskovec iz Krškega — Sabino, Silva Zaletelj iz Krškega — Alena, Nada Pavlovič iz Gaberja — Katarino. Čestitamo!

ZAHVALA

*Niti z bogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v srcih naših vedno boš ostal.
Utihnil je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so le sledovi pridnih rok in spoznanje,
da tebe, dragi Stane, več med nami ni.*

V 52. letu starosti nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, brat in stric

STANE NAHTIGAL

z Görenjega Polja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancom, prijateljem in dobrim sosedom za nesebično pomoč, darovano cvetje ter izrečeno sožalje. Posebna zahvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred, gospodu Košmrlju za ganljive poslovilne besede ter pevcem iz Žužemberka. Prav tako se zahvaljujemo Iskri Novo mesto, Novolesu — Novi ambient, Revozu, trgovini Most Vavta vas, upokojencem iz Dolenjskih Toplic ter SŠTZU Novo mesto — četrti gradbena. Hvala tudi vsem ostalim, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih in pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Ida, hčerki Mira in Mojca z Robertom ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil dragi mož, ata, stari ata, brat, stric, tast

FRANC JUDEŽ

iz Lobetove ul. 14

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih, pokojnemu darovali cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo sodelavcem kolektivov Dolenjske pekarnice in SŠTZU Novo mesto za podarjene vence in izrečeno sožalje ter učencem lesarske usmeritve za izrečeno sožalje. Hvala tudi ŽTP Novo mesto, Sekciji za vleko, za podarjeni venec. Posebna zahvala dobrim bližnjim sosedom za vsestransko pomoč, govorniku in ŽTP Novo mesto, Sekciji za vleko, za tople poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke, g. Berusu za odigrano Tišino in gospodoma p. Luku in gospodu Ediju za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 23. januarja — Samo Petek, 24. januarja — Francišek Sobota, 25. januarja — Darko Nedelja, 26. januarja — Tit Ponedeljek, 27. januarja — Vito Torek, 28. januarja — Tomaž Sreda, 29. januarja — Valerija

LUNINE MENE

26. januarja ob 16.27 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 24. in 25. 1. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Oskar je kriv za vse. 26. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Moje plavo nebo. ČRNOMELJ: 23. 1. (ob 17. in 19. uri) ameriška komedija Bingo. 24. 1. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Želve Nindže. 24. 1. (ob 20. uri) ameriški ero-

tični film Sužnje slasti. 26. 1. ameriški akcijski film Izkušeni specialci. KRMEJL: 25. 1. ameriško znanstvenofantastični film Dokončni odplak. KRŠKO: 25. (ob 18. uri) in 26. 1. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Policaj iz vrta. 26. 1. (ob 18. uri) ameriški kriminalni film Miami Blues. METLIKA: 24. 1. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Izkušeni specialci. 26. 1. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Želve Nindže. 26. 1. (ob 20. uri) ameriški erotični film Sužnje slasti. NOVO MESTO — DOM KULTURE: 23. (ob 18. in 20. uri) ter od 24. do 26. 1. (ob 20. uri) ameriški triler Morilske misli. Od 24. do 27. 1. (ob 16. in 18. uri) ameriška komedija Bingo. 27. 1. (ob 20. uri) hongkonški karate komedija Velika muža v Hongkongu. SEVNICA: 24. in 26. 1. ameriški vojni akcijski film Okoreli specialci.

kmetijski stroji

AGROIZBIRA KRANJ nudi akumulatorje 12 V 97 ah in 12 V 100 ah po ceni 4.100 SLT. Na zalogi/dovolj vseh vrst traktorskih delov. Se priporoča Stavko Prosen, Smedniška cesta 17, Kranj, ☎ (064)324-802. 251

TRAKTOR SAME DELFINO 35, 4 RM, skoraj nov, 70 ur, ugodno prodam. ☎ (0608)77-563 ali (0608)34-654. TRAKTOR SAME DELFINO 35, prednji pogon, skoraj nov, 90 ur, prodam ali zamenjam za IMT 539. ☎ (0608)77-563. 288 TRAKTOR IMT 539, letnik 1988, prodam. Pakj, Gorenja vas 23, Šmarješke Toplice, ☎ 73-424. 291

zavarovalnica triglav d.d.
poslovna enota Novo mesto

Delavci Zavarovalnice Triglav Novo mesto se zavedamo socialnih težav svojih zavarovancev, zato uvajamo ugodnost fizičnim osebam pri plačevanju zavarovalne premije:

- 20% popust pri plačilu zavarovalne premije v celoti pri vseh zavarovalnih vrstah razen pri obveznem zavarovanju avtomobilske odgovornosti, kjer je to 15%;
- brezobrestno obročno plačilo zavarovalne premije v primeru največ 4 (1+3) zaporednih mesečnih obrokih (plačilo s čeki tekočega računa z odloženim datumom vnovčljivosti) pri vseh zavarovalnih vrstah, razen pri obveznem zavarovanju avtomobilske odgovornosti, kjer ponujamo možnost plačila s 3 zaporednimi obroki.

Za ostale informacije prosimo, da nas obiščete ali pokličete na Poslovno enoto Novo mesto ali predstavništva v Kočevju, Črnomlju, Metliki in Trebnjem.

Dolenjska banka d.d.
Novo mesto

Blagajniški zapis z devizno klavzulo — varna naložba denarja pri Ljubljanski banki Dolenjski banki, d.d., Novo mesto

Ljubljanska banka Dolenjska banka, d.d., Novo mesto je izdala blagajniške zapise, nominirane v DEM. S tem ponuja banka varčevalcem novo obliko gospodarne naložbe svojih prihrankov. Blagajniški zapisi so izdani v apoenih po 100 DEM, 500 DEM in 1.000 DEM. Vplačila in izplačila blagajniških zapisov se opravijo v tolarški protivrednosti po srednjem tečaju DEM Banke Slovenije. Blagajniški zapisi se glasijo na prinosnika. V plačilo zapadejo v roku 181 dni od dneva vplačila. Letna obrestna mera znaša 8%. Pripadajoče obresti se ob zapadlosti blagajniškega zapisa izplačajo skupaj z glavnico in znašajo:

— za apoen	100 DEM	3,80 DEM
— za apoen	500 DEM	19,45 DEM
— za apoen	1.000 DEM	38,90 DEM

Za blagajniške zapise jamči Ljubljanska banka-Dolenjska banka, d.d., Novo mesto.

Blagajniške zapise lahko kupite v
 — ekspozituri Novo mesto, Kettejev drevored 1,
 — ekspozituri Črnomelj, Trg svobode 2,
 — ekspozituri Metlika, Trg svobode 7,
 — ekspozituri Trebnje, Cesta Gubčeve brigade 4.a.

ljubljska banka

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Miljan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 40 SLT, naročnina za 1. trimesečje 490 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 980 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 550 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.100 SLT; za razpise, licitacije ipd. 600 SLT. Mali oglasi do deset besed 450 SLT, vsaka nadaljnja beseda 45 SLT. ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-39624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto). NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo (068) 23-606, 24-200, ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 23-611, telefaks: 24-898. Nenarocnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Št. podlaga ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

SAME (26 KM), letnik 1974, prodam. ☎ 87-532. 310 TV 420, plug in rahljajnik prodam. Kolenc, Rumanja vas 48, Straža, ☎ 84-856. 312 ZADNJI GUMI za traktor Ferguson 539 prodam. Informacije na ☎ (068)52-355. 325 TRAKTOR FERGUSON 549 ugodno prodam ali menjam za manjšega ferguson. ☎ (0608)75-740. 344 TRAKTOR SAME DELFINO 35, 4 FM, skoraj nov, ugodno prodam. ☎ (0608)77-563. 370 TRAKTOR TV 420 poceni prodam ali menjam. ☎ (068)85-734. 376 TRAKTOR URSUS 360 prodam. Anderlič, Zbure, Šmarješke Toplice.

kupim

KUPIM OBVEZNICE Republike Slovenije, SKB banke, ter blagajniške zapise z devizno klavzulo. ☎ 068/78-470. R 4, letnik 1987—88, kupim. ☎ (068) 23-585, zvečer. 294 KUPIM mešalec za beton, lahko brez elektromotorja. Kupim džip ali zamenjam za juga 45, letnik 1990. ☎ (068)43-500. 298 R 4 GTL, rabljen, star do 4 leta, kupim. ☎ (068)51-429. 336 FRANCISOVO TURBINO, 150 do 300 l vode v sekundi, kupimo. ☎ (0608)81-897. 353 SMREKOVO HLODOVINO kupim. ☎ (068)78-066. 359 Kupim peso, korenje, kolerabo. ☎ (068) 28-250, sobota in nedelja po 14. uri. KUPIM pancarje št. 40. ☎ 26-150

motorna vozila

PRODAM R 11 GTL, letnik 87, ter usnjeno sedežno garnituro SKAND. ☎ 068/24-621. PRODAM GOLF, letnik 88, reg. 12/92. ☎ 068/26-232. GOLF DIESEL, letnik 1983, registriran do junija 1992, ugodno prodam. ☎ (0608)77-563 ali (0608)34-654. 263 AUDI 80 D, letnik 1988, prodam ali menjam za manjše vozilo. ☎ 44-529. MOPED TOMOS APN 6, nov, po znižani ceni prodam. ☎ (0608)81-078. OLTCIT, nov, registriran, prodam ali menjam. ☎ 24-006 dopoldne ali 25-986, popoldne. 273 GOLF JXD, letnik 1986, 5 vrat, prodam. ☎ (0608)60-197. 275 R 5 DIESEL, letnik 1988, prodam. ☎ 23-866, 27-153. 281 GOLF, letnik 1979, prodam za 3000 DEM ali zamenjam za 126 P. ☎ 42-942. GOLF BENCINAR, letnik 1980, prodam. Štefan Ilar, Mala Cikava 6, Novo mesto. 285 GOLF DIESEL, letnik 1983, registriran do junija 1992, ugodno prodam ali zamenjam za R 4 GTL. ☎ (0608)77-563. LADO SAMARO, letnik 1988, in 126 P — BIS, letnik 1990, prodam. Smrekar, Šegova 80, Novo mesto, ☎ 24-821. 290 Z 850, letnik 1984, prodam ali zamenjam za juga. ☎ (068)40-246. 297 Z 750, letnik 1978, registrirano do 13. marca 1992, poceni prodam. ☎ 26-874. Z 101 GTL, letnik december 1983, prevoženih 65000 km, registrirano do 5/92, prodam. Cena po dogovoru. Filipovič, Kettejev drevored 41, Novo mesto. GOLF JGLD, letnik 1985, 4 vrata, in rdeče vino prodam. Dol. Brezovica 12, Sentiernj, ☎ 42-495. 305 W 1200, ohranjen, prva registracija 1976, prvi lastnik, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 52-114, 52-335. 306 MERCEDES 808 KIPER, nosilnost 4 t, generalno obnovljen, prodam. ☎ (068)21-662. 309 R 5 KAMPUS, letnik 1990, prodam. ☎ 27-536, po 15. uri, Nunič. 315 GOLF DIESEL, letnik 1979, prodam. ☎ (068)47-360. 318 RENAULT EXPRES, zastekljen, 1986, prodam. ☎ (068)23-355. 319 AUSTIN, zelo ohranjen, prodam. ☎ 22-683, od 15. ure dalje. 320 GOLF, karamboliran, letnik 1985, prodam. Jure Prosenik, Rožno 7, Brestanica. 321 Z 128, letnik 1990, prodam. Agrež, Stolovnik, Brestanica, ☎ 70-028. 328 R 4 GTL, letnik 1984, registriran do 9/92, prodam ali menjam za 126 P, letnik 1988. ☎ (068)24-953. 329 R 4 GTL, letnik 1989, prodam. Derganc, Loke 6, Straža, ☎ 84-771. 330 126 P, letnik 1978, garažiran, registriran do septembra, prodam. ☎ 87-380. 332 ALFO 33 1,3 S, 11/85, registrirano do 18. novembra 1992, prodam ali menjam za manjši avto. ☎ 22-886. 333 GOLF JXD, 1987, prodam. V račun vzamem 126 P. ☎ 42-453. 338 Z 750, letnik 1985, prodam. ☎ 51-333, popoldne. 341 ALFA SUD 1,3 TI, z veliko dodatne opreme, prodam ali menjam za manjši avto. ☎ (068)25-893. 346 Z 101, letnik 1981, prodam. ☎ (0608)32-106. 348 JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. ☎ 58-446. 349 BMW 528 i prodam ali menjam. Alojz Štine, Nad mlino 57, Novo mesto. 355 FIAT 128 COUPE, letnik 1975, prodam. Saje, Dol. Kamenje 4, Novo mesto. 357 Z 101 GTL, letnik 1987, ugodno prodam. ☎ 27-501. 360 PRODAM R 4, letnik 1989, 126 P, letnik 1988, GOLF benzin, letnik 80 ter Mini moris. ☎ 068/25-113 od 6 do 14. ure.

GOLF DIESEL, letnik 1985, prodam. ☎ 28-825. 361 GOLF D, letnik 1988, registriran do 1/93, prodam. ☎ 85-404. 362 OLTCIT, metalik, registriran, prodam za 6500 DEM ali menjam. ☎ (0608)32-090. 365 Z 101 SKALA 55, letnik 12/89, prodam. Informacije po 15. uri na ☎ 85-729. 367 Z 101, staro tri leta, ugodno prodam. ☎ (0608)77-270. 368 GOLF DIESEL, letnik 1983, registriran do 6/92, ugodno prodam. ☎ (0608) 77-563. 369 SAMARO 1300, temno modro, 5 vrat, letnik 1989/8, 25000 km, prodam. ☎ (068)58-239, popoldne. 378 Z 750 S, letnik 1975, zelo ohranjeno, obnovljeno, ugodno prodam. ☎ (068)59-068. 379

obvestila

VALILNICA NA SENOVEM. Sprejemamo naročila za enodnevnne in večje piščance, rjave in grahaste. Se priporoča mol. ☎ (0608)79-375. 136 ŽALUZIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 161 AVSTRIJSKI LOTO. Vplačila — izplačila vsak terek ob 19. uri v restavraciji Pri vodnjaku (Ribja), Novo mesto. 322 POLAGAM vse vrste podov ter zidne obloge, obnovim jedilni kot, stole, klopi, kavče, posteljne blazine. Se priporoča tapetnik Metod Žagar, Rumanja vas 11 b, Straža, ☎ (068)84-855. 331 CENJENE STRANKE obveščamo, da sprejemamo naročila za kilogramske piščance, bele in rjave nesnice. ☎ 85-645. 354 JARKICE, rjave nesnice, stare 7 tednov, bomo prodajali 14. in 21. marca. Sprejemamo naročila. Strugar, Svibnik, Črnomelj, ☎ 52-774, 52-919. 358

TRGOVSKO PODJETJE TIKA TREBNJE

Iščemo honorarne sodelavce za veleprodajo in prodajo na drobno artiklov iz proizvodnega programa koncerna Gorenje ter ostalih trgovskih dejavnosti »TIKE« Trebnje. Če ste pripravljeni sodelovati, nas pokličite na tel. 068/44-940 V Novem mestu iščemo lokal za prodajni center Gorenja in dejavnost »TIKE« Trebnje v izmeri cca 80 m² v centru ali ob glavni cesti. Lastniku lahko omogočimo tudi delo v prodajni — tel. 44-940, 45-440.

AVTOŠOLA »ALJA« d.o.o.
Sadež 24, ČRNOMELJ
tel. (068) 51-231

— nudimo celotni program do izpita po ugodnih cenah — tečaj enkrat mesečno (Črnomelj in Metlika) — pričetek takoj po uspešno končanem tečaju CPP in opravljenem zdravniškem pregledu — vožnja 4 — 5 krat tedensko — kondicijske vožnje na vašem vozilu — po vas pridemo v službo ali v šolo — nudimo obročno odplačevanje Prijave sprejemamo v trgovini TEJA SPORT, UI. S. ROZMANA 20, Črnomelj, ali po telefonu.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala osebju Zdravstvenega doma in Pljučnega oddelka novomeške bolnišnice, sodelavcem žalujočih, obema govornikoma in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: mož Tine, hčere Marica, Joža, Angela, Pavla, Dana in Dragica z družinami ter sinovi Dušan, Rajko, Zdravko in Boris z družinami

TENA d.o.o.

• klasični in satelitski antenski sistemi
 • servis satelitske in avdio video tehnike

AKCIJSKA PRODAJA satelitskih anten PACE max. 1.1. dB šurna offset antena 80 cm
 Servis: Ulica 21. oktobra 19 b, Črnomelj
 tel: (068) 51-396

VALILNICA KUHELJ, Šmarje 9, 68310 Sentiernj tel. (068) 42-524

Obveščamo stranke, da lahko naročijo:
 — enodnevnne bele, rjave in grahaste piščance
 — enomesečne bele piščance (1 kg)
 — 6- do 8-tedenske rjave in grahaste piščance
 Se priporočamo!

TILIA

TEHNIČNA TRGOVINA, SERVIS GORILCEV
Novo mesto, Bršljin 21 tel., fax. (068) 27-197

nudi po ugodnih cenah:
 — gorilice, cisterne
 — radiatorje, bojlerje
 — pipe, umivalnike
 — motorne žage
 — belo tehniko
 — MONTAŽO centralnih kurjav, vodovoda...

VALILNICA HUMEK. Sprejemamo naročila za enodnevnne piščance, bele težke, rjave nesnice in grahaste. Inf. po telefonu (068) 24-946 ali na naslov: Valilnica HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto. (P3-81MO)

OSMRNICA

V 56. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila naša draga žena, mama in sestra

ANICA KOCJAN

roj. Žonta s Potov Vrha

Na njeni zadnji poti smo jo spremili v sredo, 15. januarja 1992, na pokopališču v Šmartnem pod Šmarno goro.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama in prababica

Zora Dolinar

roj. Rustja z Laz pri Uršnih selih

Bife in pizzerija KOS Črmošnjice 69

išče natakario za honorarno zaposlitev
 Inf. po tel. (068) 43-852

Graverstvo in pasarstvo Staniša, Dol. Težka voda 36 tel. (068) 43-770

vam nudi graverska in pasarska dela. Izdelujemo pokale, rozete, bakrene lijakke za pretok vina, križe, svečnike...

Se priporočamo!

preklICI

LUDVIK SMOLE, Čuznja vas 13, Trebelno, prepovedujem Knezovim iz Čuznje vasi dostop na parcelo št. 1855/3 v Zaloki, dokler dediški delež ni sodnijsko urejen. 283

PREBIVALCE ŠMARJETE opozarjam, da ne nasedajo besedam LJUBOMIRA JENKA iz Orešja 36, ker so lažne. Vsi, ki so sodelovali pri izkoriščanju lastnine na posesti lastnice Vande Zabukovec, Ob potoku 1, Novo mesto, bodo tudi za nazaj sodno obravnavani. 327

posest

VINOGRAD v Golobinjeku prodam ali dam v najem. Vidmar, Češence 2, Mirna Peč. 260

VINOGRAD (12 a), v Lepstanu pri Klenoviku, prodam. ☎ 47-771. 261

MEŠANI GOZD (1 ha, 2 a) prodam. Cena 1 DEM/m². Vinograd (8 a) oddam v najem ali prodam. Kamnje, Sentrupert na Dolenjskem. ☎ (064)78-434. 266

HIŠO v izgradnji (III. faza), z delavnico, v obrtni coni v Brežicah, prodam. ☎ (0608)61-556. 268

POČITNIŠKO HIŠICO, na lepem in mirnem kraju pri Mokronogu na Dolenjskem, prodam. Velikost parcele je 38 arov, z elektriko in asfaltno cesto. Informacije na ☎ (0608)81-572, od 10. do 14. ure, ob delavnikih. 269

ZA VIKEND primerno zgradbo (voda, elektrika, vrt) kupim v okolici Novega mesta. Šifra: »GOTOVINA—FEBRUAR«. 272

V Novem mestu v bližini centra oddam v najem 30—60 m² poslovnega prostora za mirno dejavnost. Pogoj je predplačilo najemnine. Možnost vselitve v 3 mesecih. ☎ (068) 28-250 sobota in nedelja po 14. uri. Prodajni ali dam v najem bivalno zidnico 7x6 m z vinogradom 900 m², 400 trtami — prvo vinogradniško območje na Trški gori. Asfalt, elektrika, sončna lega. ☎ (068) 28-250 sobota in nedelja po 14. uri.

HIŠO na Ratežu, v IV. gradbeni fazi, obrtni prostor izdelan, prodamo. ☎ 28-850, 21-218. 163

PARCELO (12 arov), z vikendom v gradnji, 10 km od Novega mesta, prodamo. ☎ 28-378, popoldne. 280

ZAZIDLJIVO PARCELO (16 arov), z veljavnim lokacijskim dovoljenjem, in 11 arov travnika v Ostrogu pri Kostanjevici prodam. Informacije na ☎ (061)51-423. 299

HIŠO, zgrajeno do prve plošče, v Strazi prodam. ☎ (061)106-574. 307

VIKEND HIŠICO, brez vinograda, s sadnim in zelenjavnim vrtom, primerno tudi za bivanje, prodam. Nahaja se v bližini Trebnjega. Šifra: »UGODNA LEGA«. 342

PARCELO za vikend in vinograd ter termoakumulacijsko in trajnožarečo peč prodam. ☎ 28-821. 334

PRODAM 73,22 a gozda v Breški vasi in 36,51 a travnika v Stranjah. ☎ (061)343-828. 342

STAREJŠO HIŠO v Ponikvah 7 pri Veliki Dolini ugodno prodam. ☎ (0608) 75-740. 343

SADOVNJAK IN GOZD (2700 m²) na Rihpovcu ugodno prodam. Sireclj, Trebelno, ☎ 47-435. 352

VIKEND PARCELO z vinogradom nad Otočcem ugodno prodam. ☎ (068) 28-695. 356

GRADBENO PARCELO (11 a) v Šentjanžu — Veterniku prodam. Informacije po ☎ (0608)82-700, po 18. uri, razen sobote in nedelje. 366

HIŠO v Ribnici, Grajska pot 6, prodam. ☎ 65-501. 373

KRAVO, s prvim teletom, prodam. Franc Lukšič, Igljenik 1, Stopiče. 324

PRALNI STROJ in štridelno omaro zamenjam za metrska drva. ☎ 23-343. 337

VINO, kvalitetno, prodam. ☎ (0608) 81-411. 337

LEGLA nemških prepeličarjev »ferce«, starih 8 tednov, prodam. Pavlin, Mačkovec 31, Novo mesto, ☎ (068)22-308. 339

LESENO GARAŽO za blokum Majde Šilc 10 prodam. ☎ 23-353, popoldne. 340

PRODAM dve breji telici frizijki in bikce za pitanje ter traktor Univerzal 445 DT. ☎ (068)78-527. 347

TELICO, brejo 9 mesecev, in kravo prodam. Novinec, Bušinec 6, Dolenjske Toplice. 350

PRODAM večjo količino obdelanega kostanjevega kolja. Alojz Kos, Sentjurje 12, 68216 Mirna Peč. 351

PRODAM 15 m³ mešanih drv. ☎ 87-554. 372

KAMKORDER SONY 355, 455, popolnoma nov, zelo ugodno prodam. ☎ (064)241-265. 374

PRODAM zelo malo rabljen enofazni 180-litrski hidrofor, gospodinjiski šivalni stroj Bagat in večjo mikrovalovno pečico. ☎ 43-790. 375

razno

NA ŠMIHELKEM POKOPALIŠČU oddam grob. ☎ (064)323-872. 282

ODDAM večjo vpeljano delavnico, ogrevano, s parkirnim prostorom, pri Novem mestu, in prodam dva rabljena gorilca za odpadno olje. ☎ 23-529. 317

POSLOVNI PROSTOR, opremljen, 20 m², in videoteko oddam. ☎ 25-259 ali 21-079. 335

PROSTOR (30 m²) v novem delu Metlike oddam. Cena 10 DEM/m². ☎ (068)58-427. 371

GOSTILNO ali bife v bližini Novega mesta oddam v najem. Šifra: »UGODNO«. 380

službo dobi

USPEŠNO PODJETJE ima še nekaj prostih mest potnikov na terenu za prodajo tekstila. Informacije na ☎ (0608)34-896, od 14. do 16. ure. 286

ZASTOPNIKI, POZOR! Želite zaslužiti nekaj tisoč DEM? Oglasite se v nedeljo, 26. januarja 1992, ob 18. uri v gostišču Loka v Novem mestu. 292

PRIDNO, prikupno dekletu dobi delo v piceriji. ☎ 27-296. 311

KV MESARJA ali priučenega, z vozniškim dovoljenjem C kategorije, zaposlim. Mesarija Križan, Podzemelj 7, Metlika, ☎ (068)57-175. 345

IŠČEM voznika tovornjaka s C in E kategorijo. ☎ 45-564. 363

GOSTILNA sprejme dekletu za strežbo. ☎ 57-154. 364

službo išče

35-LETNA ŽENSKA, z 12-letno prakso v zunanji trgovini in s srednjo šolo, išče zaposlitev na območju Dolenjske in garsonjero s telefonom. Lucija Strojjan, Celovška 142, Ljubljana. 271

STROJNIK TGM išče delo. Gornje Kamence 8, Novo mesto. 313

stanovanja

DVOSOBNO STANOVANJE v Bršljini v Novem mestu oddam. Informacije na ☎ 23-532. 279

STANOVANJE, lahko tudi opremljeno, oddam. ☎ 76-508. 316

prodam

PRODAM NOVO Marlesovo kuhinjo ali menjam za os. avto. ☎ 068/25-000. 25-000.

STANOVANJE v izmeri 80m² (polovica starejše hiše) z vrtom v Kostanjevici na Krki in fotokopirni stroj NASHUA 4040 prodam. ☎ 068/28-535, 25-702 (dop.) in 20-511 in 28-694 (pop.)

PRITLIKAVI PINČI, mladiči, nagrada za dobro spričevalo, naprodaj. ☎ (063)831-538. 265

INOKS POSODO za vino in ostale tekočine, od 80 do 1000 l, prodam. ☎ (068)44-894. 270

BUKOVA DRVA, večjo količino, prodam. ☎ 28-706. 274

PIANINO, kitajske znamke, ugodno prodam. ☎ (068)65-491. 276

KOSTANJEVO KOLJE, žagano, kalano, prodam ali menjam za smrekovo hlodovino. ☎ 26-484. 277

MOTOR ZA BCS (petrolej, bencin), malo rabljen, in strešno opeko, rabljeno, prodam. Brkopec, Vrhe 17, Novo mesto.

Prodaj biljard, stari tip (na jurčka) in tottraterm cevi (FI 16) za talno ogrevanje. ☎ (068) 28-250 sobota in nedelja po 14. uri.

PEČ za centralno kurjavo Ferrotherm, novo, 40 KW, z 80 l boilerjem, prodam za 65.000 SLT. Turk, Stopiče 62. 287

KRZNENO JAKNO (nutrija), številka 40 — 42, prodam za 500 DEM. ☎ 24-006, popoldne. 295

PRODAM otroški voziček Chicco, avto sedež Chicco, športno kolo Senior in jedilno mizo s štirimi stoli. ☎ 23-756, popoldne. 296

PRODAM novo spodnjo gred KR 850 za pletilni stroj Brother. ☎ 47-012.

PRODAM novo mizo (smreka, 150 x 75), dve klopi in tri stole. Po želji stranke naredim drugo. ☎ 43-618. 303

KOBILO, brejo 8 mesecev, in rdeče vino prodam. Jekle, Vel. Mraševo 55, Podbočje. 304

DRVA ter parcelo (40 a) prodam. Gornje Kamence 8, Novo mesto. 314

PRODAM omaro z vgrajeno posteljo (390 x 330) in dolgo belo poročno obleko z ogrinjalom. Informacije popoldne na ☎ (0608)77-425. 323

PGP, proizvodno in trgovsko podjetje d.o.o.
Gubčeve br. 1 b
TREBNJE

vabi k sodelovanju sodelavca/sodelavko za opravljanje naslednjih del in nalog:

- samostojno vodenje finančno računovodskih del

Pogoji:

- višješolska izobrazba ekonomske smeri
- najmanj 5 let delovnih izkušenj
- izkušnje pri delu z računalnikom

Prosimo, da pisne prijave z dokazili pošljete na gornji naslov v 8 dneh od datuma razpisa. Delo bo sklenjeno za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom.

ZAHVALA

Mnogo prežgodaj nas je po hudi bolezni zapustila draga žena, mama, hčerka, sestra, stara mama in svakinja

MARIJA MESOJEDEC
iz Šegove ulice 21, Novo mesto

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za besede utehe in darovano cvetje. Iskrena hvala osebju Onkološkega inštituta Ljubljana, posebno dr. Kavčičev ter osebju Splošne bolnišnice Novo mesto, kolektivu Krke, še posebno programu Izolacije in kadrovske službi. Za lepo opravljen obred pa se zahvaljujemo Dolenjskemu oktetu, g. Dularju in še posebno g. Lapu.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

JOŽEFA GREGORČIČ
roj. SLADEK, Smolenja vas 32

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, organizaciji ZB, delavcem REVOZA za podarjeno cvetje in pomoč ter gospodu p. Bernardu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je zapustila ljubljena žena, mati, babica, tašča in sestra

LJILJANA SUŠNIK
roj. Budič

Iskreno se zahvaljujemo dr. Tereziji Krese in patronažnim sestram, posebno sestri Mariji za vsakodnevno skrb in nego. Hvala sorodnikom, sodelavcem Ljubljanske banke Novo mesto, sosedom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.

Žalujoci: mož Stane, sinova Danko in Zoran z družinama, bratje in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, bratranec in stric

FRANC PUŠAVEC
s Trške Gore 14

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za pomoč, gospodu župniku za opravljena obreda, moškemu pevskemu zboru iz Otočca za zapete pesmi na domu in ob grobu, cerkvenemu pevskemu zboru, zvonarjem, pogrebnikom in govorniku. Iskrena hvala sodelavcem iz Revoza in Pionirja ter vsem ostalim, ki ste nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali za sv. maše, pokojniku podarili cvetje ter ga spremili k večnemu počitku.

Žalujoci: žena Mici, otroci Franc, Marjana in Janez z družinami, sestri Pepca in Martina ter Rozi z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

MARIJE KALČEVIČ
Učakovci

se iskreno zahvaljujemo sosedom in sorodnikom za pomoč, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti. Neizmerno smo hvaležni osebju Zdravstvenega doma Vinica za požrtvovalno pomoč in nego mame. Zahvala velja tudi kolektivom Zdravilišča Šmarješke Toplice ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, sestra, teta in botra

MARIJA NOSE
roj. Turk, z Jugorja 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in vence ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala pevskemu zboru iz Gabrja za zapete žalostinke, župniku za opravljeni obred in Domu starejših občanov Novo mesto za oskrbo.

Žalujoci: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast, brat, bratranec in stari ate

JOŽE POREBER
iz Dobljč 29

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje, ustno ali pisno izrazili sožalje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Pristrčna hvala CP Črnomelj, DSO Črnomelj, Gorenju Črnomelj, ZB Dobljč—Kanižarica, GD Dobljč, pevskemu zboru iz Dobljč, govorniku za poslovilne besede ter gospodu kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat pristrčna hvala!

Žalujoci: žena Fani, hčerka Marinka z družino, sinova Jože z družino, Martin z Anico ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče in stari ata

ANTON RUPAR
iz Ostroga 43, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Posebna zahvala družinama Jordan in Dvojmoč, kolektivoma Mercator in Iskra Hipot Šentjernej ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena in otroci z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Še zadnjikrat vam s tega kraja, slovo jemljajo, jaz govorim, srce mi bridka bol navdaja, beseda skoraj mi zastaja in Bog le ve, kako trpim!

Nenadoma in tiho je odšla od nas, stara komaj 46 let, naša dobra žena, mami, babi, sestra in teta

TEREZIJA MUHIČ
roj. Macedoni

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Hrovat, Lukšič in Fink. Hvala stanovalcem Ob Sušici, kolektivom Revoz, Gornjanci, Novoles ter prijateljem iz Novega mesta in Šmarjete in vsem, ki ste sočustvovali z nami, nam na kakršenkoli način pomagali in nam pisno in ustno izrazili sožalje. Lepa hvala zdravnikom in osebju interne bolnišnice Novo mesto, darovalcem cvetja, g. Berusu za odigrano Tišino in g. župniku za poslovilni obred. Hvala še enkrat vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni prerani zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

Dolenjske Toplice, 13.1.1992

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a v naših srcih boš ostal.

V 70. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, pradedek, brat in stric

ANTON JAKŠE
iz Orehovice 38

Ob boleči izgubi izrekamo zahvalo vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi. Posebno se zahvaljujemo vsem zdravnikom Zdravstvenega doma Šentjernej ter internemu in nevrološkemu oddelku novomeške bolnišnice za zadnjo pomoč. Hvala sosedom Bevcem, Šefki Jančar, Rezki Zagorc in Niku Šeremetu iz Novega mesta za nesebično pomoč in vsem govornikom za ganljive besede. Zahvaljujemo se nosilcem praporov in priznanj, Gasilskemu društvu Orehovica in ostalim društvom, Lovski družini Orehovica in ostalim družinam, čebelarjem, ZB, SDP, šentjernejski godbi in Šentjernejskemu oktetu. Hvala družbeni prehrani IMV Novo mesto, Elektro Ljubljana, poslovnim enotam Šentjernej in upravi Novo mesto, Marketu Šentjernej, Varnosti ter Iskri Šentjernej. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Franciška, sin Bojan in hčerka Anica z družinami, hčerka Milena z Ireno, sestre z družinami, vnuki in pravniki ter ostalo sorodstvo

Tanja Starič

mislim, da je edino pravo ločevanje med dobrimi in slabimi novinarji, tudi ko je treba poročati o vojni. Tu so ženske morda celo deloma v prednosti in svojevrstni fenomen je, koliko hrvaških kolegic poroča z raznih bojišč. Podobno je bilo v slovenski vojni. Seveda pa upam, da mi o vojni, ki je za novinarja poklicno velik iziv, ne bo treba več poročati, pa ne zaradi tega, ker so mi martičevci grozili, da bom ob glavo, ampak zaradi grozotnosti vojne nasploh. Pravi Tanja Starič, zmagovalka Janine zadnje akcije izbiranja Slovenke leta, v kateri sta takoj za njo na lestvici še dve televizijski kolegici, na šestem pa še Julka Vahen, ki jo Tanja ceni kot pojem kakovosti slovenskega novinarstva.

Tanja pravi, da je njena zmaga in ta lestvica Slovenk leta pač odraz časa, ki ga živimo. Dokazuje, kako močan medij je televizija in kako zelo so ljudje obremenjeni s to vojno in politiko. »Naziv me je presenetil. Da pride novinarka na vrh takšne lestvice popularnosti, pove, v kako norih časih živimo. Je pa to zdaj, ko se ta poklic feminizira in na ta račun slabše vrednoti, nekakšno zadoščanje. Naziv jemljem kot javno priznanje novinarskemu delu nasploh, televizijskemu seveda še posebej,« se spet nasmehne.

Tanja je po rodu Novomeščanka. Ima diplomirovinarske fakultete, prve novinarske poskuse pa je med študijem objavila prav v Dolenjskem listu kot študentka na praksah. Po diplomah je po spletu naključij prišla na Televizijo. Da bi bila novinarka, pa je razmišljala že zgodaj, saj je vedno rada pisala, predvsem pa potovala. Za potovanja, kakršna si je v mladosti predstavljala skupaj z novinarstvom in kakršna je doživela v študentskih letih, ko je prestopala večji del Evrope in še kos Afrike, danes ni ne časa ne denarja. Še v Novo mesto, na obisk k staršem, uspe skočiti največ enkrat na mesec za nekaj uric. A takšno je pač novinarsko delo, ki ga ima Tanja rada. Da ga s srcem in ne slabo opravlja, ljudje očito znajo ceniti. To pa je nekaj, navsezadnje novinarji delajo za ljudi.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Pri Renati

Frizerka na postaji

NOVO MESTO — Na novi novomeški avtobusni postaji je še precej praznih prostorov, ki čakajo, da jih lastniki nekega dne spremenijo v lep lokal. Nekaj jih pa vendarle že deluje, največ je seveda tistih, ki skrbijo za potešitev žej.

Pred kratkim je v teh novih prostorih odprla moško in žensko frizerstvo Renata Fabjan. Predtem je delala v prostorih Studijske knjižnice »Pri Puclju«, kot so temu salonu rekli ljudje. Renata pravi, da so se tem, ko se je preselila na avtobusno postajo, obiski strank povsem spremenili. Prej so jo pogosteje obiskovali dopoldan, sedaj pa ima več strank popoldan. »Res pa je, da mnogi niti ne vedo, kje imam salon,« razlaga Renata. Veliko pa ima sedaj naključnih strank, ki pridejo prehitro na postajo in še nimajo avtobusa ali ga zamudijo, zato se radi ustavijo pri njej.

Renata ima zelo prijeten in sodobno opremljen salon, še večji vtis pa naredi na stranko ona sama. S stranko zelo rada pokramlja, hkrati pa ji mimogrede svetuje glede njene frizure in las. Renata je še zelo mlada deklica, polno načrtov, zato razmišlja tudi o vabljenju ponudbi. Že v kratkem namerava speljati teden, v katerem bo ponudila čenejše barvanje las in podobno. Če jo želite kaj povprašati, pokličite jo na številko 28-153, salon ima odprt od pol osmih zjutraj pa do pol osmih zvečer!

J. DORNIŽ

Prst z noge postal palec na roki

Novomeškim kirurgom je uspela nevsakdanja operacija

NOVO MESTO — Sabina Abram, 43-letna gospodinja iz Rožnega pri Brestanici, je lanskega 2. novembra podajala hrano za prašiče v silažni stroj. »Osem let je že pri hiši tako, da smo že kar pozabili, da je ta stvar lahko nevarna. Kar naenkrat mi je desno roko potegnili med valje. Roko sem rešila, prste pa je tako stisnilo, da jim ni bilo več pomoči. V novomeški bolnišnici so mi zašili roko, od prstov pa je ostal le mezinec. S takšno roko sem odšla domov in kaj kmalu lahko ugotovila, da je roka za

PALEC JE ŽIV — Dr. Dolšek je bil kar nekaj dni po operaciji vsak dan pri operiranki Sabini Abram. Sedaj je pomirjen.

kmetico in gospodinjstvo glavni del telesa. Po nasvetu dr. Franeka Dolška, vodje oddelka za plastično in rekonstruktivno kirurgijo v novomeški bolnišnici, sem se odločila za nevsakdanji kirurški poseg,« z bolniške postelje pripoveduje Sabina Abram, medtem ko dr. Dolšek ogleduje pred dnevi prišiti palec.

V novomeški bolnišnici so v tej ambulanti prišli še marsikateri prst, opravili več presaditev kože in mišic, to, kar jim je uspelo pri Sabini Abram, pa se je zgodilo prvič. Zato bo tork, 14. januarja, pomemben mejnik tudi za dolensko plastično kirurgijo. V sedem ur trajajoči operaciji, ki jo je vodil dr. Franek Dolšek, sodelovali pa so prim. dr. Jurij Capuder, dr. Oskar Zupanc, anesteziški dr. Janda Špiler in dr. Heda Maksel ter sestre Biserka Dolenc, Mateja Vodnik, Marta Kodrič, Marija Fabjan in Zvonka David, je ekipi uspelo to, kar se je posrečilo le malokje v svetu, prst s Sabinine noge presaditi

na roko. »Operacija je več kot uspela. Prst je živ, lep rdeč palec. Pogled nanj ne kaže, da je rasel na nogi. Sabina prsta sedaj še ne čuti, saj se živci še niso povsem zrasli, sem pa prepričan, da bo po dveh mesecih, ko bo prišlo na vrsto razgibanje, prst z noge postal povsem normalen palec,« pove dr. Franek Dolšek.

Odsek za plastično in rekonstruktivno kirurgijo v novomeški bolnišnici je pričel z delom pred petimi leti, ko je v novomeški bolnišnici prišel dr. Franek Dolšek. Danes je ta kirurška ambulanta dovolj dobro opremljena, vendar so nekatere aparature že izrabljene. »Na Dolenjskem je vsak mesec kar precej poškodovanih rok, odrezanih prstov, opeklin in podobnih poškodb, kjer je potrebna plastična kirurgija. Nekajkrat smo že prišli prsti, ki ga je poškodovanec prinesel v bolnišnico v vrečki, velikokrat pa ni pomoči. Ljudje naj bodo še posebno pozorni takrat, ko strežijo ličkalniku in podobnim strojem. Ko pridejo prsti med gumijaste valje, jim ni več pomoči,« pravi dr. Dolšek in nadaljuje: »V naši ambulanti opravljamo tudi lepote operacije, vendar

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 16. januarja, bo med 18. in 20. uro na telefonu 23-304 na vaš klic čakala socialna delavka Mojca Papič.

»Luca« stavi na kakovost

Nov snemalni studio v Novem mestu z najsodobnejšo opremo je tudi glasbena delavnica

NOVO MESTO — Za že uveljavljenim novomeškim studiom Srako smo na Dolenjskem dobili še en snemalni studio, ki se po svoji opremi kosa z vsemi tovrstnimi studiji pri nas in jih celo prekaša. Lastnik Recording Studia Luca, kot se glasi polno ime, je znani novomeški glasbenik, kompozitor, aranžer in producent zabavne glasbe Tomaž Borsan.

Studio Luca ima kar nekaj adutov, s katerimi prednjači pred ostalimi v Sloveniji,« pravi Borsan. »Prvi je mešalna miza Souncraft TS 12, ki razpolaga s 76 kanali. Gre za najnovejši model studijskega mikserja, s katerim so posnele svoje zadnje plošče take zvezde, kot so Pet Shop Boys, Lisa Stanfield, Black Box, Janet Jackson itd. Drugi adut je izvrstna akustika. Načrt za studio mi je

glasbene kasete, od pisanja do izbora skladb in besedil, od aranžiranja do igranja vseh instrumentov. Za dodatne storitve sta v studiju Luca na voljo poleg lastnika še glasbenik in tehnik Studia D Tomaž Maras in snemalec ter producent Toni Jurij iz Ljubljane.

Snemalni krst je studio Luca opravil te dni; skupina Fatale angel je v njem posnela svojo prvo kaseto, Sandra Zupanc iz Ljubljane pa kaseto Debela Špela.

PRIŠITI PRST — Tak je prst s Sabinine noge tri dni po operaciji potem, ko so ga prišli na mesto palca na roki.

so glede tega predvsem Dolenjke manj zahtevne kot v drugih slovenskih mestih. Zato je manj prošenj za popravilo štrlečih ušes, nosov, dojk ali prevelikih, z mastjo obloženih trebuhov.«

J. PAVLIN

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Račun tudi za vodo izpod neba? — Že pet mesecev delajo zastoj! — Zakaj ni imen udeležencev pogroma na škofa — Komunalna ne izpolnjuje obljub

Pisanje v Dolenjskem listu nasploh pa tudi v tej rubriki je vse bolj odmevno. To kažejo številna pisma bralecov pa tudi klici na dežurnem telefonu, zato se lotimo najprej teh. Tako nas je bralec Alojz Rogelj iz Srednje vasi pri Črmošnjicah pohvalil, da smo verodostojno zapisali, kar nam je povedal prejšnji teden, in dodal še nov ocvirk na račun črnomaljske Komunalne. Ta je Marjii Jaklič poleg trimesečnega obroka za odvažanje smeti pridala še račun za 15 m3 vode. Vse lepo in prav, če bi Jakličeva imela vodovod. Toda ker ga nima, kaže, da je Komunalna pričela zaračunavati tudi vodo naravnost iz obla-kov.

Tudi bralec iz Regrče vasi ima nekaj povedati na račun pisanja v tej rubriki, in sicer ga je zbudila pripomba anonimne gospe iz okolice Trebnjega o cenah na novomeški tržnici. Če jo res tako bodejo v oči, naj pač kupuje po-

poldne, ko se uboge kmetice naveličajo prezebat, pa prodajo preostanek peceni, da bi blaga ne nosile spet domov. Na anonimneža iz Metlike, ki je klical o voznih s službenimi vozili nekega drugega Metličana, se jezi Martin iz Metlike, kajti če je že videl vožnjo s službenimi vozili, bi lahko opazil še, da je na službeni račun zrasel tudi doberšen del vikenda v Draščih, ki ga v svojem klicu omenja.

Kot odmev na naše pisanje omenimo še klica Marije in Darinke iz Novega mesta, ki se obe spominjata dogodkov pred štiridesetimi leti, ko so na postaji zažgali škofa. Prav nam dasta, da smo o tem odkrito pisali, a se hkrati jezita, ker ne objavimo imen vseh znanih udeležencev. Darinka meni tudi, kako prav je, da se zve, s kakšnimi dejanji so si nekateri prislužili visoke penzije.

Dežurni novinar prejema spodbudne, pohvalne, karajoče, jezivne in ogorčene klice. Vsem je ponavadi kos, kajti za vse se najde odgovor ali izgovor. Toda ob klicu, kot je bil Jožetov iz Brestanice, zavladala molk. Za to, kaj naj počne družina, kjer sta oba zakonca zaposlena v Brestaniškem Sigmatu, ni besed. Tam po Jožetovih trditvah delavci že od septembra niso dobili plač. Stv bo podrobneje preveril naš novinar.

Težave pa so tudi drugačne sorte. Marjana Učman iz Smolenje vasi je zabredla vanje pred leti, ko je dala fotografu Trametu pri obhajilu slikati sina in izrecno podarila, da želi le po dve sliki od vsake, a jih je potem dobila po pet, z računom zanje, seveda. Vse je poslala nazaj s pojasnilom, kar dvakrat. Potem je dobila sodno odločbo, po kateri je morala plačati fotografu kar 5 tisočakov za slike, ki jih še sedaj nima. Toliko v opozorilo drugim, pravi.

Jezi se tudi Bralka iz Dolenjskih Toplic, ki pravi, da v Henigmanovi ulici že dlje časa teče voda. Ko so kopali za kanalizacijo, so očitno poškodovali vodovodno cev. »Zato pa je voda tako draga,« meni Bralka in svoj srd očitno

usmerja na novomeško Komunalno. Tej zastavljaj vprašanje tudi Marija iz Brusnice, in sicer bi jo rada spomnila na lepe obljube iz časov, ko je selila depozitov v Leskovec. Smetarine naj Brusničani ne bi plačevali, pa je sedaj tako, da nekateri plačujejo račune, drugi pa ne.

Bralka L. Ž iz Novega mesta, ki očitno nekaj ve, sprašuje, če hodijo inspektorji naokoli zavezanih oči. Meni, da bi bilo dobro, če bi pokukali v šmihelsko picerijo Giovanni.

Nadaljujmo z neprijetnostmi! Ima jih Ana R. z Zagrebške 4 v Novem mestu, ki ji neko skorajda redno pobira jutranjik izpred vhoda. Saj bi mu ga posodila, če bi jo prosil. Upajmo, da bo to neznani odnašalec upošteval, če ne od drugod, pa bi se lahko iz časopisov, ki jih očitno tako rad bere, naučil, da je to, kar počne, čisto navadna kraja. Kaj drugega bi težko rekli tudi o zadevi, o kateri nas je poklical Marjan Gregorič iz Novega mesta. Marjan je, tako pravi, izgubil 4.200 tolarjev tako, da se je pri zavarovalnici Triglav aboniral na življenjsko zavarovanje in plačal decembra prvi obrok, ko pa je ugotovil, da z obljubljenim posojilom za nakup stanovanja, ki naj bi ga po tej poti dobil, ne bo nič, je hotel pogodbo prekiniti in zahteval denar nazaj, vendar so mu na zavarovalnici rekli, da s tem ne bo nič.

Sedaj je pa že čas, da se posvetimo svetlejšim temam. Pohvalo vrlim petetejcem, ki so končno le ustavili telefonsko »teroristiko«, ki je nadlegovala okolico ob najbolj nemogočih nočnih urah, ve povedati Anton Grahek z Dobljčke gore. Vabi jih na pijačo in domačo klobaso, če pridejo kdaj mimo. Veselo sporočilo ima tudi Tone Bučar iz Dolenjskih Toplic. Ob priznanju Slovenije je bil tako navdušen, da ni mogel spati. Žilzil je pesem Sloveniji v čast in jo dežurnemu novinarju zrecital. Ta si jo je zapisal, kot vidite, pa je zaradi pomanjkanja prostora ne more objaviti. Pa kdaj drugič!

T. J.

VELIKE ZMOGLJIVOSTI — Lastnik Studia Luca Tomaž Borsan ob veliki mešalni mizi, s kakršno se ne more pohvaliti noben drug slovenski studio. (Foto: MiM)

namreč izdelal priznani angleški arhitekt in akustik Andy Monroe. Med aduti so še: zvočniki Westlake iz Kalifornije, Lexicon 480L, ultra harmoniser Eventide H3000S, za katerega pravijo, da iz slabega pevca naredi dobrega, iz dobrega pa odličnega. Omeniti moram še 24-kanalni magnetofon Tascam z vgrajenim Dolby S sistemom. Studio je opremljen tudi z računalniki in klaviaturami. Vse to omogoča visoko kakovost posnetkov. Ob vsem tem pa na koncu še en pomemben adut - nizka cena za opravljene storitve. Do 20. februarja bomo snemali po ceni, ki je za tretjino nižja od cen v ostalih slovenskih studiih.«

A to še ni vse. Borsan si je delovanje studia zamislil precej široko in nudi ob potrebni snemalni tehniki tudi drugo pomoč. Pravi, da studio lahko v celoti prevzame vse potrebno za izdelavo

PROŠNJA JASNOVIDKE SARE

Uspehi jasnovidke Sare, o kateri smo pred meseci pisali, so več kot zgovorni. Tako je nekemu občanu pripomogla, da je našel ukradeni avtomobil, nekje v Novem mestu se je izgubila starejša gospa in so jo s pomočjo Sarinih nasvetov našli. Mnogim podjetnikom je pomagala in svetovala pri sklepanju poslovnih pogodb, povedala jim je kdo in kje so njihovi nasprotniki ipd. Zaradi velikega zanimanja ljudi za pomoč jasnovidke Sara naproša, da ji več ne telefonirajo, temveč se oglašijo osebno pri njej.

M. G-č

KUPON št. 3

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

IZTEKLO 20.000 LITROV NAFTE — V ponedeljek ob 18.20 se je na magistralni cesti Radeče — Drnovo zgodila huda prometna nesreča. 26-letni Jože Fortuna iz Trebnjega je peljal vlačilec s prikolico za podjetje Traig iz Ivančne Gorice iz smeri Radeče proti Bošanju. Na spolkem cestišču na Hotemežu, kjer je hitrost omejena na 40 km na uro, za vozila, ki prevažajo nevarne snovi, pa na 80 odst. omenjene dovoljene hitrosti, je Fortuna peljal tovor s cisterno, v kateri je bilo 30.000 litrov nafte, s 55 km na uro. Po izjavi voznika, ki nam jo je posredoval inšpektor UNZ Celje Martin Krašek, naj bi bil Fortuna nasproti pripeljal rdeč jugo, ki ga je zanašalo, zato naj bi se mu hotel Fortuna izogniti. Ko je pritisnil na zavoro, ga je na cestišču zasukalo in vlačilec je v hipu običal s kolesi v zraku. Iz cisterne je izteklo okrog 20.000 nafte (D 2). Nekaj razlute nafte so nevturalizirali poklicni gasilci iz Celja. Šele v torko okoli pol enih zjutraj pa jim je uspelo vlačilec s prikolico postaviti spet na kolesa in promet na cesti je spet stekel. Dostje nafte in Savi še niso opazili. Na sliki: Krajani so na veliko točili nafto iz prevrnjene cisterne, to pa je gotovo manjše zlo, kot da bi je še več steklo proti Savi, saj prečrpavanje v posebna gasilska vozila ni bilo možno, dokler je bila cistrena prevrnjena. (Foto: Pavel Perc)

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.